

СТІВЕН КІНГ

ЛОВЕЦЬ СНІВ

КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

Стівен Кінг
Ловець снів

Книжный Клуб «Клуб Семейного Досуга»

2001

УДК 821.111(73)
ББК 84.7СПО

Кінг С.

Ловець снів / С. Кінг — Книжный Клуб «Клуб Семейного Досуга», 2001

ISBN 978-0-7432-1138-3

Збираючись на традиційне спільне полювання, четверо друзів не здогадувались, що для декого з них воно стане останнім у житті. Бо тепер здобиччю стали вони: для інопланетної сутності, якій потрібні носії, щоб захопити ще одну планету, і для навіженого полковника Курца — професійного майстра вбивства, яке він називає зачисткою. Єдиним шансом на порятунок стають незвичайні здібності чоловіка із синдромом Дауна, якого друзі врятували в дитинстві. Але чи вистачить цього, щоб перемогти супротивника настільки чужорідно-ворожого, якого поєднує з людством тільки здатність убивати?

УДК 821.111(73)
ББК 84.7СПО

ISBN 978-0-7432-1138-3

© Кінг С., 2001
© Книжный Клуб «Клуб Семейного Досуга», 2001

Содержание

Ловець снів	6
Спочатку – новини	6
ДІЛТС	9
Частина 1	27
Розділ 1	27
Розділ 2	36
Розділ 3	48
Розділ 4	61
Розділ 5	70
Розділ 6	81
Розділ 7	95
Кінець ознакомительного фрагмента.	97

Стівен Кінг Ловець снів

© Stephen King, 2001

© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2016

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення,
2016

Обережно! Ненормативна лексика!

Ловець снів

Для Сьюзен Молдоу і Нен Грем

Спочатку – новини

«East Oregonian», 25 червня 1947 року

СЛУЖБОВЕЦЬ УПРАВЛІННЯ З БОРОТЬБИ З ЛІСОВИМИ
ПОЖЕЖАМИ ПОМІЧАЄ «ЛЕТЮЧІ ТАРІЛКИ»

Кеннет Арнольд повідомляє, що бачив дев'ять об'єктів, які мають
форму диска, «світяться, сріблясті, рухаються неймовірно швидко».

«Daily Record» (Розвелл, штат Нью-Мексико), 8 липня 1947 року

ВІЙСЬКОВО-ПОВІТРЯНІ СИЛИ ЗАХОПИЛИ «ЛЕТЮЧІ ТАРІЛКИ»
НА РАНЧО НЕПОДАЛІК РОЗВЕЛЛА

Співробітники розвідки виявили розтروщений диск.

«Daily Record» (Розвелл, штат Нью-Мексико), 9 липня 1947 року

У ВПС ЗАЯВЛЯЮТЬ, ЩО «ЛЕТЮЧІ ТАРІЛКИ» – ЦЕ ЛИШЕ
МЕТЕОЗОНДИ

«Daily Tribune» (Чикаго), 1 серпня 1947 року

ВІЙСЬКОВО-ПОВІТРЯНІ СИЛИ США ЗАЯВЛЯЮТЬ: ВОНИ НЕ
МОЖУТЬ ПОЯСНИТИ ТЕ, ЩО ПОБАЧИВ АРНОЛЬД

Ще 850 заяв очевидців після першого свідчення.

«Daily Record» (Розвелл, штат Нью-Мексико), 19 жовтня 1947 року

РОЗГНІВАНИЙ ФЕРМЕР ЗАЯВЛЯЄ: «ТАК ЗВАНА КОСМІЧНА
ПШЕНИЦЯ – ЦЕ ПІДРОБКА»

Ендрю Гоксон заперечує «зв'язок із летючими тарілками». «Пшениця
з червонуватим відтінком – це не більш ніж розіграш», – наполягає він.

«Courier Journal» (Кентуккі), 8 січня 1948 року

ПІД ЧАС ПЕРЕСЛІДУВАННЯ НЛО ЗАГИНУВ КАПІТАН ВПС

Останнє повідомлення від Ментелла: «...металева, величезного
розміру...»

Військово-повітряні сили зберігають мовчання.

«Nacional» (Бразилія), 8 березня 1957 року

ДИВНИЙ КОРАБЕЛЬ ІЗ КІЛЬЦЕМ ЗАЗНАЄ АВАРІЇ В МАТУ-
ГРОСУ!

ДВІ ЖІНКИ МАЛО НЕ ЗАГИНУЛИ БІЛЯ ПОНТУ-ПОРАН!

«Ми чули пронизливий вереск ізсередини», – заявляють вони.

«Nacional» (Бразилія), 12 березня 1957 року

ЖАХ У МАТУ-ГРОСУ!

Повідомлення про сірих чоловічків із величезними чорними очима

Учені сміються! Повідомлення продовжують надходити!

СЕЛА ОХОПЛЕНІ ЖАХОМ!

«Oklahoman», 12 травня 1965 року
ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ СТРІЛЯЄ У НЛО

Згідно з його доповіддю, летюча тарілка перебувала в 40 футах над автострадою 9.

Свідчення радара на авіабазі в Тінкері підтверджують слова поліцейського.

«Oklahoman», 2 червня 1965 року
«ІНОПЛАНЕТНА РОСЛИННІСТЬ – ПІДРОБКА», – ЗАЯВЛЯЮТЬ
ПРЕДСТАВНИКИ МІНІСТЕРСТВА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
«Червоні рослини» – робота підлітків, озброєних пульверизаторами.

«Press-Herald» (Портленд, штат Мейн), 14 вересня 1965 року
КІЛЬКІСТЬ СВІДЧЕНЬ ПРО ЗУСТРІЧІ З НЛО В НЬЮ-ГЕМПШИРІ
НЕУХИЛЬНО ЗРОСТАЄ

Більшість випадків зафіксовано поблизу Екзетера.

Деякі з місцевих жителів побоюються інопланетного вторгнення

«Union-Leader» (Манчестер, штат Нью-Гемпшир), 19 вересня 1965 року

ПОМІЧЕНИЙ ПОБЛИЗУ ЕКЗЕТЕРА ВЕЛИЧЕЗНИЙ ОБ'ЄКТ БУВ
ОПТИЧНОЮ ІЛЮЗІЄЮ

Слідчі ВПС спростовують заяву співробітника поліції про зустріч із НЛО.

Офіцер Кліленд непохитний: «Я знаю, що бачив».

«Union-Leader» (Манчестер, штат Нью-Гемпшир), 30 вересня 1965 року

ЕПІДЕМІЯ ХАРЧОВОГО ОТРУЄННЯ ДОСІ НЕ МАЄ ПОЯСНЕНЬ

Понад 300 постраждалих, більшість одужує.

Представник Управління з контролю за продуктами й ліками заявляє, що ймовірною причиною стали заражені колодязі.

«Journal» (Мічиган), 9 жовтня 1965 року
ДЖЕРАЛЬД ФОРД ЗАКЛИКАЄ РОЗСЛІДУВАТИ ВИПАДКИ ПОЯВИ
НЛО

Лідер Республіканської партії заявляє: «Мічиганські вогні можуть мати позаземне походження».

«Los Angeles Times», 19 листопада 1978 року
НАУКОВЦІ КАЛІФОРНІЙСЬКОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО
ІНСТИТУТУ ПОВІДОМЛЯЮТЬ ПРО ПОЯВУ ВЕЛИЧЕЗНОГО ДИСКА В
МОХАВЕ

Тікман: «Він був оточений маленькими яскравими вогнями».

Моралес: «Я бачив червону рослинність, схожу на „волосся янгола“¹».

«Los Angeles Times», 24 листопада 1978 року

¹ «Волосся янгола» – феномен, неодноразово описаний уфологами: павутиноподібна драглиста речовина, що її інколи виявляли на територіях, над якими спостерігали НЛО. За певний час субстанція зникає.

АНІ ПОЛІЦІЯ ШТАТУ, АНІ СЛІДЧИЙ ВПС США НЕ ВИЯВИЛИ
«ВОЛОССЯ ЯНГОЛА» В МОХАВЕ

Тікман і Моралес проходять перевірку на «детекторі брехні».
Можливість ошуканства виключена.

«New York Times», 16 серпня 1980 року
«ВИКРАДЕНІ ІНОПЛАНЕТЯНАМИ» НАПОЛЯГАЮТЬ НА
СВОЄМУ

Психологи ставлять під сумнів достовірність зображення так званих
сірих чоловічків.

«Wall Street Journal», 9 лютого 1985 року
КАРЛ САҒАН: «НІ, МИ НЕ САМОТНІ»
Видатний учений знову підтверджує свою віру в існування
позаземного розуму.

Він стверджує: «Ймовірність існування інопланетних цивілізацій
надзвичайно висока».

«Sun» (Фінікс), 14 березня 1997 року
НЕПОДАЛІК ПРЕСКОТТА З'ЯВИВСЯ ВЕЛИЧЕЗНИЙ НЛО
ДЕСЯТКИ ЛЮДЕЙ ОПИСУЮТЬ «ОБ'ЄКТ У ФОРМІ БУМЕРАНГА»
Комутатор на авіаційній базі Льюк розривається від повідомлень.

«Sun» (Фінікс), 20 березня 1997 року
ЗАГАДКА «ВОГНІВ ФІНІКСА» НЕ ОТРИМАЛА ПОЯСНЕННЯ
Фотографії обробці не піддавалися, заявляє експерт.
Слідчі військово-повітряних сил зберігають мовчання.

«Weekly» (Полден, штат Аризона), 9 квітня 1997 року
НЕЗРОЗУМІЛИЙ СПАЛЯХ ХАРЧОВОГО ОТРУЄННЯ
ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО «ЧЕРВОНУ ТРАВУ» ВИЗНАНІ ВИГАДКОЮ

«Daily News» (Деррі, штат Мейн), 15 травня 2000 року
НА ДЖЕФФЕРСОН-ТРАКТ ЗНОВУ ПОМІЧЕНІ ЗАГАДКОВІ ВОГНІ
Місцевий голова Кінеотауна: «Я не знаю, що це таке, але вони постійно
повертаються».

ДІЛТС

Це стало їхнім гаслом, хоча Джонсі геть не міг пригадати, хто ж із них перший це сказав. «Розплата – сука» – то його вислів. «Трахни мене, Фредді» і ще кілька подібних непристойностей, не менш яскравих, вигадав Бобер. Генрі навчив їх говорити: «Як гукнеться, так і відгукнеться», – таке типу дзенське лайно подобалося Генрі ще з дитинства. Проте ДІЛТС... от звідки взялося ДІЛТС? Кому першому це спало на думку?

Не має значення. Має значення те, що вони вірили в першу його частину, коли їх було четверо; у все в цілому – коли їх стало п'ятеро; у другу половину – коли їх знову стало четверо.

Коли їх знову стало четверо, на їхні життя мовби наповзла хмара. Стало більше трахнине-Фредді-днів. Вони бачили це, але не розуміли чому. Вони знали, що з ними щось негаразд – принаймні відбуваються якісь зміни, – але, що конкретно, не розуміли. Вони відчували, що потрапили в пастку, але як, яким чином? І все це було задовго до вогнів у небі. До Маккарті і Беккі Шу.

ДІЛТС – іноді це всього лише слова. А іноді ти не віриш ні в що, крім темряви. І як тоді жити далі?

1988: Навіть Бобер може занепадати духом

Сказати, що шлюб Бобра виявився невдалим, – це все одно, що сказати: під час запуску «Челленджера» виникли деякі ускладнення. Джо «Бобер» Кларендон і Лорі Сью Кенопенські протрималися місяців вісім, а потім – *бабах* – і все, маємо те, що маємо, допоможіть зібрати довбані уламки.

Бобер узагалі-то хлопець веселий, будь-хто з його приятелів це підтвердить, але зараз настали похмурі часи. Він не зустрічається зі своїми друзями (тими, кого вважає *справжніми* друзями), окрім як протягом одного тижня в листопаді, коли вони збираються всі разом, а минулого листопада вони з Лорі Сью ще трималися, так, насправді за соломинку, але все ж трималися. Зараз же він проводить багато часу – надто багато, і він про це знає – в барах портлендського Старого порту. «Ілюмінатор», «Морський клуб» і «Паб на Фрі-стрит». Він забагато п'є, забагато курить траву і вранці має такий вигляд, що воліє не дивитися на себе в дзеркало у ванній. Очі в червоних набряклих повіках сором'язливо тікають убік, і він думає: «Час припинити швендяти по цих забігайлівках. Інакше незабаром зі мною станеться те саме, що з Пітом. Триндець і святі банани».

Досить забігайлівок, досить гулянок – ага, ідея офігенна, але потім усе повторюється, поцілуй мене в корму і щоб ви добре жили. Цього четверга він іде на Фрі-стрит, і нехай хоч зірки з неба падають, але в його руці буде пиво, в кишені косячок, а з музичного автомата буде литися стара інструментальна музика, яка чимось нагадує «Венчерз»². Назви цього гурту, який був популярний іще до його народження, він не пам'ятає, але добре знає цю музику, бо після розлучення став багато слухати портлендські радіостанції, які грають старі хіти. Старі хіти заспокоюють. Більшість новинок Лорі Сью знала й любила багато з них, але Бобер їх просто не розумів.

На Фрі-стрит майже нікого: може, з півдюжини хлопців біля барної стійки, і ще стільки ж ганяють кулі на більярдному столі в задній кімнаті, Бобер і троє його друзяк сидять в одній із кабінок, потягують кеговий «Міллер» і зрізають колоду засмальцьованих карт, вирішуючи, хто платитиме за наступну порцію. Що ж це за інструментальна мелодія з такими муркитли-

² «The Ventures» – американський гурт, заснований у 1958 році. Відомий виконанням інструментальних рок-композицій.

вими гітарними програшами? «Без кордонів»? «Телстар»? Нє, в «Телстар» є синтезатори, а тут синтезаторів не чути. Але чи не насрати? Решта хлопців обговорюють Джексона Брауна³, який учора ввечері виступав у муніципальному центрі і зробив ульотне шоу, якщо вірити Джорджу Пелсену, який був там.

– Я вам розповім іще про дещо ульотне, – заявляє Джордж, виразно дивлячись на них. Потім задирає гостре підборіддя і показує червону мітку на шиї збоку. – Знаєте, що це?

– Чи, бува, не засос? – трохи боязко питає Кент Астор.

– Та ти геній, бля, – говорить Джордж. – Після концерту я терся біля виходу зі сцени з іншими хлопцями, хотів автограф Джексона отримати. Чи, може, Девіда Ліндлі, він теж крутий.

Кент і Шон Робідо погоджуються з тим, що Ліндлі крутий – не гітарний бог, зрозуміло (Марк Нопфлер із «Дайр Стрейтс» – ось хто справжній бог гітари, ще Ангус Янг з «Ей-Сі/Ді-Сі», ну і Клептон, зрозуміло), але все одно він дуже й дуже гарний. У Ліндлі шалені гітарні ходи, а ще кльові дреди до плечей.

Бобер не став устрявати в розмову. Його раптом охопило бажання забратися звідси, геть із цього смердючого безглуздового бару, щоб ковтнути свіжого повітря. Він знає, до чого хилить Джордж, і це все брехня.

«Її звали не Шанті, ти не знаєш, як її звали, вона пурхнула повз тебе так, ніби тебе там і не було, та й хто ти взагалі для такої дівчини, як вона, всього лише черговий патлатик із робітників у черговому робітничому містечку Нової Англії, шанувальник гурту, але вона пройшла повз і зникла з твого життя. З твого смердючого нецікавого життя. „Шантіз“ – це назва гурту, який ми зараз слухаємо, не „Мар-Кетс“ або „Бар-Кіз“, а „Шантіз“, це їхній хіт „Трубопровід“, і штука в тебе на шиї – не засос, а слід від бритви».

Він думає про все це, потім чує плач. Не у «Фрі-стрит», а у себе в голові. Плач із далекого минулого. Він проникає в голову, цей плач, входить у неї, як уламок скла, і, трахни мене, Фредді, хтось повинен був змусити його припинити *плакати*.

«Це я змусив його замовкнути, – думає Бобер. – Це був я. Я змусив його замовкнути. Я обійняв його і заспівав».

Тим часом Джордж Пелсен уже почав розповідати про те, як двері зі сцени нарешті відчинились, але вийшли з них не Джексон Браун і не Девід Ліндлі, а три кралечки з підспівок; одну звали Ренді, другу Сьюзі, а третю Шанті. Апетитні панянки, о, всі такі ногасті та смачненькі.

– Чувак, – каже, мрійливо закривавив очі, Шон. Це повновидий маленький типчик, чії сексуальні подвиги обмежуються поодинокими виїздами до Бостона, де він вирячується на стриптизерок у «Фоксі Леді» та офіціанток у «Хутерз». – О, чувак, Шанті. – Він робить жест дrouchуна в повітрі. Принаймні в цьому, думає Бобер, він профі.

– Коротше кажучи, я заговорив з ними... Точніше, в основному з нею, Шанті, і запитав у неї, чи, бува, не хоче вона дізнатися про нічне життя Портленда. І ми...

Бобер дістає з кишені зубочистку і вставляє собі в рот. Тієї ж миті ця зубочистка стає єдиним, чого йому хочеться. Ні пиво на столі, ні косячок у кишені і вже точно не порожні балачки Джорджа Пелсена про те, як він і міфічна Шанті розважилися на задньому сидінні його пікапа, «дякувати небесам хоч за якийсь прихисток, коли Джорджі йде на таран, це справжній ураган».

«Усе це нісенітниця і маячня», – думає Бобер, і несподівано йому стає сумно на душі, ще сумніше, ніж того дня, коли Лорі Сью зібрала речі й повернулася до матері. Це абсолютно на нього не схоже, та раптом у нього лишається тільки одне бажання: звалити на хер звідси, наповнити легені прохолодним солонуватим повітрям і знайти телефон.

³ Clyde Jackson Browne – американський вокаліст, гітарист, клавішник, композитор, автор текстів, продюсер.

А потім його тягне зателефонувати Джонсі або Генрі, будь-кому з них. Він хоче сказати: «Привіт, чувак, як життя?» І почути у відповідь: «Та ну, Бобре, все ДІЛТС. Не скакати, не грати».

Він підводиться.

– Гей, хлопче! – гукає Джордж. Бобер навчався з Джорджем у Вестбрукському нижчому коледжі, і тоді Джордж здавався йому цілком нормальним, але Вестбрук був багато-багато порцій пива тому. – Ти куди?

– Відлити, – відповідає Бобер, перекочуючи зубочистку з одного кутка рота в інший.

– То воруши дупою, бо я саме дійшов до найцікавішого.

І Бобер думає: «Трусики з отвором у промежині». Дідько, сьогодні та сама дивна вібрація, це відчуття якесь особливо сильне. Напевне, це щось на зразок барометра.

Знизивши голос, Джордж веде далі:

– Так от, коли я задер їй спідницю...

– Я знаю, на ній були трусики з отвором у промежині, – перебиває Бобер. Він помічає вираз здивування – майже отетеріння – в очах Джорджа, але не звертає на це уваги. – Аж вмираю, так хочу послухати про це.

Він виходить, іде до чоловічого туалету з його жовто-рожевим смородом сечі й дезінфекторів, проходить повз нього, повз жіночий туалет, проминає двері з табличкою «СЛУЖБОВИЙ ВХІД» і виходить у провулок. Небо над головою біле, дощове, але повітря чисте й приємне. Таке приємне. Він глибоко вдихає і знову думає: «Не скакати, не грати». Губ його торкається усмішка.

Бобер прогулюється хвилин десять, просто жує зубочистки й провітрює голову. Якоїсь миті, точно вже не пригадати коли, він викидає косячок, який лежав у його кишені. Потім телефонує з автомата до крамниці Джо Смоука на Монумент-сквер. Він чекав почути автовідповідач – Генрі ще мав бути на заняттях, – але слухавку на другому кінці знімає сам Генрі.

– Здоров, старий, як життя? – питає Бобер.

– Та ну, – відповідає Генрі. – День інший, лайно те саме. А сам як, Бобре?

Бобер заплющує очі. На якусь мить знову все гаразд, принаймні настільки, наскільки це можливо в такому довбаному світі.

– Так само, приятелю, – відповідає він. – Десь так само.

1993: Піт допомагає дамі в біді

Піт сидить за робочим столом біля виставкового залу «Макдональд Моторс» у Бриджтоні і крутить у пальцях ланцюжок від ключів. Брелок на ньому складається з чотирьох вкритих емаллю літер: NASA.

Мрії старіють швидше, ніж мрійники, цю істину Піт відкрив для себе з роками. Однак помирають вони нерідко на диво болісною смертю, волаючи тихими жалюгідними голосами десь на околицях мозку. Багато часу минуло відтоді, як Піт спав у кімнаті, обклеєній світлинами космічних кораблів «Аполлон» і «Сатурн», астронавтів, виходів у відкритий космос, космічних апаратів, що спускаються з кожухами, закопченими та оплавленими надзвичайним розжарюванням, яке виникає під час входження в атмосферу, місяцеходів і «Вояджерів». Була там і ще одна фотографія: світляний диск над федеральною автострадою 80 і люди, які стоять на дорозі й дивляться на нього, прикриваючи очі руками від світла. На фотографії був і підпис: «ЦЕЙ ОБ'ЄКТ, СФОТОГРАФОВАНИЙ ПОБЛИЗУ МІСТА АРВАДА, ШТАТ КОЛОРАДО, У 1971 РОЦІ, ДОСІ ЛИШАЄТЬСЯ НЕПІЗНАНИМ. ЦЕ СПРАВЖНІЙ НЛО».

Давно це було.

І все ж половину двотижневої відпустки він провів у столиці, Вашингтоні, де щодня ходив до Смітсонівського національного музею авіації та космонавтики і тинявся там серед експонатів зі здивованою усмішкою на обличчі. І більшу частину цього часу він дивився на місячні камені, думаючи: «Ці камені потрапили сюди з місця, де небо завжди чорне, а тиша вічна. Ніл Армстронг і Базз Олдрін узяли двадцять кілограмів іншого світу, і ось вони тут».

А він тут, сидить за робочим столом, не продавши за день жодної машини (люди не люблять купувати машини, коли йде дощ, а в тій частині світу, де мешкає Піт, мрячить зі світанку), крутячи ланцюжок із брелоком NASA і поглядаючи на годинник. Після полудня час тягнеться повільно, а ближче до п'ятої так і зовсім починає повзти, мов черепаха. О п'ятій настане час першого пива. Але не раніше. У жодному разі. Якщо п'єш зранку, напевне, доведеться підраховувати, скільки ти випив за день, а так поведуться алкоголіки. Але якщо ти в змозі почекати... смикай свій ланцюжок і чекай...

Так само як першого пива, Піт чекає листопада. Подорож до Вашингтона у квітні йому, звичайно, сподобалася, що й казати, і місячні камені були просто приголомшливими (вони досі вражають його, коли він їх згадує), та тільки він був сам. А бути самому йому не сподобалось. У листопаді другий тиждень відпустки він проведе з Генрі, Джонсі та Бобром. І ось *тоді* він, хай йому чорт, дозволить собі пити вдень. Коли ти в лісі на полюванні і з друзями, пити вдень – це нормально. Це навіть, можна сказати, майже традиція. Це...

Відчиняються двері, і входить ефектна брюнетка. Близько п'яти футів десяти дюймів⁴ на зріст (а Пітові подобаються високі), на вигляд років тридцять. Вона дивиться вбік, на моделі у виставковому залі (новенький темно-бордовий «тандерберд» – найкраще, що є в наявності, хоча «експлорер» теж навіть дуже нічого), але не так, як коли б хотіла щось купити. Потім вона помічає Піта і прямує до нього.

Піт підводиться, кинувши ланцюжок із брелоком NASA на розгорнуту книгу записів, і зустрічає її біля дверей свого кабінету. На його обличчі вже сяє найкраща двохсотватна професійна усмішка – не сумнівайся, бейбі, – а рука витягнута для привітання. Рукоштовняння її спокійне й міцне, але вона явно чимось збентежена, засмучена.

– Мабуть, нічого не вийде, – вимовляє вона.

– О, з продавцем машин так розмову краще не починати, – каже Піт. – Ми любимо складні завдання. Я Піт Мур.

– Привіт, – відповідає вона, але імені свого (а звати її Тріш) не називає. – У мене зустріч у Фрайбурзі через якихось... – вона кидає погляд на годинник, на який цілий день витріщався Піт, – через сорок п'ять хвилин. Клієнт хоче купити будинок, і в мене, схоже, є те, що його влаштує. Тут світять серйозні комісійні, а я... – Її очі наповнюються слізьми, і їй доводиться зробити ковток, щоб позбутися хрипоті в голосі. – А я загубила кляті *ключі*! Ключі від клятої *машини*!

Вона відкриває сумочку і риється в ній.

– Але в мене є права... та інші документи... все, що потрібно... і я подумала, раптом ви б змогли добути для мене нові ключі? І я поїду собі. Це було б моєю найкращою угодою в цьому році, містере...

Вона забула його прізвище, але він не ображається. Прізвище Мур майже так само поширене, як Сміт або Джонс. До того ж вона засмучена. Ще б пак, загубити ключі – будь-хто засмутиться. Він бачив таке сотні разів.

– Мур. Але на Піт я теж відгукуюсь.

– Ви допоможете мені, містере Мур? Може, хтось інший із салону зможе допомогти?

Старий Джонні Деймон на місці, і він би залюбки допоміг, але на зустріч у Фрайбурзі вона аж ніяк не встигне, це сто відсотків.

⁴ 5 футів 10 дюймів $\approx$ 178 см.

– Ми можемо зробити вам нові ключі, але на це піде щонайменше доба, навіть дві, – каже він.

Вона стрімко підводить на нього повні сліз оксамитово-коричневі очі і з жахом скрикує:

– Чорт! *Чорт!*

Тут у Піта виникає дивна думка: вона схожа на дівчину, яку він колись давно знав. Не близько, вони були знайомі не близько, але достатньо, щоб він урятував їй життя. Джозі Рінкенгауер її звали.

– Я так і *знала!* – каже Тріш, уже не намагаючись приховати хрипкість у голосі. – Господи, я так і *знала!*

Вона відвертається і голосно плаче.

Піт підходить до неї і співчутливо торкається її плеча.

– Зачекайте, Тріш. Зачекайте хвилину.

Це помилка – звертатися до неї на ім'я, коли вона його не називала, але вона надто засмучена і навряд чи пам'ятає, що офіційного знайомства так і не було, тому не страшно.

– А ви звідки? – питає він. – Тобто ви ж не з Бриджтона?

– Ні, – відповідає вона. – У нас офіс у Вестбруці. «Агентство нерухомості Деннісона». Те, яке з маяком, знаєте?

Піт киває, ніби це йому про щось говорить.

– Я прямо звідти. У Бриджтоні зайшла тільки в аптеку купити аспірин – у мене перед великими презентаціями завжди голова болить... Це стрес. Господи, ніби молотом по голові б'ють...

Піт співчутливо киває. Він добре знайомий із головним болем. Ясна річ, його головні болі найчастіше спричинені споживанням пива, а не стресом, але ж це не заважає їх знати.

– Мені потрібно було десь згаяти час, і я пішла до маленької крамнички біля аптеки випити кави... Ну, знаєте, коли болить голова, кофейн може допомогти...

Піт знову киває. У їхній компанії найкраще в головах розбирається Генрі, але, як Піт не раз йому казав, якщо хочеш успішно торгувати, потрібно добре знати, як працює людський розум. Нині ж він із задоволенням відзначає, що його нова знайома починає трохи заспокоюватися. Це добре. Йому здається, що він-таки зможе допомогти їй, якщо вона дозволить, зрозуміло. Йому аж свербить це зробити. Свербіння йому подобається. Справа, звичайно, нікчемна, статку не принесе, але сама ідея гарна.

– І ще я сходила через вулицю в «Ренні» й купила хустку... Зараз дощ іде, розумієте... – Вона торкається волосся. – А потім я повернулася до машини... і виявила, що мої ключі, бодай їм, пропали! Я повернулася ще раз, пройшла по всіх місцях... від «Ренні» до крамниці, а звідти до аптеки, – але їх ніде не було! І тепер я не потрапляю на зустріч!

Розпач знову затремтів у її голосі, очі кинулися до годинника, який для нього ледве повз, а для неї мчав із божевільною швидкістю. Ось у чому різниця між людьми, думається Піту. Принаймні одна з різниць.

– Заспокойтесь, – каже він. – Заспокойтесь на кілька секунд і послухайте мене. Ми з вами зараз повернемося до аптеки і пошукаємо там ваші ключі.

– Їх там нема! Я шукала по всіх рядах, я дивилася на полиці, з якої брала аспірин, я запитала дівчину на касі...

– Якщо перевіримо ще раз, гірше не буде.

Він уже лагідно підштовхує її до дверей, легенько торкаючись талії. Йому подобається запах її парфумів, а волосся – ще більше. Якщо воно таке розкішне, коли на вулиці дощ, яке ж воно при сонці?

– Моя зустріч...

– У вас іще сорок хвилин у запасі, – перебиває він. – Зараз не літо, туристи роз’їхалися, тому до Фрайбурга можна запросто за двадцять хвилин доїхати. Десять хвилин витратимо на пошуки ключів, і, якщо не знайдемо, я сам вас повезу.

Вона з сумнівом вдивляється в нього. А він кидає погляд повз неї в один із сусідніх кабінетів і кричить:

– Діку! Агов, Дікі М.!

Дік Макдональд відривається від стосів із рахунками.

– Скажи цій леді, що, коли доведеться везти її до Фрайбурга, мені можна довіряти.

– О, йому можна довіряти, мем, – каже Дік. – Він не сексуальний маніяк чи швидкий їздець. Лише спробує продати вам нову машину.

– Я міцний горішок, – злегка всміхається вона. – Але, гадаю, я поїду з вами.

– Діку, постеж за моїм телефоном, добре? – просить Піт.

– О, це буде непросто. У таку погоду клієнтів доведеться палицею відганяти.

Піт і брюнетка – Тріш – виходять, перетинають провулок і футів через сорок опиняються на Мейн-стрит. Аптека – друга будівля ліворуч. Мряка посилилась і вже майже перетворилася на справжній дощ. Жінка накидає на волосся нову хустку й дивиться на Піта, голова якого непокрита.

– Ви змокнете, – каже вона.

– Я з півночі, – відповідає він. – А ми там хлопці міцні.

– Гадаєте, ми їх знайдемо? – запитує вона.

Піт знижує плечима.

– Можливо. Я добре вмію знаходити речі. Завжди вмів.

– Ви знаєте щось, чого не знаю я?

«Не сказати, не грати, – думається йому. – От і все, що я знаю, мем».

– Ні, – відповідає він. – Поки що ні.

Вони заходять до аптеки, і над дверима дзеленькає дзвіночок. Дівчина за стійкою відриває погляд від журналу. Двадцять хвилин на четверту. Цього пізнього вересневого дня в аптеці немає нікого, окрім їх трьох і містера Діллера за рецептурним прилавком.

– Привіт, Піте, – каже дівчина.

– Йо, Кеті, як воно?

– Та так, потроху. – Вона дивиться на брюнетку. – Вибачте, мем, я всюди подивилася ще раз і не знайшла їх.

– Нічого, – мляво всміхається Тріш. – Цей джентльмен погодився відвезти мене на зустріч.

– Піт, звичайно, хлопець гарний, – каже Кеті, – але я б не заходила аж так далеко, аби називати його *джентльменом*.

– Стеж за язичком, дорогенька, – говорить їй із посмішкою Піт. – Бо, в разі чого, у Нейплсі на шосе 302 є чудова аптека «Рексолл»⁵.

Він кидає погляд на годинник. Для нього час теж прискорився. Це добре, приємна різноманітність. Піт знову переводить погляд на Тріш.

– Спочатку ви зайшли сюди. По аспірин.

– Правильно. Купила упаковку анацину. Потім у мене був вільний час, тому...

– Знаю, випили кави в «Крісті». Потім пішли через дорогу до магазину «Ренні».

– Так.

– Сподіваюся, ви не запивали аспірин гарячою кавою?

⁵ «Rexall» – північноамериканська мережа аптек.

– Ні, я взяла з машини пляшку мінералки «Поланд». – Вона вказує у вікно на зелений «таурус». – Нею й запила. Але сидіння я теж перевірила, містере... Піте. І в запалюванні подивилася.

Вона обпікає його нетерплячим поглядом, який говорить: «Я знаю, про що ви думаєте: „Тупа баба“».

– Ще одне запитання, – говорить він. – Якщо я знайду ключі, ви погодитеся пообідати зі мною? Я міг би зустріти вас біля «Західної верфі». Це на дорозі звідси до...

– Я знаю, де «Західна верф», – говорить вона, всміхаючись крізь сльози. Кеті за стійкою навіть не намагається вдавати, що читає журнал. Звичайно, ця розмова набагато цікавіша за «Редбук»⁶. – Але звідки ви знаєте, що я незаміжня і взагалі вільна?

– Обручки немає, – без роздумів каже він, хоча ще навіть не дивився на її руки, принаймні уважно. – До того ж я говорив лише про смажені мідії, салат із капусти й полуничні тістечка, а не про союз на все життя.

Вона дивиться на годинник.

– Піте... Містере Мур... На жаль, зараз мені зовсім не до флірту. Якщо хочете підвезти мене, я із задоволенням з вами пообідаю. Але...

– Мені цього досить, – перебиває він. – Гадаю, ви будете самі вести свою машину, тому я вас зустріну. О пів на шосту влаштує?

– Так, влаштує, але...

– Чудово.

Піт радіє. Це добре. Радість – це добре. За останні років два він жодного разу не відчував у собі поклику радості, і він не знає чому. Забагато блукань вологими пізніми вечорами по барах уздовж шосе 302 між цим містом і Норт-Конвеєм? Так, але чи в цьому причина? Можливо, ні, але зараз не час про це замислюватися. Дама повинна встигнути на ділову зустріч. Якщо вона не запізниться й успішно продасть будинок, хто знає, яке щастя випаде Пітові Муру? І навіть якщо йому не пощастить, він однаково зможе їй допомогти. Він це відчуває.

– Зараз я зроблю щось незвичайне, – каже він, – але не турбуйтеся, гаразд? Це всього лише маленька хитрість, ну, як люди прикладають до ніздрів палець, коли збираються чхнути, або лякають себе по лобі, коли намагаються пригадати чиєсь ім'я. Домовились?

– Мабуть, – відповідає вона, не знаючи, що й думати.

Піт заплющує очі, піднімає до обличчя не дуже сильно стиснутий кулак, потім виставляє вказівний палець і починає рухати ним уперед-назад.

Тріш дивиться на Кеті за прилавком. Кеті знизує плечима, мовляв, хто його знає.

– Містере Мур? – Голос Тріш уже звучить дещо схвильовано. – Містере Мур, можливо, мені варто...

Піт розплющує очі, робить глибокий вдих і опускає руку. Він дивиться повз неї, на двері.

– Ага, – каже він. – Отже, ви увійшли... – Його очі рухаються, ніби він спостерігає, як вона входить. – І підійшли до прилавка... – Очі дивляться туди. – Імовірно, ви запитали: «Де у вас аспірин?» Або щось подібне.

– Так, я...

– Але ви ще щось узяли. – Він бачить щось на полиці з солодощами, яскравий жовтий знак, подібний до відбитка долоні. – «Снікерс»?

– «Маундс». – Вона широко розплющує карі очі. – Але як ви дізналися?

– Ви взяли батончик і після цього пішли по аспірин... – Тепер він дивиться на прохід номер два. – Після цього розплатились і вийшли... Вийдемо на хвилинку. Чао, Кеті.

⁶ «Redbook» – «Червона книга», щотижневий огляд роздрібних продажів, у якому публікуються статистичні дані з великих супермаркетів.

Кеті мовчки киває, здивовано кліпаючи очима.

Піт виходить із аптеки, не звертаючи уваги на брязкання дзвіночка, не звертаючи уваги на дощ, уже справжній дощ. Жовтий знак видно на тротуарі, але він слабшає. Його змиває дощ. Однак Піт усе ще його бачить, і бачити його приємно. Це відчуття *клацання*. Приємно. Це лінія. Востаннє Піт бачив її так виразно вже давно.

– Назад до машини... – бурмоче він, думаючи вголос. – Щоб запити кілька таблеток аспірину водою...

Він повільно переходить тротуар до «тауруса». Жінка йде за ним, у погляді наростає тривога. Майже страх.

– Ви відчинили дверцята. Узяли сумочку... ключі... аспірин... батончик... усе це добро... перекладаючи з руки в руку... ось тоді...

Він нахилиється, занурює руку аж по зап'ясток у воду, яка біжить уздовж бордюру, і щось дістає з неї жестом фокусника. У тьмяному світлі сріблом поблискують ключі.

– ...ви й випустили ключі.

Вона не відразу бере їх. Спочатку, роззявивши рота, дивиться на нього, ніби він тільки-но на її очах здійснив акт чаклунства (можливо, чорного чаклунства, в його випадку).

– Ну, беріть уже, – каже він. Його усмішка злегка тьмяніє. – Ніякої страшної магії. Переважно дедукція. У мене непогано виходить робити висновки. Слухайте, вам би не завадило возити мене з собою на випадок, якщо заблукаєте. Я чудово вмію розблюковувати.

Вона нарешті бере ключі. Швидко, акуратно, щоб не торкнутися його пальців, і він одразу розуміє, що вона не збирається зустрічатися з ним пізніше. Щоб здогадатися про це, не потрібен ніякий особливий дар, досить поглянути їй в очі, в яких більше страху, ніж подяки.

– Дякую... Дякую вам, – говорить вона й одразу ж поглядом вимірює відстань між ними, не бажаючи, щоб він підходив надто близько.

– Нема за що. Отже, не забудьте. «Західна верф», о пів на шосту. Обіцяю найкращі смажені мідії в цій частині штату.

Це він каже, щоб підтримати ілюзію. Іноді так необхідно робити, хоч як ти почуваєшся. І хоч день позбувся деякої частки радості, дещо приємне лишилося. Він бачив жовту лінію, а це завжди піднімає настрій. Не бозна-який талант, але втішно знати, що він не зник.

– О пів на шосту, – повторює Тріш, але, відчиняючи дверцята, дивиться на Піта так, як дивляться на собаку, котрий може вкусити, якщо зірветься з прив'язі. Вона страшенно радіє, що їй не доведеться їхати до Фрайбурга з ним. І не потрібно вміти читати думки, щоб це зрозуміти.

Піт стоїть під дощем, спостерігаючи, як вона здає назад і скочується з розташованого трохи під нахилом паркувального місця, а коли машина проїжджає повз нього, життєрадісним жестом продавця автівок махає їй рукою. Вона у відповідь байдуже ворухить пальцями в повітрі, і, зрозуміло, коли він з'являється в «Західній верфі» (у п'ятнадцять на шосту, тільки щоб продемонструвати пунктуальність, про всяк випадок), її там немає. Минає година, а її все немає. Він іще якийсь час чекає, просто так, сидячи біля стійки, потягуючи пиво і дивлячись на машини на шосе 302. Десь близько сорока хвилин на шосту йому здається, що він бачить, як вона проїжджає повз, не зменшуючи швидкості, – зелений «таурус», який пробирається крізь густу завісу зливи, зелений «таурус», який, можливо (а може, й ні), тягне за собою примарний жовтий слід, що відразу ж розсіюється в сірому повітрі.

«День інший, лайно те саме», – думає він, але радість його покинула, смуток повернувся. Смуток, який чомусь лишає відчуття заслуженого, ніби то ціна за якусь не зовсім забуту зраду. Він закурює цигарку – раніше, в дитинстві, він, бувало, вдавав, що палить, але тепер йому не потрібно вдавати – і замовляє ще пива.

Мілт приносить, але каже:

– Непогано було б закусити, Пітере.

Тому Піт замовляє тарілку смажених мідій і навіть з'їдає кілька, вмочивши їх у соус тартар, під чергові кілька порцій пива. А перед тим, як переміститися до якоїсь іншої забігальниці, де його обличчя ще не так набридло, він намагається зателефонувати Джонсі в Массачусетс. Проте саме сьогодні у Джонсі з Карлою той рідкісний вечір, коли вони нарешті вирішили сходити кудись удвох, і йому відповідає няня, яка питає, чи передати їм що-небудь.

Піт майже говорить «ні», але передумує.

– Передайте, що телефонував Піт. Передайте, що Піт сказав «ДІЛТС».

– Д... І... Л... Т... С... – записує вона. – Він зрозуміє, що...

– Так-так, – каже Піт. – Він зрозуміє.

До півночі він уже п'яний як чіп, стирчить у якомусь нью-гемпширському генделику, чи то «Мадді Раддер», чи то «Радді Мазер», і намагається втовкмачити якійсь тьолочці, п'яній, як і він, що колись дійсно вірив, що стане першою людиною, яка висадиться на Марс. І хоча вона киває і мимрить «так-так-так», він підозрює, що вона розуміє тільки одне: треба випити ще кави з бренді, поки заклад не зачинився. Але це не має значення. Завтра він прокинеться з головним болем, але все одно піде на роботу, можливо, навіть продасть машину, а може, й не продасть, але, так чи інакше, життя триватиме. Хто знає, може, продасться темно-бордовий «тандерберд», прощай, серце моє. Колись у житті була різноманітність, а тепер усе однакове. Мабуть, він зможе жити з цим, тому що для такого хлопця, як він, є одне золоте правило: ДІЛТС – ну і хер з ним. Ти виріс, став чоловіком, пристосувався отримувати менше, ніж сподівався. І побачив, що на машині, яка виконує мрії, висить велика табличка: «НЕ ПРАЦІЮЄ».

У листопаді він поїде полювати з друзями, і це все, що йому потрібне від життя... ну ще, можливо, старий добрий мінет ковзкими напوماдженими губами від цієї п'янючої киці у себе в автівці. Бажати більшого – це лише короткий шлях до головного болю.

Мрії – це для дітей.

1998: Генрі проводить психотерапію

У кімнаті панує півтемрява. Генрі завжди затемнює кімнату, коли приймає пацієнтів. Цікаво, що лише деякі це помічають. Є в нього підозра: це через те, що в них у головах і так панує морок. Найчастіше він зустрічає невротиків. («У лісах їх повно», – як він одного разу сказав Джонсі, коли вони були у, ха-ха, лісах), і за його оцінкою – абсолютно ненауковою – їхні негаразди виконують роль такого собі поляризаційного екрана між ними й рештою світу. Коли посилюється невроз, згущується і внутрішня темрява. Пацієнти найчастіше викликають у нього відсторонене співчуття. Іноді жаль. Декотрі (таких небагато) виводять із себе. Баррі Ньюмен – один із них.

Пацієнтам, які заходять до його кабінету вперше, дається вибір; утім, самі вони навіть не завжди усвідомлюють це. Увійшовши, вони бачать приємну (хоч і темнувату) кімнату з каміном ліворуч від дверей. У каміні – «вічні» сталеві дрова, замасковані під березові, під якими майстерно заховані від очей чотири газові пальники. Поруч із каміном стоїть крісло з підлокітниками, на якому Генрі сидить просто під чудовою репродукцією «Маргариток» Ван Гога (Генрі іноді говорить колегам, що в будь-якого психіатра в кабінеті повинен висіти хоча б один Ван Гог). В іншому кінці кімнати стоять ще одне крісло й кушетка. Генрі завжди з цікавістю чекає, що обере новий пацієнт. Звичайно, він займається цією справою доволі довго, щоб зрозуміти: те, що пацієнт обирає вперше, він або вона обиратиме практично щоразу. На цю тему є наукова стаття, Генрі це точно знає, ось тільки не може збагнути мету такої роботи. Зрештою, такі речі, як наукові роботи, статті в журналах, конференції та колоквиуми, зараз його цікавлять уже не так сильно. Колись вони були важливі, але зараз життя

змінлося. Він став менше спати, менше їсти і менше сміятися. Темрява прийшла в його власне життя – той самий поляризаційний екран, – і Генрі виявляє, що його це абсолютно не обходить. Менше вогню.

Баррі Ньюмен від самого початку був пацієнтом кушетки, але Генрі не робив помилкового припущення, що це якось стосується психічного стану Баррі. Кушетка всього-на-всього зручніша для нього, хоча після п'ятдесятихвилинного сеансу Генрі іноді доводиться піднімати Баррі з неї за руку. Зріст Баррі Ньюмена – п'ять футів сім дюймів⁷, а важить він чотирьох двадцять фунтів⁸. Отож кушетка – його найкращий друг.

Сеанси з Баррі Ньюменом – це найчастіше довгі, монотонні щотижневі розповіді про його гастрономічні пригоди. Не те щоб Баррі був гурманом, о ні, Баррі – пряма цьому протилежність. Баррі поїдає все, що трапляється на його шляху. Баррі – це машина для поїдання. І він наділений феноменальною пам'яттю, принаймні щодо цього. До їжі він ставиться так само, як Піт, старий друг Генрі, – до орієнтування на місцевості та географії.

Генрі вже майже облишив спроби відвести погляд Баррі від дерев, щоб показати йому ліс. Частково через м'яке, але невблаганне бажання Баррі обговорювати їжу в усіх подробицях, частково через те, що Генрі від початку недолюблює Баррі. Батьки Баррі померли. Батька не стало, коли тому було шістнадцять, а матір він втратив у двадцять два. Вони залишили після себе велику спадщину, але вона лежить у трастовому фонді, доки Баррі не виповниться тридцять. Тоді він зможе отримати основну суму... у разі якщо буде продовжувати терапію. Якщо ж ні, сума залишиться у фонді до його п'ятдесятиріччя.

Генрі сумнівається, що Баррі Ньюмен дотягне до п'ятдесяти.

У Баррі тиск (про що він повідомив Генрі не без гордості) сто дев'яносто на сто сорок. При загальному рівні холестерину двісті дев'яносто він просто справжня золота жила жирів.

«Я – ходячий інсульт, я – ходячий серцевий напад», – якось сказав він Генрі з життєрадісною серйозністю людини, яка може говорити важку, невблаганну правду, оскільки в душі точно знає, що подібний кінець чекає не на нього, о ні, не на нього.

– На обід я з'їв два екстрабургери з «Бургер Кінга», – говорить він. – Обожаю їх, тому що в них сир по-справжньому гарячий. – Його м'ясисті губи, напрочуд маленькі для такої великої людини, губи карася, стискаються і тремтять, немов куштуючи цей чудовий гарячий сир. – Ще я взяв шейк, а дорогою додому з'їв трішки шоколадного печива. Потім поспав, а коли прокинувся, розігрів у мікрохвильовці пачку заморожених вафель. Віддай мої «Егго»⁹! – раптово вигукує він і регоче.

Це безтурботний сміх людини, охопленої приємним спогадом: краєвид із заходом сонця, пружність дівочих грудей під тонкою шовковою блузкою (утім, за оцінками Генрі, Баррі навряд чи коли-небудь це відчував) або тепло піску на пляжі.

– Більшість людей гріють вафлі «Егго» в тостері, – продовжує Баррі, – але, на мій смак, так вони виходять занадто хрусткими. А от після мікрохвильовки вони стають що треба: гарячі і м'які. Гарячі... і м'які. – Він чмокає маленьким риб'ячим ротом. – Я відчув деяку провину через те, що з'їв цілу пачку.

Останнє речення він промовляє майже недбало, ніби згадавши, що Генрі потрібно виконувати свою роботу. Баррі під час кожного сеансу по чотири-п'ять разів робить йому подібні дрібні приємності... а потім повертається до їжі.

Розповідь Баррі досягла вечора вівторка. Оскільки зараз п'ятниця, до закінчення переліку різноманітних страв і закусок ще далеко. Генрі дозволяє думкам відволіктися. Баррі – його останній клієнт на сьогодні. Коли Баррі закінчить свій облік калорій, Генрі піде

⁷ 5 футів 7 дюймів $\approx$ 170 см.

⁸ 420 фунтів $\approx$ 190 кг.

⁹ Фраза з реклами вафель.

до себе збиратися. Завтра вранці він прокинеться о шостій, і десь між сьомою і восьмою до будинку під'їде Джонсі. Вони завантажуть речі у старий «скаут» Генрі, який він зараз тримає виключно для їхніх осінніх виїздів на полювання, і о пів на дев'яту вже прямуватимуть на північ. Дорогою підхоплять Піта у Бريدжтоні, а потім зайдуть по Бобра, який досі живе поруч із Деррі. Надвечір вони дістануться «Діри в стіні», мисливського будиночка на Джефферсон-тракт, гратимуть у вітальні в карти і слухатимуть, як вітер гуде під дахом. Рушниці будуть стояти в кутку на кухні, мисливські ліцензії вони повісять на гачок над задніми дверима.

Його оточуватимуть друзі, а це все одно що повернутися додому. На тиждень поляризаційний екран трохи підніметься. Вони згадуватимуть минулі часи, сміятимуться над неперевершеними непристойностями Бобра, а якщо хтось із них іще й підстрелить оленя, це стане додатковою приємністю. Разом їм, як і раніше, добре. Разом вони, як і раніше, здатні перемогти час.

Десь далеко, тлом, звучить нескінченне мимрення Баррі Ньюмена. Свинячі відбивні, картопляне пюре, кукурудза, з якої аж скрапує масло, шоколадний торт, чаша пепсі-коли, у якій плавають чотири ложки морозива «Бен енд Джерріс Чанкі Манкі», варені яйця, смажені яйця, яйця-пашот...

Генрі киває в потрібних місцях і вислуховує, не чуючи. Стара навичка психіатрів. Господь свідок, у Генрі та його старих друзів і своїх проблем більш ніж досить. Бобру страшенно не щастить у сімейному житті, Піт багато п'є (забагато, як на Генрі), Джонсі і Карла за два кроки від розлучення, а сам Генрі зараз бореться з депресією, яка здається йому настільки ж спокусливою, наскільки неприємною. Отже, так, у них свої проблеми. Але разом вони, як добрі друзі, можуть і далі смалити і завтра ввечері будуть разом. Цього року аж вісім днів. Це чудово.

– Я знаю, що не повинен був, але сьогодні з самого ранку відчув *непереборний* потяг. Можливо, це через низький цукор у крові? Гадаю, річ у цьому. Коротше, я доїв бісквітний торт, який стояв у холодильнику. Потім сів у машину й поїхав до «Данкін Донатс», де з'їв дюжину порцій яблучного десерту і чотири...

Генрі, все ще думаючи про щорічну поїздку на полювання, яка розпочнеться вже завтра, сам не усвідомлює, що говорить, поки слова не вилітають із нього.

– Може, це просто непереборний потяг до їжі, Баррі, а можливо, це якось пов'язане з вашими думками про те, що ви вбили свою матір. Як гадаєте, таке може бути?

Бурмотіння Баррі припиняється. Генрі піднімає погляд і бачить, що Баррі вирячився на нього, так що в складках жиру навіть стало видно його очі. І хоча Генрі знає, що потрібно зупинитися – він не повинен робити подібні речі, бо це не має нічого спільного з терапією, – він не хоче зупинятися. Можливо, частково причиною є думки про друзів, але головне – це ошелешений вираз на обличчі Баррі та блідість його щік. Що в Баррі найбільше дратує Генрі, то це його вічне самовдоволення. Внутрішня переконаність у тому, що немає необхідності щось змінювати у своїй самогубній поведінці і тим паче шукати її коріння.

– Ви ж *гадаєте*, що це ви вбили її, чи не так? – питає Генрі ніби мимохідь, майже безтурботно.

– Я... я ніколи... як ви сміє...

– Вона кликала й кликала вас, розповідала про болі в грудях... Але, звичайно, вона говорила про це занадто часто, так? Щотижня. Часом здавалося, що кожного дня. Кричала вам униз: «Баррі, зателефонуй лікарю Вітерсу». «Баррі, виклич „швидку“». «Баррі, набери 911».

Вони ніколи не обговорювали батьків Баррі. У своїй м'якій, тлустій і невблаганній манері він усі подібні розмови зводив нанівець. Він починав говорити про них (у всякому разі, такий вигляд це мало), а потім раз – і він уже знову говорить про смажене ягня, або

смажену курку, або смажену качку під апельсиновим соусом. Усе те саме. Оскільки Генрі нічого не знає про батьків Баррі, він не знає і того, як помирала мати Баррі, коли трьохсотфунтовою¹⁰ горою плоті випала з ліжка та обмочила килим, не припиняючи волати. Він не може цього знати, тому що йому про це не розповідали, а проте знає. І Баррі тоді був не таким гладким. Лише сто дев'яносто фунтів¹¹.

Це така лінія. Так її бачить Генрі. Він не бачив її вже майже років п'ять (хіба що в снах), думав, що цьому покладено край, але ось вона знову з'явилася.

— Ви сиділи перед телевізором, слухаючи, як вона волає, — говорить він. — Ви дивилися шоу Рікі Лейк¹² і їли — що? Чізкейк «Сара Лі»? Відерце морозива? Не знаю. Але ви не звертали уваги на її крики.

— Припиніть це!

— Нехай собі кричить. Та й що тут такого? Вона все своє життя, як у тій старій казочці, кричала: «Вовк, вовк!» Ви не дурна людина і знаєте, що це правда. Такі речі трапляються, гадаю, ви це теж знаєте. Ви зробили себе персонажем власної маленької п'єси Теннессі Вільямса лише тому, що любите поїсти. Тільки знаєте що, Баррі? *Це вас уб'є по-справжньому*. Ви потайки не вірите в це, але це правда. Ваше серце вже б'ється, як похована живцем людина, яка стукає кулаками у віко труни. Що буде, коли ви наберете ще фунтів вісімдесят чи сто¹³?

— Заткніться...

— Коли ви випадково впадете, Баррі, це буде все одно що руйнування Вавилонської вежі. Люди, які побачать ваше падіння, потім будуть *роками* його обговорювати. Та з полиць посуд посиплеться...

— *Припиніть це!* — Баррі тепер сидить. Цього разу йому не знадобилася допомога Генрі, і він мертвотно блідий, лише на щоках горять дві троянди.

— ...з чашок вихлюпнеться кава, і ви обмочитесь, як вона обмочилася...

— ПРИПИНІТЬ! — нестямно верещить Баррі Ньюмен. — ПРИПИНІТЬ ЦЕ, ВИ ЧУДОВИСЬКО!

Але Генрі не може. Генрі не може. Він бачить лінію, а коли її бачиш, не можеш її не помічати.

— ...Якщо ви не припините жити в цьому отруйному сні. Розумієте, Баррі...

Але Баррі не хоче розуміти, абсолютно *не* хоче розуміти. Він вибігає з кімнати, трясучи неосязними сідницями, і зникає за дверима.

Спочатку Генрі сидить на своєму місці, не рухаючись і прислухаючись до затихання гуркоту стада бізонів, яке складається з однієї людини на ім'я Баррі Ньюмен. У приймальні нікого, секретаря в нього немає, і після Баррі робочий тиждень завершується. От і чудово. Тиждень видався ще той. Він підходить до кушетки й лягає.

— Лікарю, — вимовляє він уголос, — я щойно наламав дров.

— Як, Генрі?

— Я сказав пацієнтові правду.

— Хіба правда не робить нас вільними, Генрі?

— Ні, — відповідає він сам собі, дивлячись у стелю. — Ані краплі.

— Заплющте очі, Генрі.

— Гаразд, лікарю.

¹⁰ 300 фунтів $\approx$ 136 кг.

¹¹ 190 фунтів $\approx$ 86 кг.

¹² 12 Ricki Pamela Lake — американська актриса і ведуча власного ток-шоу.

¹³ 80—100 фунтів $\approx$ 36—45 кг.

Він заплющує очі. На зміну кімнаті приходить темрява. І це добре. Темрява стала його подругою. Завтра він побачиться з іншими друзями (принаймні з трьома) і світло знову буде здаватися приємним. Але поки... поки що...

– Лікарю?

– Так, Генрі?

– Це типовий клінічний випадок під назвою «день інший, лайно те саме». Ви це знаєте?

– А що це означає, Генрі? Що це означає для вас?

– Усе, – відповідає він, не розплющуючи очей, а потім додає: – Нічого. – Але це брехня. Не перша неправда, сказана в цих стінах.

Він лежить на кушетці, очі заплющені, руки складені на грудях, і через деякий час засинає.

Наступного дня вони вчотирьох поїдуть до «Діри в стіні» і проведуть там вісім чудових днів. Таким мисливським виїздам незабаром настане кінець, їх залишилося всього декілька, хоча вони, звичайно, про це ще не знають. До настання справжньої темряви ще кілька років, але вона наближається.

Темрява наближається.

2001: Джонсі. Бесіда викладача зі студентом

Ми не знаємо, який із днів змінить наше життя. Мабуть, воно й на краще. У день, коли його життя зробить різкий поворот, Джонсі сидить у своєму кабінеті на третьому поверсі коледжу Джона Джея, дивиться у вікно на крихітний шматочок Бостона і думає про те, як помилявся Т. С. Еліот, називаючи квітень найжорстокішим місяцем лише тому, що якийсь мандрівний тесля з Назарета був розіп'ятий за підбурювання до заколоту. Будь-який житель Бостона знає, що найжорстокіший місяць року – це березень, який спершу draжнить кількома днями оманливої надії, а потім із задоволенням виливає вам на голову відро лайна. Сьогодні один із таких брехливих днів, коли здається, що весна дійсно вже не за горами, і він подумує піти прогулятися, після того як розбереться з однією неприємністю. Звичайно ж, у цю хвилину Джонсі й не здогадується, яким неприємним може бути день, як не здогадується й про те, що день цей він закінчить у лікарняній палаті, покалічений, борючись за своє кляте життя.

«День інший, лайно те саме», – думає він, ось тільки цього разу лайно буде зовсім іншим.

Цієї ж секунди дзвонить телефон, і він одразу знімає трубку, переповнений приємним передчуттям: це буде Дефаньяк, він дзвонить, аби скасувати зустріч об одинадцятій. «Мабуть, відчув, куди вітер дме», – думає Джонсі, і це цілком імовірно. Зазвичай студенти просять викладачів про зустріч. Коли ж хлопцеві передають, що хтось із викладачів хоче зустрітись з ним... Ну, тут, як то кажуть, не потрібно мати розуму аж понад голову.

– Алло, Джонс слухає, – говорить він.

– Привіт, Джонсі, як життя?

Цей голос він упізнає де завгодно.

– Генрі, привіт! Чудово! Життя чудове!

Узагалі-то життя зараз здається йому не таким уже й радісним, тим паче що за чверть години має з'явитися Дефаньяк, але все відносно, чи не так? Порівняно з тим, де він перебуватиме за дванадцять годин, підключений до всіх цих апаратів, одна операція позаду, а три ще чекають, зараз Джонсі, що називається, пердить крізь шовк.

– Радий це чути.

Сумовитість у голосі Генрі він скоріше не чує, а відчуває.

– Генрі? Що трапилось?

Мовчанка. Джонсі вже хоче повторити запитання, коли Генрі відповідає:

– Учора помер мій пацієнт. Я випадково побачив некролог у газеті. Баррі Ньюмен його звали. – Генрі на хвилину замовкає. – Він був пацієнтом-кушеточником.

Джонсі не знає, що це означає, але його старому другові зараз погано. Це він знає напевне.

– Самогубство?

– Інфаркт. У двадцять дев'ять років. Сам вибив собі могилу виделкою й ложкою.

– Сумно.

– Він останні три роки не був моїм пацієнтом. Я його відлякав. У мене була... одна з тих штук. Знаєш, про що я?

Джонсі думає, що знає.

– Ти про лінію?

Генрі зітхає. Джонсі це зітхання не видається схожим на жаль. Це, швидше, полегшення.

– Так, і я вихлюпнув це на нього. Він помчав, як у дупу вжалений.

– Це не робить тебе винним у його інфаркті.

– Може, ти й правий. Тільки відчувається не так. – Пауза. І потім, із відтінком цікавості:

– Це ж рядок із пісні Джима Кроча? Ну а *ти* як, Джонсі? Усе гаразд?

– У мене? Так. А чому питаєш?

– Не знаю, – каже Генрі. – Просто... Я весь час думаю про тебе з тієї хвилини, коли розгорнув газету і побачив фотографію Баррі в некролозі. Ти там обережніше, гаразд?

Усередині, навколо кісток (багато з яких незабаром будуть поламані), Джонсі відчуває холодок.

– Про що це ти?

– Не знаю, – каже Генрі. – Може, це яйця виїденого не варте, але...

– Це лінія? – Джонсі стривожений. Він повертається на кріслі й визирає у вікно на мінливе весняне сонце. Йому раптом спадає на думку: ану як у Дефаньяка в голові всі клепки повилітали і зараз він іде сюди з якимось пістолетом («замислюючи недобре», як пишуть у детективах і трилерах, що їх любить читати у вільний час Джонсі), а Генрі якимось чином це відчув?

– Не знаю. Скоріш за все, це в мене зміщена реакція на портрет Баррі зі сторінки небіжчиків. Але все одно – будь обережнішим якийсь час, гаразд?

– Ну добре. Чому б ні?

– Чудово.

– А ти як?

– Усе гаразд.

Але Джонсі не думає, що в Генрі все так уже й добре. Він збирається щось сказати з цього приводу, але в нього за спиною лунає покашлювання, і він розуміє, що, мабуть, то прийшов Дефаньяк.

– От і добре, – говорить він і розвертається в кріслі.

Точно, у дверях стоїть його відвідувач, абсолютно не небезпечний: звичайний хлопча, загорнутий у старе мішкувате пальто з капюшоном і дерев'яними гудзиками – надто тепле як для такого дня, – худенький, недогодований, в одному вусі сережка, панківська зачіска, що стирчить над схвильованими очима.

– Генрі, до мене прийшли, я передзвоню тобі пізніше...

– Та ні, не потрібно. Справді.

– Ти впевнений?

– Так. Але ще дещо. Є півхвилини?

– Звичайно. Для тебе завжди. – Він піднімає палець, і Дефаньяк киває, але стоїть на місці, поки Джонсі не вказує на стілець у маленькій сусідній кімнатці, єдиний, на якому не лежать книжки. Дефаньяк неохоче прямує до нього. У телефон Джонсі каже: – Слухаю.

– Я гадаю, нам потрібно чкурнути у Деррі. Нашвидку, туди й назад. Тільки ти і я. Відвідаємо давнього друга.

– Ти маєш на увазі... – Але він не хоче вимовляти це ім'я, цей відгомін дитинства, коли поряд сторонній.

Йому й не доводиться, бо Генрі сам його вимовляє. Колись вони були квартетом, потім на короткий час їх стало п'ятеро, а потім знову лишилося четверо. Однак п'ятий не покинув їх у повному розумінні цього слова. Генрі вимовляє це ім'я, ім'я хлопчика, який дивним чином так і залишився хлопчиком. Щодо нього тривоги Генрі більш виразні, і висловити їх легше. Нічого конкретного, каже він Джонсі, лише таке відчуття, що до давнього приятеля варто навідатися.

– Розмовляв із його матір'ю? – цікавиться Джонсі.

– Мені здається, буде краще, якщо ми просто... ну, знаєш, з'явимося там на обрії. Які в тебе плани на ці вихідні? Або на наступні?

Джонсі не потрібно звирятися зі щоденником. Вікенд починається післязавтра. У суботу вдень факультетський захід, але від нього можна легко звільнитися.

– Обидва дні в мене вільні, – каже він. – Якщо я заїду в суботу? О десятій?

– Чудово, – з деяким полегшенням відповідає Генрі. Він уже більше схожий на себе. Джонсі трохи розслабляється. – Точно будеш?

– Якщо ти вважаєш, що ми повинні провідати... – Джонсі секунду вагається, – провідати Дугласа, то потрібно їхати. Давно вже не бачились.

– Твій відвідувач іще в тебе?

– Угу.

– Гарзд. Отже, чекаю на тебе в суботу о десятій. Слухай, може, візьмемо «скаут»? Дамо йому провітритися. Що скажеш?

– Це буде шикарно.

Генрі сміється.

– Карла все ще готує тобі обіди з собою, Джонсі?

– Еге ж. – Джонсі скося дивиться на портфель.

– Що в тебе сьогодні? Тунець?

– Яєчний салат.

– М-м-м. Ну, гарзд, я вшиваюся. ДІЛТС, так?

– ДІЛТС, – погоджується Джонсі. Він не може назвати справжнє ім'я їхнього давнього друга перед студентом, але ДІЛТС – це нормально. – Поговоримо в...

– І бережи себе. Я серйозно. – Особлива інтонація в голосі Генрі очевидна і трохи лякає, але, перш ніж Джонсі встигає щось відповісти (а що можна сказати, коли поруч сидить і слухає Дефаньяк, він не знає), Генрі відключається.

Джонсі секунду задумливо дивиться на телефон, потім вішає слухавку. Перегортає сторінку на настільному календарі, на суботі перекреслює «Пиятика вдома у Діна Джейкобсона» і пише: «Відпроситися. Їду до Деррі з Генрі провідати Д.». Однак його планам не судилося збутися. До суботи Деррі і друзі випаруються з його думок.

Джонсі глибоко вдихає, випускає повітря і переносить увагу на проблемного відвідувача. Хлопчина скуто ялозить на стільці. «Він чудово розуміє, навіщо його сюди покликали», – думає Джонсі.

– Отже, містере Дефаньяк, – починає він, – згідно з вашою особою справою, ви народились у Мейні.

– Е-е, так. Піттсфілд. Я...

– Також у вашій справі зазначено, що ви тут отримуєте стипендію і добре встигаєте у навчанні.

Хлопець, бачить Джонсі, не просто схвильований. Він набагато більше, ніж схвильований. Він ось-ось розплачеться. Чорт, а це, виявляється, важко. Джонсі ще ніколи не доводилося звинувачувати студента у шахрайстві, але він підозрює, що це востаннє. Можна тільки сподіватися, що таке буде відбуватися не надто часто. Тому що це важко. Бобер сказав би: «Повний пиздець».

– Містере Дефаньяк – Девіде, – ви знаєте, що буває зі стипендією, якщо студентів, які її отримують, ловлять на брехні? Скажімо, на семестровому іспиті?

Хлопець смикається так, ніби якийсь жартівник, що сховався під стільцем, торохнув несильним електричним розрядом його худі сідниці. Губи його починають тремтіти, і перша сльоза, о Господи, стікає по неголеній щоці.

– Можу розповісти. Такі стипендії випаровуються, ось що з ними відбувається. Чпок! – і вони зникають.

– Я... я...

На столі перед Джонсі лежить папка. Він розкриває її і дістає екзаменаційний аркуш із європейської історії, один з тих моторошних тестів із відповідями на вибір, на яких у своїй безмежній дурості наполягає міністерство. Угорі листа чорними лініями олівця («Стежте за тим, щоб ваші позначки були чіткими й нерозривними, у разі необхідності зітріть позначку повністю») накреслено ім'я ДЕВІД ДЕФАЊЬЯК.

– Я переглянув вашу курсову, Девіде. Я ще раз вивчив вашу роботу з феодалізму в середньовічній Франції та погортав ваші характеристики. Зірок з неба ви, звичайно, не хапаєте, але справляєтеся цілком непогано. Однак я знаю, що тут ви лише робите те, що від вас вимагають. Насправді ж ваші інтереси не лежать у моїй галузі знань, чи не так?

Дефаньяк мовчки хитає головою. В оманливому березневому світлі на його щоках поблискують сльози.

У кутку на столі Джонсі лежить пачка паперових носовичків «Клінекс». Він кидає її хлопцю, і той, незважаючи на розгублені почуття, з легкістю ловить пачку на льоту. Гарні рефлексії. Коли тобі дев'ятнадцять, усі твої внутрішні проводи натягнуті міцно й туго, контакти начищені і надійні.

«Нічого, зачекайте кілька років, містере Дефаньяк, – думає Джонсі. – Мені лише тридцять сім, а вже дроти починають відходити».

– Можливо, вам варто дати можливість виправитися, – продовжує він.

Повільно, демонстративно Джонсі жмакає підозріло досконалу, на А з плюсом, семестрову роботу Дефаньяка.

– Напевне, сталося ось що: у день написання роботи ви захворіли і тому взагалі її не писали.

– Я *захворів*, – палко підхоплює Девід Дефаньяк. – Гадаю, у мене був грип.

– У такому разі, мабуть, я задам вам написати вдома есе замість тесту, який складали ваші однокурсники. Якщо хочете. Вам же потрібно скласти іспит, який ви пропустили. Ви не проти?

– Ні-ні! – вигукує хлопець, відчайдушно витираючи очі оберемком паперових хусточок. Дякувати Богу, хоч не став занурюватись у жалюгідне лайно про те, що Джонсі нічого не доведе, що він не може нічого довести, що хлопець поскаржиться на нього до студентської ради, протестуватиме і таке інше. Ні, він плаче, видовище не з приємних, але, ймовірно, це можна вважати добрим знаком. Дев'ятнадцять іще не вік, але надто багато хто з них втрачає совість іще до того, як з'являється тут. Дефаньяк виявився доволі відкритим, і це означає, що десь там усередині в нього лишилося щось людське, що чекає на мить, аби вийти назовні.

– Ви ж розумієте, коли щось подібне повториться...

– Не повториться, – з великою переконаністю вимовляє хлопець. – Не повториться, професоре Джонс.

Джонсі всього лише доцент, але виправляти він не поспішає. Зрештою, колись він таки буде професором Джонсом. Не стати професором він просто не має права. У них із дружиною повна хата дітлахів, і, якщо в його зарплатні не трапиться хоча б декількох стрибків, їхнє життя перетвориться на непросте випробування. Кілька таких випробувань вони вже пережили.

– Сподіваюся, що не повториться, – говорить він. – Напишіть есе на три тисячі слів про наслідки норманського завоювання, домовились? Цитуйте джерела, але виноски можна не робити. Стиль викладу вільний, та висновки повинні бути переконливими. Здасте роботу наступного понеділка. Все зрозуміло?

– Так. Так, сер.

– Тоді йдіть і беріться до роботи. – Він вказує на брудні кросівки Дефаньяка. – І наступного разу, коли надумаете купувати пиво, купіть краще нове взуття. Не хочу, щоб ви знову захворіли.

Дефаньяк іде до дверей, але зупиняється. Йому кортить хутчіше вшитися, поки містер Джонс не передумав, але йому всього тільки дев'ятнадцять. І він допитливий.

– Як ви дізналися? Вас навіть там не було того дня. Іспит проводили старшокурсники.

– Дізнався, і цього достатньо, – надавши голосу суворості, відповідає Джонсі. – Іди, синку. Напиши гарну роботу і збережи стипендію. Я сам із Мейну – Деррі – і знаю Піттсфілд. Краще бути родом із того місця, ніж туди повертатися.

– Це точно, – гаряче вимовляє Дефаньяк. – Дякую. Спасибі, що дали мені шанс.

– Будете виходити, зачиніть за собою двері.

Дефаньяк – який витратить пивні гроші не на кросівки, а на букет із побажанням одужання для Джонсі – йде, слухняно причинивши двері. Джонсі розвертається і знову дивиться у вікно. Сонячне світло й далі мінливе, але зачаровує. І через те, що з Дефаньяком усе пройшло краще, ніж він очікував, у нього виникає бажання вийти на це світло, перш ніж наповзе ще більше березневих хмар або навіть, хай йому грець, піде сніг. Поїсти він збирався в кабінеті, але в нього виникає новий план. Це, без сумніву, найгірший план у його житті, але Джонсі, зрозуміло, цього ще не знає. А план такий: узяти портфель, газету (бостонський «Фенікс») і сходити через річку в Кембридж. Там можна буде посидіти на лавочці і з'їсти сендвіч із яєчним салатом на сонечку.

Він підводиться й ховає особову справу Дефаньяка в шухлядку, позначену «Д-Ж». «Як ви дізналися?» – питає хлопець. Гарне запитання. Запитання на *відмінно*. І відповідь на нього: він дізнався, тому що... іноді він просто *знає*. Це істина, й іншої відповіді немає. Якби йому до голови приставили пістолет, він би розповів, що побачив це під час першого заняття після іспиту, що це було написано просто в мозку Дефаньяка величезними яскравими літерами, миготливими, як червона неонтова реклама: ШПАРГАЛОЧНИК, ШПАРГАЛОЧНИК, ШПАРГАЛОЧНИК.

Але все це нісенітниця – він не вмів читати думки. Ніколи не вмів. Ніколи-ніколи, ніколи-ніколи, ніколи-ніколи не вмів. Іноді в нього бувають осяяння – так він дізнався про проблеми дружини з таблетками, і, напевне, так само він дізнався, що в Генрі було неспокоїно на душі, коли той телефонував («ні, дурню, це було чути в його голосі, тільки й того»), – але останнім часом подібне з ним майже не трапляється. Нічого *справді* дивного не відбувалося з часів тієї історії з Джозі Рінкенгауер. Ну гаразд, може, одного разу й було щось; може, воно тяглося за ними все дитинство і юність, але все це залишилося в минулому. Або майже все.

Майже.

Він обводить у кружечок слова «Їду до Деррі» на настільному календарі, потім бере портфель. І тільки-но він це робить, у голові в нього виникає нова думка, несподівана й безглузда, але надзвичайно потужна: «Стережися Сірого».

Він зупиняється, взявшись за ручку дверей. Це був його власний голос, безсумнівно.

– Що? – питає він у порожнього кабінету.

Нічого.

Джонсі виходить, замикає двері й перевіряє замок. У кутку дошки оголошень на дверях висить чиста біла картка. Джонсі відколює її, перевертає. На зворотному боці надруковано: «ПОВЕРНУСЬ О ПЕРШІЙ – ДО ТОГО ЧАСУ Я В ІСТОРІЇ».

Він приколює записку назад на дошку, щоб було видно напис, абсолютно спокійно; але мине майже два місяці, перш ніж Джонсі знову увійде до свого кабінету й побачить настільний календар, досі розкритий на дні Святого Патрика.

«Бережи себе», – казав Генрі, але Джонсі не думає про безпеку. Він думає про березневе світло. Він думає про те, як їстиме сендвіч. Він думає про те, що можна буде подивитися на дівчат з боку Кембриджа – спіднички короткі, а березневий вітер такий грайливий. Він думає про різні речі, але тільки не про те, що потрібно стерегтися Сірого або берегти себе.

Це помилка. І ось так назавжди змінюються життя.

Частина 1

Рак

*Чи знаєш, що тремтіння нас тримає?
Як близько те, що впало й не знайти.
Прокинувшись у сон, не поспішаю.
Учуся по дорозі до мети.*

Теодор Рьотке

Розділ 1

Маккарті

1

Джонсі мало не пристрелив мужика, коли той вийшов із заростей. Як саме «мало не»? Один фунт тиску на спусковий гачок «гаранда»¹⁴. Можливо, лише півфунта. Згодом, розбурханий ясністю, яка іноді вшановує своєю присутністю охоплений жахом розум, він пошкодував, що не вистрілив до того, як побачив помаранчеву шапку і помаранчевий сигнальний жилет. Вбивство Річарда Маккарті нікому б не зашкодило, але могло допомогти. Вбивство Маккарті могло врятувати їх усіх.

2

Піт і Генрі поїхали до «Госселіна», найближчого магазину, запитися хлібом, консервованими продуктами та пивом (пивом – обов’язково). На найближчі два дні продуктів було більш ніж досить, але по радіо передали, що може піти сніг. Генрі вже підстрелив здобич – чималу оленицю, – і в Джонсі склалося враження, що Піта набагато більше хвилює запас пива, ніж власне полювання. Полювання для Піта Мура було хобі, а пиво – релігією. Бобер теж пішов до лісу, але Джонсі не чув пострілів у радіусі найближчих п’яти миль, тому гадав, що Бобер, як і він, швидше за все, сидить десь у засідці.

Ярдів за сімдесят¹⁵ від табору в кроні клена було облаштовано поміст, там і сидів Джонсі, попиваючи каву та читаючи детектив Роберта Паркера, коли почув, що наближається якийсь шум. Книжку й термос він одразу ж відклав. У минулі роки він міг розхлюпати каву від хвилювання, але не цього разу. Цього разу він навіть витратив кілька секунд на те, щоб закрутити яскраво-червону кришку термоса.

Вони вчотирьох приїздили сюди на полювання в перший тиждень листопада вже майже чверть століття, якщо враховувати ті роки, коли їх возив батько Бобра, і у Джонсі досі ніколи не виникало бажання забратися на поміст. У його друзів теж, бо там і повернутися ніде. Цього року Джонсі вирішив його випробувати. Решта думали, що знають причину, але вони знали тільки половину її.

У середині березня 2001 року Джонсі збила машина, коли він переходив вулицю в Кембриджі, недалеко від коледжу Джона Джея, де викладав. Тоді в нього було пошкоджено

¹⁴ «M1 Garand» – американська самозарядна рушниця.

¹⁵ 70 ярдів ≈ 64 м.

череп, зламано два ребра і роздроблено стегнову кістку – її замінили якоюсь химерною штукаю з тефлону й металу. За кермом машини, яка збила Джонсі, сидів професор історії університету Бостона, який вийшов на пенсію і, за словами його адвоката, перебував на ранній стадії хвороби Альцгеймера, тож заслуговував радше на співчуття, ніж на покарання. «Як же часто буває, – думав Джонсі, – що, коли пил осідає, з'ясовується, що звинувачувати й нікого». А навіть якщо знайти винного, яка від цього користь? Усе одно доводиться жити з тим, що в тебе залишилось, і втішатися тим, що могло бути й гірше, як казали йому люди щодня (поки те, що трапилося з ним, не вивітрилося в них із голови).

А й справді могло. Череп у нього був міцним, і тріщина затяглася. Пам'ять його не зберегла подій останньої години, що передувала нещасному випадку біля Гарвард-сквер, але щодо решти його розум працював, як годинник. Ребра зрослися за місяць. Найгірше було зі стегном, але Джонсі зліз із милиць уже до жовтня, і тепер кульгавість ставала помітною лише під кінець дня.

Піт, Генрі та Бобер вважали, що якраз стегно, і тільки воно, змусило Джонсі віддати перевагу сидінню на дереві, а не вогким холодним заростям, і стегно дійсно відіграло свою роль, та були й інші причини. Він не став їм розповідати, що полювання на оленів тепер його практично не цікавило. Вони були б у відчаї. Чорт, та Джонсі й самому було від того ніяково. Але що поробиш, у його житті з'явилося щось нове, про існування чого Джонсі навіть не підозрював до того, як розчохлив «гаранд» одинадцятого листопада, коли вони приїхали сюди. Ні, сама ідея полювання не викликала в нього відрази, зовсім ні, просто він перестав відчувати колишній ентузіазм. Смерть пройшла за дюйм від нього того сонячного березневого дня, і в Джонсі не було бажання кликати її назад, нехай навіть він сам її ніс, а не був жертвою.

3

Хай як дивно, перебувати в таборі йому подобалося, наче колись, а в деякому розумінні навіть і більше. Особливо – нічні бесіди: про книжки, про політику, про свої дитячі витівки, про плани на майбутнє. Їм усім іще не було сорока, ще можна було будувати плани на майбутнє, багато планів, і старі невидимі нитки, що зв'язували їх, іще не провисли.

Вони теж були гарні, ті години на помості, коли він залишався сам. Він брав із собою спальний мішок, у який ховався по пояс, коли замерзав, книжку і плеєр. Першого ж дня він перестав слухати плеєр, виявивши, що йому більше до вподоби музика лісу: шовковий шелест вітру в соснах, перегук ворон. Трохи почитавши, він пив каву, потім знову трохи читав, іноді вибирався зі спального мішка (червоного, як стоп-сигнал) і відливав з краю платформи. Він був головою великої родини, мав велике коло знайомих серед колег. Він був товариською людиною, отримував задоволення від усіх видів стосунків як з родичами, так і з колегами (і зі студентами, звичайно ж, не можна забувати ще й про нескінченний потік студентів) і вміло поєднував їх. Лише тут, нагорі, він усвідомив, що принади тиші все ще існують, все ще потужні. Це було як зустріти старого друга після довгої розлуки.

– Ти впевнений, що хочеш туди лізти, друже? – запитав у нього вчора вранці Генрі. – У разі чого можеш іти зі мною. Обіцяю не перевантажувати твою ногу.

– Слухай, відчепись від нього, – вставив Пітер. – Йому там подобається. Правда, малий Джонсі?

– Більш-менш, – буркнув він, не бажаючи розкривати душу, наприклад розповідати, як сильно йому це *подобається* насправді. Про деякі речі краще не розповідати навіть найближчим друзям. Але іноді найближчі друзі самі про все дізнаються.

– Ось що я тобі скажу, – подав голос Бобер, беручи олівець і починаючи його покусувати – його найстаріша і найсимпатичніша звичка, яка з'явилась у нього ще в першому

класі. – Мені подобається повертатись і бачити, що ти сидиш там, ніби якийсь... корабельний далекогляд, у воронячому гнізді з книжок про сраного Горнбловера. Ніби на варті.

– Підняти вітрила! – крикнув Джонсі, і всі розсміялись, але Джонсі знав, що має на увазі Бобер. Він це відчував. На варті. Думає про щось своє і спостерігає, чи не з'являться кораблі, акули або щось таке. Стегно боліло, коли доводилося спускатись, важезний рюкзак на спині тягнув униз, і на дерев'яних сходах, прибитих до стовбура клена, він почувався незграбним телепнем, але то все дурниці. Насправді навіть добре. Часи змінюються, але лише дурень вважає, що вони змінюються тільки на гірше.

Ось про що він тоді думав.

4

Почувши шелест гілок, що розсувались, і тихе клацання зламаної гілки – в його уявленні ці звуки міг видавати тільки олень, наближаючись, – Джонсі згадав батькові слова: «Не можна змусити себе бути щасливчиком». Ліндсі Джонс прожив життя невдахи й видав лише декілька висловів, гідних того, аби зберегти їх у пам'яті, але це один із них, і щойно він отримав підтвердження: після прийняття рішення покінчити з полюванням на оленів минуло лише декілька днів, а олень сам прийшов до мисливця. До того ж, судячи зі звуку, великий, найімовірніше самець, можливо, навіть з людиною на зріст.

Про те, що це й може бути людина, у Джонсі навіть думки не виникало. У цій глушині, за п'ятдесят миль від Рейнджлі, де до найближчого мисливського табору дві години дороги? Найближча асфальтована дорога, та, яка вела до крамниці Госселіна («ПІВО БЕЗ АКЦИЗУ, ЛОТЕРЕЯ БЕЗ ОБМАНУ»), проходила миль десь за шістнадцять, а то й більше.

«Що ж, – подумав він, – жодних обітниць або зарікань я собі не давав».

Авжеж, обітниць він не давав. Наступного листопада він приїде сюди з «ніконом» замість «гаранда», тільки поки ще не наступний рік і під рукою в нього лежить рушниця. У зуби дарованому небесами оленю заглядати він не збирався.

Джонсі загвинтив червону кришечку на термосі з кавою і відставив його вбік. Потім стягнув спальний мішок з нижньої частини тіла, як велику товсту шкарпетку (скривившись від болю в затерплого стегні), і взяв рушницю. Не треба було заряджати патрон, видаючи гучний звук, що відлякав би оленя. Звичка – друга натура, «гаранд» був готовий до стрільби, достатньо зняти з запобіжника. Це він і зробив, коли міцно став на ноги. Колишнього збудження Джонсі не відчув, але відгомін його лишився: серце закалатало швидше, і це було приємно. Після нещасного випадку він радів подібним проявам, ніби тепер його стало двоє: колишній Джонсі, яким він був до того, як його збила машина, і втомлена постаріла людина, яка прокинулася в Массачусетській лікарні... Якщо цей тягучий, наркозний напівсон-напівдійсність можна назвати пробудженням. Він досі іноді чує голос – хтозна чий, але точно не його, – що вигукує: «Будь ласка, припинить, я цього не витримаю, зробіть укол, де Марсі, я хочу до Марсі». Подумки він називав цей голос голосом смерті – смерть випустила його на дорозі і з'явилася в лікарні, щоб закінчити свою справу, набувши подоби чоловіка, який зазнавав нестерпного болю (хоча, може, це була жінка – важко сказати), людини, яка кликала Марсі, але насправді мала на увазі Джонсі.

Ця думка минула – усі химерні думки, які приходили йому в голову в лікарні, рано чи пізно минали, – але осад від неї лишився. З'явилась обережність. Він не пам'ятав, як Генрі телефонував йому і просив бути надзвичайно обережним деякий час (а сам Генрі про це не нагадував), але відтоді Джонсі став берегтися. Він був обережний. Адже смерть могла причаїтися десь поруч, і хто знає, коли вона назве твоє ім'я.

Але минуле залишилося в минулому. Він вижив після близького знайомства зі смертю, і сьогодні вранці тут ніхто не повинен був померти, крім оленя (самця, сподівався він), який пішов не в той бік.

Шелест гілок і хрускіт хмизу наближалися з південного заходу, і це означало, що йому не доведеться стріляти з-за стовбура клена – добре, – до того ж він виявився з навітряного боку. Мало того, майже все листя клена опало, і крізь переплетення гілок йому відкривався чудовий, якщо не сказати ідеальний, вид у потрібному напрямку. Джонсі підняв «гаранд», умонтивав торець приклада в заглибину плеча і приготувався вполювати собі тему для майбутніх розмов.

Що врятувало Маккарті – принаймні тимчасово, – то це розчарування Джонсі в полюванні. А ось мало не згубило явище, яке Джордж Кілрой, друг його батька, називав очною гарячкою. Очна гарячка, заявляв Кілрой, є формою мисливської гарячки і, можливо, другою за частотою причиною нещасних випадків на полюванні. «Перша – це пияцтво, – додавав Джордж Кілрой, який, подібно до батька Джонсі, в цьому питанні тямив. – Перша – це завжди пияцтво».

Кілрой казав, що жертви очної гарячки бувають вражені, коли, отямившись, дізнаються, що підстрелили стовп огорожі, проїжджу машину, стіну клуні або власного супутника (у багатьох випадках супутником виявляється дружина, брат або дитина). «Але я ж *бачив* звіра», – заперечують вони, і майже всі вони, якщо вірити Кілрою, могли б успішно пройти перевірку на детекторі брехні. Вони бачили оленя, ведмеда, вовка чи просто дикого гусака, який лопотить крилами у високій осінній траві. Вони дійсно *бачили* його.

А насправді, за словами Кілроя, відбувається ось що. Мисливця охоплює пристрасне бажання пострілу, бажання зробити це так чи інакше. Бажання стає таким сильним, що мозок, аби зняти напруження, дає команду очам побачити те, чого немає. Це і є очна гарячка. І хоча Джонсі не відчував якогось особливого збудження – пальці його рухалися зовсім спокійно, коли він загвинчував червону кришку на термосі, – пізніше він зізнався собі, що так, він міг стати жертвою розладу свідомості.

На одну мить він абсолютно чітко побачив оленя в кінці тунелю, утвореного переплетінням гілок, так само чітко, як бачив попередніх шістнадцятьох оленів (шість самців, десять самок), яких убив за роки в «Дірі в стіні». Він побачив коричневу голову, одне око, темне, як оксамит футляра для ювелірних прикрас, навіть шматочок рогів.

«Стріляй!» – закричала частина його. Це був Джонсі по той бік нещасного випадку, цілісний. Цей Джонсі почав дедалі частіше подавати голос в останній місяць, у час наближення до містичного стану, що його люди, яких ніколи не збивало машиною, радісно йменують повним одужанням; але ще ніколи він не говорив так гучно, як зараз. Це була команда, майже вигук.

І його палець дійсно *напружився* на спусковому гачку. Але так і не зробив того останнього тиску у фунт (хоча, можливо, вистачило б і півфунта, якихось незначних восьми унцій¹⁶), хоч і *напружився*. Зупинив його голос, що був отим другим Джонсі, який тяжко відходив від наркозу в Массачусетській лікарні, дезорієнтований, і не розумів нічого, окрім того, що хтось хотів щось зупинити, хтось чогось не міг витримати – принаймні без уколу – і хтось хотів до Марсі.

«Ні, ще зарано... чекай, дивися», – виголосив новий, обережний Джонсі, і до цього голосу він прислухався. Джонсі завмер, перенісши майже всю свою вагу на виставлену вперед здорову ногу, з піднятою рушницею в руках, націленою в просвіт між гіллям під кутом у тридцять п'ять градусів.

¹⁶ 8 унцій ≈ 228 г.

Перші лапаті сніжини посипалися з білястого неба, і тієї ж секунди Джонсі побачив отруйно-жовту вертикальну смугу під оленячою головою, наче сніг якимось чином начаклював її. На мить здатність до сприйняття просто перестала працювати, і те, що він бачив над дулом рушниці, перетворилося на безладну мішанину, як вихори фарб на палітрі художника. Не було ні оленя, ні людини, не було навіть дерев, лише неохайна плутанина чорних, коричневих і помаранчевих відблисків, що збивали з пантелику.

Потім стало більше помаранчевого, який набув осмислених обрисів: це була шапка з вухами, які можна опускати. Гості штату купують такі в магазинах «Л. Л. Бін» за сорок п'ять доларів, і в кожній усередині є ярличок із написом: «З ГОРДІСТЮ ВИРОБЛЕНО В США СПІЛКОЮ РОБІТНИКІВ». Такі самі можна купити в «Госселіні» за сім доларів. У госселінівських на ярличку написано: «ВИРОБЛЕНО В БАНГЛАДЕШІ».

Шапка надала всьому страшного – о Господи! – порядку: коричнева пляма, яку він помилково сприйняв за голову оленя, була передньою частиною вовняної куртки, чорний ювелірний оксамит оленячого ока – гудзиком, а роги – всього лише гілками дерева, на якому стояв сам Джонсі. Носити коричневу куртку в лісі було нерозумно (Джонсі не міг себе змусити вжити слово «божевіллям»), але розум відмовлявся збагнути, як можна було припуститися помилки, що мало не призвело до жахливих наслідків. Адже на людині була помаранчева шапка. І ще помаранчевий сигнальний жилет на додачу – поверх нерозумної коричневої куртки. Ця людина опинилася...

...опинилася за фунт тиску пальця від смерті. Можливо, й ближче.

Усвідомлення цього прийшло інтуїтивно, приголомшивши і начебто відокремивши Джонсі від власного тіла. Якусь страшну, сліпучу мить, яка запам'яталася йому назавжди, він не був ні Джонсі Номер Один, упевненим у собі до нещасного випадку, ні Джонсі Номер Два, тим обережнішим, який залишився живим і тепер проводив більшість свого часу в осоружному стані фізичного дискомфорту і розумових борсань. На цю мить він перетворився на якогось нового Джонсі, невидиму сутність, що дивилася на стрільця, який стояв на настилі посеред крони дерева. У стрільця коротке волосся, що вже взялося сивиною, складки навколо рота, плями щетини на щоках і змарніле обличчя. Він готується до пострілу. Сніжинки танцюють навколо його голови й опускаються на незаправлену коричневу фланелеву сорочку, і вистрілити він повинен у людину в помаранчевих шапці й жилеті, десь таких самих, які він сам надягнув би, якби вирішив піти в ліс із Бобром, а не лізти на дерево.

Отямився він із глухим стуком – так падаєш у сидіння, коли на великій швидкості переїздиш на машині через глибоку вибоїну на дорозі. Сповнившись жаху, він усвідомив, що все ще цілиться «гарандом» у людину вниз, ніби якийсь упертий алігатор у глибинах його розуму намертво вчепився в думку, що людина в коричневій куртці – то здобич. Мало того, палець на спусковому гачку відмовляється розслабитись. Дві-три моторошні секунди він навіть думав, що палець продовжує тиснути, невблаганно скорочуючи останні кілька унцій між ним і найбільшою помилкою в його житті. Згодом він мусив визнати, що то була, найпевніше, ілюзія, щось подібне до відчуття, ніби ти котишся назад у нерухомій автівці, – такого, яке виникає, коли помічаєш краєм ока іншу машину, яка повільно проїжджає повз тебе.

Ні, насправді він просто завмер, але й це було погано, це було жахливо. «Джонсі, ти забагато думаєш», – полюбляв говорити Піт, коли помічав, що Джонсі дивиться в нікуди відсутнім поглядом і вже не стежить за розмовою. Насправді він, імовірно, мав на увазі: «Джонсі, в тебе занадто розвинена уява», і це дуже схоже на правду. Адже дійсно, він забагато уявляє собі, поки стоїть тут, серед гілля, в оточенні перших лапятих сніжин. Поки волосся пасмами липне до чола, а палець на спусковому гачку «гаранда» не стискається, як він на секунду злякався, але й не розтискається; людина вже перебуває майже під ним; приціл «гаранда» спрямований на помаранчеву шапку, і життя цієї людини балансує на невиди-

мій нитці, що з'єднує дуло рушниць і цю шапку; чолов'яга, можливо, думає про те, як продати машину, або як зраджував дружині, або де купити поні для старшої дочки (пізніше у Джонсі з'являться підстави вважати, що ні про що подібне Маккарті не думав, але тоді, на помості, із замерзлим пальцем на спусковому гачку, він цього, звісно, знати не міг), і не знає того самого, чого не знав і Джонсі, коли стояв на бордюрі в Кембриджі з портфелем в одній руці й бостонським «Феніксом» під пахвою другої, а саме: смерть уже поруч. Або навіть так: Смерть, метушлива фігура, що ніби вийшла з одного з ранніх фільмів Інгмара Бергмана, приховує в чорних складках грубого плаща своє знаряддя. Можливо, ножиці. Або скальпель.

І найгірше те, що цей чоловік не помер би. Принаймні помер би не відразу. Він би впав і кричав, як Джонсі лежав і кричав на вулиці. Свого крику він не пам'ятав, але, звісно, кричав; йому про це розповіли, і не вірити не було підстав. Волав так, що аж захлинався, скоріш за все. Ану як людина в коричневій куртці й помаранчевих аксесуарах почне кликати Марсі? Зрозуміло, що цього не сталося б у дійсності, але в мозку Джонсі могли відгукнутися заклики до Марсі. Якщо існує така штука, як очна гарячка, – а він же міг дивитися на людину в коричневій куртці й бачити оленячу голову, – то повинен бути і її слуховий еквівалент. Чути крик людини і знати, що ти його причина, – Господи милосердний, ні. А ще його палець усе ніяк не хотів розслаблятися.

Із заціпеніння його вивело щось дуже просте й водночас несподіване: приблизно за десять кроків від стовбура дерева чоловік у коричневій куртці впав. Джонсі почув здивований, сповнений болу зойк – найбільше він був схожий на «мроф!», – і палець сам собою відпустив гачок.

Чоловік стояв на землі рачки, широко розставивши пальці в коричневих рукавичках (коричневі рукавички, ще одна помилка – цей чувак міг з таким самим успіхом бродити лісом із написом «ВПОЛЮЙ МЕНЕ» на спині, подумав Джонсі), на землі, яка вже вкривалася білою заволокою. Підвівшись, людина заговорила схвильованим тоном. Джонсі не відразу зрозумів, що чоловік іще й плаче.

– О Господи, о Господи, – повторював він, стаючи вертикально й похитуючись, немов п'яний. Джонсі знав, що в лісі чоловіки, які втекли на тиждень або на вихідні від родин, дозволяють собі різне і найчастіше впиваються до десятої дня. Але він відчував, що цей чоловік не п'яний. Без жодних підстав, просто так підказував внутрішній голос.

– О Господи, о Господи, о Господи. – А потім, коли вже пішов далі: – Сніг. Тепер іще й сніг. Будь ласка, Боже, о Боже, тепер іще й сніг, о Господи.

Перші кілька кроків були непевними, він спотикався, і Джонсі вже вирішив був, що інтуїція його підвела і цей тип дійсно набрався зранку, але потім хода чоловіка вирівнялась і він пішов далі, зберігаючи рівновагу та чухаючи праву щоку.

Він пройшов прямісінько під помостом, де на мить перестав бути людиною і перетворився на помаранчеве кружальце шапки з коричневими плечима з обох боків. Голос його піднімався вгору, рідкий і повний сліз, переважно він вимовляв «о Господи», вкраплюючи «о Боже» або «тепер іще й сніг».

Джонсі стояв на своєму місці і спостерігав, як чоловік спочатку зник під настилом, а потім з'явився з іншого боку. Він сам не помітив, як розвернувся, щоб провести поглядом цього чолов'ягу; не помітив і того, що опустив рушницю і навіть устиг поставити її на запобіжник.

Джонсі не озвався до незнайомця і знав чому: звичайне відчуття провини. Він злякався, що ця людина подивиться на нього і все зрозуміє з першого погляду – за очима Джонсі, навіть незважаючи на сльози й дедалі сильніший сніг. Чоловік зрозуміє, що Джонсі цілюся в нього зі свого сідала і мало не застрелив.

За двадцять кроків від дерева чоловік зупинився і прикрив правою рукою в рукавичці очі від снігу. Джонсі зрозумів, що той побачив «Діру в стіні». Можливо, він так само збагнув,

що перебуває на стежці. «О Господи» та «о Боже» припинились, і чоловік побіг на звук генератора, похитуючись із боку в бік, як матрос на палубі. Джонсі чув коротке й різке дихання незнайомця, коли той мчав до затишного мисливського будиночка з повільними клубами диму, що піднімалися над дахом і одразу ж розчинялись у снігопаді.

Джонсі став спускатися прибитими до стовбура сходинками, повісивши рушницю на плече (тоді в нього ще не виникала думка, що ця людина може бути небезпечною, він просто не хотів залишати «гаранд», чудову зброю, під снігом). Стегно затерпло, і на той час, коли він спустився на землю, незнайомиць був уже майже біля дверей... незамкнених, зрозуміло. Тут ніхто не замикав дверей.

5

Футів за десять¹⁷ від гранітної плити, що була порогом «Діри в стіні», чоловік у коричневому пальті й помаранчевій шапці знову впав. Шапка злетіла з голови, оголивши рідкувате спітніле каштанове волосся. Десь хвилину він стояв на одному коліні, звисивши голову. Джонсі чув його швидке хрипке дихання.

Чоловік підняв шапку, і, тільки-но він насунув її назад на голову, Джонсі гукнув його.

Людина насилу підвелась і, п'яно похитнувшись, повернулась. Перше, на що звернув увагу Джонсі, – надзвичайно видовжене обличчя, такі часто називають кінськими. Потім, коли Джонсі підійшов ближче, трохи припадаючи на одну ногу, але не кульгаючи (що добре, бо земля вже ставала слизькою), він зрозумів, що обличчя в чоловіка насправді не таке вже й витягнуте, просто він страшенно наляканий і дуже, *дуже* блідий. На щоці, яку він тер, горіла яскрава червона пляма. Ледве чоловік побачив Джонсі, на його фізіономії миттю намалювалось неабияке полегшення. Джонсі мало не розсміявся з себе, коли згадав, як стояв серед гілок і боявся, що цей мужик подивиться вгору і прочитає щось за його очима. Цей був не з тих, хто читає по очах, і йому явно було байдуже, звідки взявся і чим займається Джонсі. Весь вигляд чолов'яги говорив про те, що він готовий кинутися до Джонсі з обіймами й слиняво розцілювати його.

– Дякувати Богу! – вигукнув чоловік, після чого простяг до Джонсі руку і пошкандибав до нього по тонкій скоринці свіжого снігу. – Треба ж такому, дякую тобі, Господи, я ще вчора заблукав, думав, помру отут. Я... я...

Тут він послизнувся, і Джонсі схопив його за передпліччя. Це був великий чоловік, вищий за Джонсі з його шістьма футами двома дюймами¹⁸, і в грудях ширший. Проте перше враження, яке склалось у Джонсі, – це відчуття якоїсь безтілесності, ніби страх виїв цю людину зсередини, залишивши тільки оболонку, легку, як пір'їнка.

– Спокійно, приятелю, – сказав Джонсі. – Спокійно, все позаду, тепер вам нема чого боятися. Ходімо до будинку, там тепло, зігрієтесь. Що скажете?

І, ніби слово «тепло» було умовним сигналом, у чоловіка зацокотіли зуби.

– Звичайно. – Він спробував усміхнутись, але в нього не дуже вийшло. Джонсі знову здивувався його надзвичайній блідості. Цього ранку було холодно, градусів тридцять¹⁹, не більше, але щоб аж настільки... Щоки чоловіка були землистого кольору з відтінком попелу. Єдине, що мало колір на його обличчі, крім червоної плями, – коричневі півмісяці під очима.

Джонсі обійняв чоловіка за плечі, несподівано поглинений хвилиною абсолютно безглуздої і нудотної ніжності до цього незнайомця. Це почуття нагадувало першу шкільну закоханість – Мері Джо Мартіно, у блузці без рукавів і прямій джинсовій спідниці до колін. Тепер

¹⁷ 10 футів $\approx$ 3 м.

¹⁸ 6 футів 2 дюйми $\approx$ 188 см.

¹⁹ 30 °F $\approx$ -1 °C.

він був абсолютно переконаний, що чоловік не п'яний: той невпевнено тримався на ногах через страх (і, можливо, виснаження), а не випивку. Проте в його диханні вчувався запах, щось схоже на банан. Запах нагадав Джонсі ефір, яким він прискав на карбюратор своєї першої машини – то був «форд» часів війни у В'єтнамі, – щоб та заводилася холодними ранками.

– Зараз підемо в будинок, так?

– Так. Х-холодно. Дякувати Богу, що ви опинилися поруч. Це...

– Мій будинок? Ні, одного друга. – Джонсі відчинив лаковані дубові двері й перевів чоловіка через поріг.

Відчувши тепле повітря, чужинець аж зітхнув, по його щоках почав розтікатися рум'янець. У Джонсі навіть трохи відлягло від серця, коли він побачив, що кров усе ж не застигла в тілі чоловіка.

6

Як на лісові стандарти, «Діра в стіні» була розкішним житлом. Заходячи в неї, ви потрапляли до просторої загальної кімнати, що займала майже весь перший поверх і слугувала водночас кухнею, їдальнею та вітальнею, з іншого боку були дві спальні, а ще одна – нагорі, під дахом. Велика кімната була наповнена запахом сосни та її жовтуватим м'яким відсвітом. На підлозі лежав килим навахо, одну зі стін прикрашав гобелен племені мікмак, на ньому були зображені відважні мисливці зі списами, які оточили величезного ведмеда. Простий дубовий стіл на вісім місць позначав їдальню. На кухні для готування їжі було обладнано дров'яну піч, кімната опалювалася каміном. Коли розпалювали в каміні, у будинку можна було одуріти від спеки, навіть якщо за дверима було мінус двадцять²⁰. Західна стіна – суцільне велике вікно – дивилася на довгий крутий обрив. Іще в сімдесятих там сталася пожежа, і навіть зараз крізь снігопад проглядалися чорні покручені стовбури мертвих дерев. Джонсі, Піт, Генрі та Бобер називали цей обрив Ущелиною, бо так його звали батько Бобра і батькові друзі.

– Господи, дякувати Богу і спасибі вам, – примовляв чоловік у помаранчевій шапці, і, коли Джонсі всміхнувся такій хвилі подяк, той нестямно розсміявся, ніби кажучи: так, знаю, це смішно, але нічого не можу з собою вдіяти. Потім він глибоко задихав і став схожим на одного з тих гуру-тренерів, яких показують по кабельних каналах. З кожним видихом він вимовляв: – Господи, я вчора дійсно думав, що не виживу... було так холодно... і вологе повітря, я це пам'ятаю... пам'ятаю, думав: о Боже, о Господи, ану як сніг усе ж таки піде... у мене почався кашель і не минав... щось підійшло, і я подумав: треба перестати кахикати, раптом це ведмідь або хтось і я... знаєте... спровокую його або... тільки я не міг утриматися, і воно... потім пішло саме...

– Ви вночі бачили ведмеда?

Розповідь вразила Джонсі. Він чув, що тут водяться ведмеді, старий Госселін та його друзі по чарці в крамниці любили розповідати історії про зустрічі з ведмедями, особливо людям з інших штатів; але уявити, як оця людина серед ночі опинилася сам на сам із ведмедем, було справді моторошно. Все одно що слухати розповідь моряка про зустріч із морським чудовиськом.

– Я не знаю, що то було, – промовив незнайомиць і раптом кинув на Джонсі хитрий погляд, який Джонсі не сподобався, хоч він і не зрозумів його. – Не можу сказати точно, гроза до того моменту закінчилася.

– Ще й гроза! Ні чорта собі!

²⁰ – 20 °F ≈ -29 °C.

Якби не жалюгідний стан гостя, Джонсі подумав би, чи не пудрять йому мізки. Утім, подібна думка в нього таки промайнула.

– Мабуть, це була гроза без дощу, – сказав чоловік (Джонсі так і уявив, як він знижує плечима) і потер червону пляму на щоці, можливо, обмороження. – Якщо побачити таке взимку – це на бурю.

– І вчора ввечері ви це бачили?

– Здається, бачив. – Чоловік знову покосився на нього, але цього разу хитрості в його погляді Джонсі не побачив і вирішив, що й минулого разу здалося. Тепер він бачив тільки повне знесилення. – У мене в голові все перемішалось... Живіт крутить відтоді, як я заблукав... Він у мене завжди болить, коли я боягузю, з дитинства...

«Він і схожий на маленького хлопчика, – подумав Джонсі. – Витріщається навкруги з абсолютною безпосередністю». Джонсі повів нового знайомця до дивана перед каміном, і той слухняно дозволив себе вести. «Боягузю. Він навіть сказав „боягузю“ замість „боюся“, як дитина. Маленький хлопчик».

– Знімайте куртку, – звелів Джонсі і, поки гість спочатку розстібав гудзики, а потім узявся за блискавку, знову згадав, як думав, що дивиться на оленя – на *самця*, Господи, – як сприйняв один із цих гудзиків за око і як мало не всадив у нього кулю.

Чоловік розстебнув блискавку до середини, і тут вона застрягла. Золотий ротик вдавився красчком тканини. Гість подивився на це – точніше, навіть вирічився, – ніби ніколи раніше не бачив нічого подібного, і, коли Джонсі потягнувся до застіжки, просто опустив руки, дозволяючи Джонсі розібратись, як першокласник, який стоїть і чекає, поки вчитель наведе лад зі взутими не на ту ногу калошами або вдягненим навиворіт піджачком.

Джонсі звільнив золотий замочок і провів ним до кінця. За вікном-стіною Ущелина вже майже сховалася з очей, але в білій стіні снігопаду ще чорніли каракулі обгорілих дерев. Майже двадцять п'ять років друзі збиралися тут, щоб пополювати, майже двадцять п'ять років, без жодного пропуску, і за весь цей час тут сніг не йшов так сильно. Здавалося, що відтепер усе буде інакше, хоча хіба можна знати наперед? У наші дні синоптики на радіо й телебаченні чотири дюйми свіжої пудри на поверхні ґрунту подають мало не як початок нового льодовикового періоду.

Хвилину дядько просто стояв із розстебнутою курткою, поки навколо його черевиків на полірованій дерев'яній підлозі танув сніг, і дивився, роззявивши рота й задерши голову, на крокви під стелею. Він дійсно був схожий на великого шестирічного хлопчика... або на Даддітса. Доповнити його зовнішність так і напрошувалися рукавиці, що звисали з рукавів. Потім він скинув із себе куртку абсолютно впізнаваним дитячим рухом – просто стиснув плечі й дозволив їй зісковзнути. Якби Джонсі не стояв поруч і не підхопив її, вона б упала на підлогу, просто в калюжу розталого снігу.

– Що це? – раптом запитав чоловік.

На секунду Джонсі розгубився, але потім простежив за його поглядом і побачив конструкцію з переплечених ниток, що звисала з центральної балки. Різнобарвне (червоно-зелене з крапками канарково-жовтого) плетіння чимось нагадувало павутиння.

– Ловець снів, – відповів Джонсі. – Індіанський талісман. Потрібен, щоб, типу, оберігати від поганих снів.

– Це ваше?

Джонсі не зрозумів, має він на увазі весь будинок (можливо, чоловік досі не слухав його) чи ловця снів, але в обох випадках відповідь була одна:

– Ні, моїх друзів. Ми приїжджаємо сюди полювати щороку.

– Скільки вас?

Поки Джонсі вішав куртку на стоячий вішак біля дверей, чоловік спостерігав за ним, тремтячи й притискаючи до грудей переплетені руки.

– Четверо. Бобер – це його табір – зараз у лісі на полюванні. Не знаю, чи зажене його сніг назад. Мабуть, зажене. Піт і Генрі поїхали до крамниці.

– До Госселіна?

– Угу. Проходьте, сідайте на диван.

Джонсі підвів його до аж надто довгого секційного дивана. Такі штуки вийшли з моди кілька десятиліть тому, але надто поганого запаху диван наразі не видавав, ніякі істоти в ньому не завелися. А так у «Дірі в стіні» стиль і смак не відігравали великої ролі.

– Полежте, – сказав він і залишив незнайомця.

Той сидів, засунувши руки між колін, і тремтів. Його джинси були схожі на сосиски, як буває, коли під них піддіти кальсони, і все одно трусився всім тілом. Однак тепло викликало справжній приплив крові, і тепер незнайомец був більше схожий не на ходячого мерця, а на дифтерійного хворого.

Піт і Генрі вдвох займали більшу з двох спалень на першому поверсі. Джонсі пірнув туди, відчинив кедрову скриню ліворуч від дверей і дістав одну з двох складених ковдр. Повертаючись до вітальні, він раптом зрозумів, що не поставив найелементарнішого запитання. Запитання, яке ставлять навіть шестирічні діти, які не можуть самотужки розстебнути блискавку.

Накриваючи ковдрою незнайомця, який сидів на величезному дивані, він спитав:

– Як вас звати?

І одразу ж зрозумів, що відповідь уже крутиться в нього на язиці. Маккой? Маккан?

Чоловік, якого Джонсі мало не застрелив, підвів на нього погляд і закутався в ковдру до підборіддя. Коричневі мішки в нього під очима наливалися фіолетовим.

– Маккарті, – промовив він. – Річард Маккарті. – Його рука, на диво пухка і біла без рукавички, обережно висунулася з-під ковдри, як полохливий звір. – А ви?

– Гері Джонс, – відповів Джонсі і взявся за його руку своєю рукою, тією самою, яка мало не спустила курок. – Народ переважно кличе мене Джонсі.

– Дякую, Джонсі. – Маккарті подивився на нього з вдячністю. – Схоже, ви врятували мені життя.

– Та ну, облиште, – сказав Джонсі і знову подивився на червону пляму. Це від холоду. Просто невелике обмороження. Напевне, від холоду.

Розділ 2

Бобер

1

– Ви ж розумієте, що я не зможу нікому зателефонувати? – сказав Джонсі. – Тут поблизу немає телефонів. У нас стоїть генератор для електрики, і це все.

Маккарті, закутаний у ковдру так, що стирчала лише голова, кивнув.

– Я чув генератор, але ви ж знаєте, як воно буває, коли ти заблукав, – зі звуками коїться казна-що. Іноді здається, що звук ліворуч, іноді – що праворуч, а іноді ти готовий запрястися, що ззаду, і хочеш розвернутися.

Джонсі кивнув, хоч і не знав, як воно буває. Якщо не рахувати приблизно тижня після нещасного випадку, часу, який він провів у блуканні туманом болю й наркозу, йому ніколи не доводилося губитись.

– Я тут намагаюся придумати, як краще вчинити, – сказав Джонсі. – Напевне, коли Піт і Генрі повернуться, ми вас відвеземо. Скільки людей у вашій групі?

Маккарті, схоже, мусив замислитися. Це, разом із невпевненою ходою, зміцнило підозру Джонсі в тому, що в цієї людини шок. «Невже одна ніч у лісі може довести до такого стану? – подумки здивувався він. – Цікаво, а що було б зі мною?»

– Четверо, – сказав Маккарті після хвилини роздумів. – Як і вас, хлопці. Ми полювали парами. Я був із другом, Стівом Отісом. Він адвокат, як і я, зі Скоухігана. Ми всі зі Скоухігана, і цей тиждень для нас... багато значить.

Джонсі всміхнувся і кивнув.

– Так, у нас те саме.

– І от я якимось чином заблукав. – Він похитав головою. – Ніяк не збагну, як це вийшло. Я весь час чув Стіва праворуч, іноді помічав його жилет між дерев, а потім я... Не знаю. Напевно, про щось задумався – у лісі чудово думається, – тоді дивлюсь: я вже сам. Здається, я намагався повернутися своїми слідами, але стемніло... – Він знову похитав головою. – У мене в голові все так переплуталось, але так, нас було четверо, здається, це єдине, що я можу сказати точно. Я зі Стівом і Нет Роупер із сестрою Беккі.

– Вони, напевне, зараз місця собі не знаходять, хвилюються.

На обличчі Маккарті спочатку з'явився подив, потім розуміння. Для нього це явно була нова думка.

– Так, напевне. Авжеж, вони хвилюються. О Господи, о-хо-хо.

Джонсі ледь стримав посмішку. У такому стані Маккарті трохи нагадував одного персонажа з фільму «Фарго».

– Отже, нам краще відвезти вас до них. Якщо це...

– Не хочу бути тягарем...

– Ми вас відвеземо. Якщо вийде. Погода так швидко змінилася.

– Еге ж, – із гіркотою протяг Маккарті. – Ці синоптики могли б бути й точнішими зі своїми бісовими супутниками, доплерівськими радарамі і що в них там іще є. Ось тобі і «ясно, помірно холодно», чи не так?

Джонсі з деяким подивом подивився на людину під ковдрою, точніше, на розчервонілу голову з ріденьким каштановим волоссям. Прогнози, які вони чули – він, Піт, Генрі та Бобер, – в останні два дні обіцяли сніг. Деякі з прогнозистів перестраховувалися, заявляючи, що сніг може змінитися дощем, але диктор на радіостанції «Castle Rock» (єдиній, яка тут ловилась, і то не завжди й з перешкодами) говорив про наближення зниженого тиску і замети по шість-вісім дюймів²¹, на зміну яким міг прийти північно-східний вітер, якщо збережеться низька температура, а циклон не піде в бік моря. Джонсі не знав, де почув прогноз Маккарті, але точно не по радіо. Просто чував трохи не при собі, що зовсім не дивно.

– А давайте я поставлю суп, га? Що скажете, містере Маккарті?

Маккарті вдячно всміхнувся.

– Ой, це було б чудово. Учора ввечері в мене жахливо розболівся шлунок, а сьогодні вранці з ним узагалі щось жахливе коїлось. Але зараз мені краще.

– Це стрес, – заспокоїв Джонсі. – Я б уже виблював усі кишки. І, мабуть, у штани б наклав.

– Мене не нудило, – сказав Маккарті. – Я майже впевнений, що не нудило. Але... – знову похитав головою. Цей рух був схожим на нервовий тик. – Не знаю. Усе так переплуталося, немов у страшному сні.

– Страшний сон закінчився, – сказав Джонсі. Він відчув себе трохи ніяково від того, що говорить такі речі – достоту як добра тітонька, – але чоловіка явно було потрібно заспокоїти.

– Так, – промовив Маккарті. – Дякую. І я б не відмовився від супу.

– У мене є томатний, курячий і, здається, банка яловичого. Який бажаєте?

²¹ 6–8 дюймів ≈ 15–20 см.

– Курячий, – відповів Маккарті. – Мати завжди казала мені, що немає нічого кращого за курячий суп, коли погано почуваєшся.

Сказавши це, він усміхнувся, і Джонсі мало не роззявив рота від подиву. Зуби в Маккарті були білі й рівні, навіть занадто рівні для справжніх зубів, з огляду на його вік – років сорок п'ять, – але щонайменше чотирьох зубів бракувало: верхніх іклів (батько Джонсі називав їх «вампірські зуби») і центральних зубів унизу – як називалися ці, Джонсі не знав. Зате знав точно: Маккарті не підозрював, що в нього бракує зубів. Жодна людина, знаючи про такі вади у себе в роті, не стала б виставляти їх напоказ, навіть за таких обставин. Принаймні так вважав Джонсі. Із живота піднявся неприємний холодок, мов телефонний дзвінок нізвідки. Джонсі повернувся до кухні, щоб Маккарті не побачив, як скривилося його обличчя, і щоб не замислився. Або навіть не запитав.

– Один курячий суп. Замовлення прийнято, зараз буде. Як щодо підсмаженого сиру?

– Якщо ваша ласка. І звіть мене Річард, добре? Або Рік, так навіть краще. Коли хтось рятує мені життя, я намагаюсь якомога швидше переходити з ним на «ти».

– Добре, Ріку, хай буде на «ти».

«Краще встав собі зуби, перед тим як наступного разу йти до суду, Ріку».

Недобре відчуття зробилося надзвичайно сильним. У свідомості щось клацнуло, десь як тієї секунди, коли він майже вгадав прізвище Маккарті. Не те щоб він пошкодував, що не застрелив цю людину, коли була можливість, – ні, але він уже починав шкодувати, що чорти не відвели Маккарті якнайдалі від його дерева і його життя.

2

Він уже поставив на плиту суп і робив бутерброди з сиром, коли налетів перший порив вітру – гучне завивання змусило хатину рипнути, і люто закрутилися хмари снігу. На мить стерлися навіть чорні силуети дерев на Ущелині, і за великим вікном не залишилося нічого, крім білості, немов хтось підняв гігантський кіноекран. Тут Джонсі вперше відчув неспокій, і не тільки щодо Піта й Генрі, які зараз мали повертатися з крамниці Госселіна в «скауті» Генрі, а й щодо Бобра. Можна було б сказати: якщо хтось і орієнтується в цьому лісі, то це Бобер, – але коли тебе зусібіч оточує біла запона, тут ніхто не зорієнтується. «Усі ставки скасовуються» – ще одна приказка його недолугого татуся, може, не така вдала, як «не можна змусити себе бути щасливчиком», але теж непогана. Гудіння генератора могло б допомогти Боброві знайти дорогу, але, як слушно вказав Маккарті, звуки можуть, навпаки, заплутати, особливо коли здіймається вітер, а зараз, схоже, до того і йшлося.

Мати навчила його готувати з десятків простих страв, у тому числі створювати бутерброди зі смаженим сиром. «Спочатку поклади трохи гіркавок, – повчала вона, гіркавками Джанет Джонсі називала гірчицю, – а тоді маж маслом хліб, не пательню, чорт забирай, інакше в тебе вийде просто підсмажений хліб із сиром зверху». Він так і не зрозумів, як може впливати на остаточний результат те, що ти будеш мазати маслом пательню чи хліб, але завжди дотримувався материнської поради, хоча намазувати масло на один бік хліба, поки другий підсмажується, було страх важким заняттям. Так само він завжди знімав гумові чоботи, коли заходив до будинку, тому що мати багато разів повторювала: «Вони тягнуть ноги». Він уявлення не мав, що це означає, але навіть зараз, наближаючись до сорокарічного віку, незмінно знімав гумові чоботи, ледь переступивши поріг, щоб вони не тягли ноги.

– Мабуть, зроблю і собі один, – промовив Джонсі й поклав на пательню шматок хліба маслом донизу.

Закипів суп, і по кухні поширився приємний запах домашнього затишку.

– Гарна думка. Сподіваюся, з вашими друзями все добре.

– Так, – сказав Джонсі, починаючи помішувати суп. – А ви де полюєте?

– Раніше їздили в Марс-хілл, там місце належало Нету й дядькові Беккі, але два роки тому, влітку, якийсь ідіот, щоб йому добре жилося, влаштував там пожежу. П'яний кинув необережно недопалок, принаймні начальник пожежної охорони так сказав.

Джонсі кивнув.

– Звичайна історія.

– Страховка покрила вартість того місця, але нам ніде було полювати. Мені здавалося, на цьому все й скінчиться, але Стів знайшов місце в Кінео. Я гадав, це якесь окреме селище, ще одна частина Джефферсон-тракту, але його нечисленні мешканці вважають, що живуть у Кінео. Знаєте його?

– Знаю, – вимовив Джонсі крізь губи, що дивним чином оніміли. У його свідомості пролунав черговий телефонний дзвінок нізвідки. «Діра в стіні» перебувала за двадцять миль на схід від «Госселіна». Кінео – миль за тридцять на захід від магазину. Всього виходило п'ятдесят миль²². Він повинен був повірити, що людина, яка сиділа перед ним на дивані, закутавшись у ковдру аж до носа, пройшла п'ятдесят миль після того, як заблукала вчора вдень? Маячня. Неможливо.

– Смачно пахне, – сказав Маккарті.

Пахло справді смачно, тільки в Джонсі зник апетит.

3

Він саме ніс до дивана їжу, коли за дверима на кам'яному порозі пролунав тупіт ніг. Наступної секунди двері відчинились і увійшов Бобер. Сніжинки хмарками кружляли навколо його ніг.

– Святі банани! – вигукнув він. Піт колись склав список «бобризмів», і «святі банани» посіли в ньому одне з перших місць, поряд із такими перлами, як «хоч стій, хоч трахай» і «поцілуй мене в корму». Ці вигуки були повні одночасно дзен-буддистської мудрості і непристойності. – Я вже гадав, застрягну там на всю ніч, але потім побачив світло. – Бобер витяг перед собою руки з розчепіреними пальцями. – Я побачив світло, Господи, хвала Іс...

Тут його окуляри почали прояснюватись, і він побачив сторонню людину на дивані. Він опустив руки, повільно, потім усміхнувся. Це була одна з причин, чому Джонсі любив його з початкової школи. Бобер міг бути набридливим, і його ніяк не можна було назвати найяскравішою лампочкою в люстрі, але його першою реакцією на незаплановане й несподіване були не насуплені брови, а усмішка.

– Привіт, – сказав він. – Я Джо Кларендон. А ви хто?

– Рік Маккарті, – відповів чоловік і підвівся з дивана. Ковдра зісковзнула, і Джонсі побачив, що светр розпирає значного розміру черево. «Що ж, – подумав він. – Нічого дивного. Це хвороба чоловіків середнього віку, і за двадцять найближчих років вона викосить мільйони».

Маккарті простяг руку, ступив уперед і мало не спіткнувся об ковдру. Якби Джонсі не спіймав його за плечі, Маккарті, ймовірно, полетів би вперед і, швидше за все, завалив би кавовий столик, на якому стояла їжа. І знову Джонсі здивувала дивна недолугість. Це трохи нагадало його самого минулої весни, коли він заново вчився ходити. Він придивився до плями в чоловіка на обличчі і, можна сказати, пошкодував. Це було не обмороження, радше якийсь шкірний наріст або винна пляма зі щетиною, що росте з неї.

– Тихо, тихо! Тільки нічого не ламати! – вигукнув Бобер, стрибаючи вперед. Він схопив Маккарті за руку й енергійно затрусив її, аж Джонсі подумав, що Маккарті зараз усе-таки полетить ластівкою на кавовий столик. У нього навіть відлягло від серця, коли Бобер –

²² 50 миль ≈ 80 км.

усі його п'ять футів шість дюймів²³ разом зі снігом, який іще танув на довгому гіпівському волоссі, – відступив. Усмішка Бобра зробилася ще ширшою. Волосся до плечей і окуляри з товстими лінзами робили його схожим або на геніального математика, або на серійного вбивцю. Насправді він був звичайним теслею.

– Рік тут добряче погуляв, – повідомив Джонсі. – Заблукав учора і провів ніч у лісі.

Усмішка Бобра не зникла, але зробилася стурбованою. Джонсі здогадувався, що за цим буде, і волів би, щоб Бобер цього не казав, – у нього склалося враження, що Маккарті був людиною доволі побожною і йому б не сподобались улюблені Боброві непристойності. Але, звичайно ж, просити Бобра стежити за мовою – це все одно що просити вітер не дути.

– Сучка-в-циркулярці! – вигукнув він. – Та це триндець! Сідайте! Їжте! Ти теж, Джонсі.

– Та ну, – відмахнувся той. – Краще сам поїж. Це ж ти в нас тільки-но з морозу.

– Точно?

– Точно. А я підсмажу собі яєць. Заразом Рік розповість тобі свою історію. – «Може, хоч ти зрозумієш, що там насправді сталося», – подумки додав він.

– Ну гаразд. – Бобер зняв куртку (червону) і жилет (помаранчевий, зрозуміло) і вже хотів був кинути їх на оберемок дров, але передумав. – Стривай, у мене є дещо для тебе. – Він запхнув руку в кишеню куртки, покопався там і дістав книжку в м'якій обкладинці, доволі пом'яту, але цілком придатну для читання. Крізь обкладинку крокували чорти з вилами в руках. «Маленькі пороки» Роберта Паркера. Цю книжку Джонсі читав на помості.

Бобер з усмішкою простягнув її Джонсі.

– Спальний мішок я брати не став, але вирішив, що ти сьогодні хрін заснеш, якщо не дізнаєшся, хто це зробив.

– Не треба було туди підніматися, – сказав Джонсі, але він був зворушений, так торкнувшись його серця міг лише Бобер. Бобер, повертаючись крізь заметіль, не зрозумів, чи сидить Джонсі на дереві. Звичайно, він міг би гукнути, тільки для Бобра цього було замало. Він вірив лише тому, що бачив на власні очі.

– А, дурниця, – зронив Бобер і сів поруч із Маккарті, який дивився на нього так, як людина може дивитися на маленьку і доволі незвичайну тваринку.

– Гаразд, дякую, – сказав Джонсі. – Пригощайся бутербродом, а я йду робити яечню. – Він рушив був на кухню, але зупинився. – А Піт і Генрі? Як гадаєш, вони нормально доберуться?

Бобер відкрив рота, але, перш ніж він устиг відповісти, вітер знову накинувся на хатину, заскрипівши стінами, і зловісно загук у кроквах.

– Подумаєш, сніжком припорошило, – сказав Бобер, коли порив вітру вщух. – Повернутися, нікуди не дінуться. Але якщо налетить справжній північний вітер, вийти звідси буде вже не так легко. – І він почав поглинати бутерброд зі смаженим сиром, а Джонсі пішов на кухню підсмажити яєць і розігріти ще одну банку супу. Тепер, коли поруч був Бобер, Маккарті вже не викликав у нього такої тривоги. Правду кажучи, йому завжди ставало спокійніше на душі, коли Бобер був поруч. Дурня, звичайно, але це правда.

4

Коли яйця підсмажились, а суп нагрівся, Маккарті вже балакав із Бобром так, ніби вони знайомі років з десять. Якщо Маккарті й бувало прикро чути з вуст Бобра потік непристойностей, хай навіть і смішних, то все це переважувала невимушена чарівність славного друзяки. «Це неможливо пояснити, – якось сказав Генрі. – Просто він як трибл²⁴. Його немож-

²³ 5 футів 6 дюймів $\approx$ 168 см.

²⁴ Трибли (tribbles) – у серіалі «Зоряний шлях»: невеликі пухнасті істоти кулястої форми, що мають чарівну зовнішність.

ливо не любити. Саме тому в його ліжку ніколи не буває порожньо. Жінки, напевне, клують не на його зовнішність».

Джонсі з яєчнею та супом повернувся до вітальні, намагаючись не кульгати, – просто вражає, до чого сильно стегно реагує на погану погоду (він завжди вважав, що це казки, але виявилося, що помилявся), – і сів в одне з крісел біля торця дивана. Маккарті, здавалося, більше говорив, ніж їв. Супу він майже не торкнувся і з'їв тільки половину бутерброда.

– Як справи, хлопці? – запитав Джонсі. Він поперчив яєчно й одразу ж накинувся на неї – апетит повернувся з новою силою.

– У нас тут зустріч старих розпусників, – повідомив Бобер, але, хоч голос його звучав, як завжди, бадьоро, Джонсі вчулися в ньому нотки занепокоєння, навіть тривоги. – Рік розповідав про свої пригоди. Не гірше за будь-яку історію в тих чоловічих журналах, що можна було почитати в перукарні в часи мого дитинства.

Він знову, всміхаючись, повернувся до Маккарті – старий добрий Бобер, завжди усмішка на обличчі, – і провів рукою по копиці чорного волосся.

– Коли я був пацаном, – продовжив Бобер, – на нашому боці Деррі перукарню тримав старий Кастонгвей, і він до того мене лякав своїми ножицями, що я досі їх боюся.

Маккарті зобразив слабку напівусмішку, але не відповів. Він узяв недоїдений бутерброд, подивився на нього і поклав назад. Червона мітка в нього на щоці палала, як свіжовипалене тавро. Бобер тим часом продовжував базикати, ніби боявся, що Маккарті вставить слово. За вікном уже мело по-справжньому і вирував вітер. Джонсі подумав про Генрі й Піта. Де вони зараз? Напевне, вже пробираються на старенькому «скауті» Генрі по Просіці.

– Цієї ночі Ріка не тільки хтось мало не загриз – він гадає, це був ведмідь, – він іще й рушницю загубив. Новенький «ремінгтон», бля, 30-30А. Ти його більше не побачиш, жодного шансу на сто тисяч.

– Знаю, – сказав Маккарті. Щоки його знову почали бліднути, до шкіри почав повертатися свинцевий відтінок. – Я навіть не пам'ятаю, коли його зняв, або...

Несподівано пролунав гучний уривчастий звук, схожий на тріск, від якого в Джонсі волосся піднялося сторч. Спочатку він подумав, що щось потрапило в димохід каміна, але потім зрозумів, що це Маккарті. У своєму житті Джонсі чув гучне пердіння, чув і довге, але таке... Здавалося, воно тривало цілу вічність, хоча насправді навряд чи лунало довше ніж декілька секунд. Потім у ніс ударив запах.

До того як це почалося, Маккарті взяв ложку; тепер же він упустив її в незайманий суп і притиснув долоню до правої, заплямованої щоки майже дівочо-збентеженим рухом.

– Ой, вибачте мені, – промимрив він.

– Нічого, хай краще смердить, ніж розпирає, – сказав Бобер, але його устами говорили інстинкт і звички, що виробилися за все життя. Джонсі бачив, що він приголомшений запахом не менше. Це був не сірчаний сморід гнилих яєць, від якого ви регочете, зачочуєте очі і махаєте рукою перед обличчям з криком: «Слухайте, хто тут ріже сир?» Це не був і болотний метановий сморід. Це був запах, який Джонсі доти відчував у диханні Маккарті, тільки сильніший, – поєднання ефіру і перестиглих бананів, як пускова рідина, яку заливаєш у карбюратор морозного ранку.

– Ох, це огидно, – сказав Маккарті. – Мені так незручно.

– Та все гаразд, – заспокоїв Джонсі, але його шлунок стиснувся в маленьку кульку, ніби захищаючись від нападу. Свою страву він не доїдатиме; чорт забирай, та він просто не зможе нічого з'їсти. Зазвичай зіпсоване повітря не викликало в нього огиди, але цей сморід був реально жахливий.

Бобер підвівся з дивана і відчинив вікно, впустивши в кімнату сніговий вихор і рятівне свіже повітря.

– Не хвилюйся про це, приятелю... Але аж надто їдкий дух. Що ти їв, чорт забирай? Послід бабака?

– Ягоди, мох, усяке різне, не знаю, – відповів Маккарті. – Просто я був такий голодний. Мені потрібно було хоч щось з'їсти, але я погано розбираюся в таких речах, ніколи не читав книжок Юелла Гіббонса²⁵... Та й темно там було. – Останню фразу він мовив так, ніби тільки-но це вигадав, і Джонсі подивився на Бобра: перевірити, чи розуміє він те, що розумів сам Джонсі, – Маккарті брехав. Маккарті не знав, чим харчувався в лісі й чи їв що-небудь узагалі. Він просто намагався пояснити це моторошне несподіване жаб'яче скрекотання і сморід, який був потім.

Знову налетів вітер, сильний гучний порив шпурнув свіжу порцію снігу у відчинене вікно, але це, на щастя, освіжило повітря.

Раптом Маккарті різко нахилився вперед, ніби в нього за спиною розпрямилась якась невидима пружина, і, коли його голова опустилася між колін, Джонсі зрозумів, що буде далі. Прощай, килиме навахо, я тебе згадуватиму. Бобер, вочевидь, подумав те саме, тому що підтяг під себе ноги, щоб на них не потрапили бризки.

Але замість блювотних мас тіло Маккарті вивергнуло довге потужне гудіння – звук заводського верстата, що працює на межі можливостей. Очі Маккарті витріщились, як мармурові кульки, щоки так натяглися, що під куточками очей з'явилися маленькі півмісяці-тіні. Гуркітливий натужний звук, здавалося, ніколи не припиниться; коли ж він нарешті змовк, дзижчання генератора здалося надто гучним.

– Чув я у своєму житті потужні відрижки, але це явний чемпіон, – зі щирою повагою промовив Бобер.

Маккарті відкинувся на спинку дивана, очі заплющені, губи втягнуті, як здалося Джонсі, від сорому чи болю, а то й від обох відчуттів. І знову запах банана й ефіру, запах бродіння, ніби щось почало гнити.

– Ох, вибачте мені, – сказав Маккарті, не розплющуючи очей. – Зі мною це весь ранок, від самого світанку. І живіт знову болить.

Джонсі й Бобер мовчки презирнулися.

– Знаєш, що я гадаю? – сказав Бобер. – Я гадаю, тобі потрібно полежати й поспати кілька годин. Ти ж, мабуть, усю ніч не спав, прислухався до цього свого ведмеда чи дідько знає до чого. Ти втомився, у тебе стрес та інша фігня. Тобі обов'язково потрібно гарненько виспатись, і ти встанеш, як, чорт забери, скельце.

Маккарті подивився на Бобра з такою змученою вдячністю, що Джонсі навіть відчув себе трохи ніяково. Шкіра Маккарті все ще залишалася свинцево-сірою, але на обличчі виступив піт. Великі краплі збиралися на лобі та скронях і скочувалися по щоках, як прозора олія. І це незважаючи на холодне повітря, яке тепер гуляло по кімнаті.

– Мабуть, ти правий, – сказав він. – Я втомився, от і все. Живіт крутить, але це від стресу. І я їв різні речі, ягоди і... Боже, не знаю... Різне. – Він почухав щоку. – Як ця погань у мене на обличчі? Зовсім погано? Кровоточить?

– Ні, – відповів Джонсі. – Лише червона.

– Це алергія, – сумно зізнався Маккарті. – У мене таке саме від арахісу. Я ляжу. Це допоможе.

Він підвівся з дивана й захитався. Бобер і Джонсі разом кинулися до нього, але Маккарті міцно став, перш ніж вони встигли до нього торкнутися. Джонсі з подивом побачив, що опуклість, яка здалася йому черевцем чоловіка середнього віку, зникла. Чи можливе таке? Чи здатна людина випустити з себе стільки газів? Він не знав. Він знав точно лише одне: це були мегапотужне випускання газів і ще потужніша відрижка, розповіддю про які ще років

²⁵ Euell Gibbons – відомий американський натураліст і письменник, який пропагував натуральне харчування.

двадцять можна буде розважати друзів. «Раніше ми щоосені в перший тиждень мисливського сезону їздили до лісового табору Бобра Кларендона, і ось одного разу в листопаді – у дві тисячі першому справа була, коли трапилася велика снігова буря, – до нас у табір заходить один чувак...» – і так далі. Так, із цього вийде класна байка, люди будуть сміятися з пукання й відрижки, люди *завжди* сміються з історій про гази та відрижку. Він не розповідатиме ту частину, де від убивства Маккарті його відокремлювали якісь вісім унцій тиску на спусковий гачок «гаранда». Ні, цю частину навряд чи захочеться розповідати.

Оскільки одну нижню спальню займали Піт і Генрі, Бобер повів Маккарті в другу, спальню Джонсі. По дорозі Бобер кинув короткий погляд, вибачаючись, і Джонсі знизав плечима. Зрештою, це логічно. Джонсі міг би сьогодні вночі поспати з Бобром, у дитинстві вони мільйон разів спали разом, та й він не був упевнений, що Маккарті зможе піднятися сходами нагору. Спітніла свинцево-сіра фізіономія чоловіка подобалася йому все менше й менше.

Джонсі був із тих людей, які, ледве застеливши ліжко, ховають його під книжками, папірцями, одягом, торбами та різним туалетним причадаллям. Він змів усе це добро на підлогу й відкинув ковдру.

– Гей, братане, тобі не треба відлити? – спитав Бобер.

Маккарті похитав головою. Чисте блакитне простирадло, яке відкрив Джонсі, ніби загіпнотизувало його. І Джонсі знову здивувався з того, якими скляними здавалися очі, немов в опудала тварини на стіні мисливця. Раптом ні з того ні з сього йому привиділася його вітальня в Бруклайні, цьому престижному передмісті Бостона. Килимки з китицями, ранні американські меблі... і голова Маккарті над каміном. «Цього я підстрелив у Мейні, – розповідав би він гостям на вечірках із коктейлями. – Здорова тварюка була, у шкурі – фунтів зі сто сімдесят²⁶».

Він заплющив очі, а коли розплющив, то побачив, що Бобер дивиться на нього з чимось схожим на переляк у погляді.

– Стегно розболілося, – сказав він. – Вибач. Містере Маккарті... Ріку... Вам краще зняти светр і штани. Черевики, зрозуміло, теж.

Маккарті озирнувся, як людина, яку зненацька вирвали зі сну, і промовив:

– Звичайно. Зараз.

– Допомога потрібна? – запитав Бобер.

– Ні, та ви що, ні! – Маккарті чи то стривожився, чи то здивувався, а може, все разом. – Я не в такому поганому стані.

– У такому разі залишаю тебе в руках Джонсі.

Бобер вислизнув зі спальні, а Маккарті взявся роздягатися, почавши з того, що стягнув светр через голову. Під ним виявилася мисливська сорочка в червоно-чорну клітину, а під нею – термомайка. І справді, черево під майкою випирало вже набагато менше, Джонсі в цьому не сумнівався.

Точніше, майже не сумнівався. Лише годину тому, нагадав собі Джонсі, він був упевнений, що куртка Маккарті – це голова оленя.

Маккарті сів у крісло біля вікна, щоб зняти черевики, і знову пукнув, звук був не таким довгим, як перше, але не менш гучним і грубим. Обидва промовчали, хоча маленька кімната наповнилася таким сильним запахом, що на очі Джонсі навернулися сльози.

Маккарті скинув черевики – вони з двома глухими ударами впали на дерев'яну підлогу, – потім підвівся й розстебнув ремінь. Коли він спустив блакитні джинси, відкривши нижню частину термобілизни, до кімнати з керамічним горщиком у руках повернувся Бобер.

– Про всяк випадок, – сказав він, ставлячи горщик біля ліжка. – Раптом доведеться... ну, знаєш... скинути баласт або закортить так, що встати не встигнеш.

²⁶ 170 фунтів $\approx$ 77 кг.

Маккарті спрямував на нього бляклий погляд, від якого Джонсі трохи зніяковів – незнайомиць у мішкуватій спідній білизні чимось лякав. *Хворий незнайомиць*. Питання було в тому, *на що хворий*.

– Коротше, якщо не зможеш дістатися до туалету, – пояснив Бобер. – Який, до речі, поряд. Виходиш зі спальні – і ліворуч. Тільки не забудь, *другі* двері від спальні, гаразд? Якщо вийдеш у перші, сратимеш у коморі з постільною білизною.

Джонсі від несподіванки засміявся, не звертаючи уваги на те, що видає надто гучні, трохи істеричні звуки.

– Мені вже краще, – сказав Маккарті, але Джонсі не почув у його голосі навіть натяку на щирість. Чоловік стояв перед ними в самій білизні, мов якийсь андроїд, у якого вийшли з ладу три чверті схем пам'яті. Раніше він виявляв хоч якісь ознаки якщо не жвавості, то хоча б такого собі життя, тепер же вони зникли, так само як рум'янець на щоках.

– Давай, Ріку, – обережно поквапив Бобер. – Лягай, подрімай. Це поверне сили.

– Так, гаразд. – Маккарті присів на відкриту постіль і подивився у вікно широко розплющеними порожніми очима. Джонсі здалося, що запах у спальні почав розвіюватися, хоча, можливо, він просто звук, як зникаєш до запаху мавпятника в зоопарку, якщо надто довго перебуваєш у ньому. – Господи, який сніг.

– Угу, – сказав Джонсі. – Як живіт?

– Краще. – Погляд Маккарті перемістився на обличчя Джонсі. Виразний погляд переляканої дитини. – Вибачте, що я так пускав гази. Ніколи раніше зі мною такого не траплялося, навіть в армії, коли ми харчувалися самими бобами... Але мені вже краще.

– Точно не хочеш сходити в туалет перед сном? – У Джонсі було четверо дітей, і це запитання вирвалося в нього майже автоматично.

– Ні. Я сходив у лісі, саме перед тим, як ти знайшов мене. Дякую, що пустив мене в будинок. Дякую вам обом.

– Та ну, які подяки, – зніяковів Бобер, переступаючи з ноги на ногу. – Будь-хто пустив би.

– Можливо, – сказав Маккарті. – А може, й ні. У Біблії сказано: «Ось стою під дверима і стукаю...»

Вітер за вікном заревів іще завзятіше, змусивши «Діру в стіні» затремітити. Джонсі чекав на продовження, Маккарті, схоже, хотів щось додати, але не став. Закинув ноги на ліжко й натяг на себе ковдру.

Звідкись із глибин ліжка долинув черговий довгий тріск, і Джонсі вирішив, що з нього досить. Одна справа – дати дах мандрівникові, який прийшов до твого дому перед самою бурею, зовсім інша – стояти і слухати, як він скидає газові бомби.

Бобер вийшов за ним із кімнати і тихо зачинив двері.

5

Коли Джонсі хотів щось сказати, Бобер похитав головою, підняв до губ палець і провів Джонсі через велику кімнату на кухню. Далі від Маккарті можна було піти хіба що в сарай надворі.

– Чорт, із цим мужиком коїться щось недобре, – сказав Бобер, і в білястому світлі кухонних флуоресцентних ламп Джонсі побачив, як сильно стривожений його старий друг. Бобер порився в широкий передній кишені комбінезона, знайшов зубочистку, вставив її в рот і почав гризти. За три хвилини – рівно стільки, скільки запеклому курцеві потрібно, щоб прикінчити сигарету, – він перетворить зубочистку на жменьку стружки. Джонсі не розумів, як це витримують зуби Бобра (і його шлунок), але той робив це все життя.

– Сподіваюсь, ти помиляєшся, але... – Джонсі похитав головою. – Ти коли-небудь чув, щоб перділи з таким запахом?

– Ні, – мовив Бобер. – Але поганий шлунок – це не найчудніше, що відбувається з цим типом.

– Тобто?

– Ну, хоча б те, що він думає, ніби сьогодні одинадцяте листопада.

Джонсі уявлення не мав, про що каже Бобер. Одинадцятого листопада їхня власна мисливська компанія прибула сюди, як зазвичай, набившись у «скаут» Генрі.

– Бобре, зараз середя. Чотирнадцяте.

Бобер кивнув і мимоволі всміхнувся. Зубочистка, яка вже втрачала форму, перекотилася з одного кута рота в інший.

– Я це знаю. *Ти* це знаєш. А він не знає, оцей Рік. Він упевнений, що сьогодні неділя.

– Бобре, що конкретно він тобі сказав?

Багато сказати гість просто не встиг би в жодному разі – не такий уже й довгий час потрібний, щоб підсмажити пару яєць і нагріти банку супу. Це запустило ланцюжок думок, і, поки Бобер розповідав, Джонсі набирив воду, щоб помити тарілку. Проти польових умов він нічого не мав, але не збирався жити в свинарнику, як це з задоволенням роблять багато чоловіків, коли покидають дім і їдуть до лісу.

– Він сказав, що вони приїхали в суботу, щоб трохи пополювати, а потім, у неділю, відремонтувати дах, який у них протікає. «Принаймні, – каже, – мені не довелося порушувати заповідь і працювати в день суботній». У лісі, мовляв, у тебе одна робота: не з'їхати з глузду.

– Ага, – задумливо протяг Джонсі.

– Голову даю на відсіч, він вважає, що зараз одинадцяте. Або навіть іще раніше, четверте, бо він упевнений, що зараз неділя. А я просто не вірю, що він блукав там десять днів.

Джонсі це теж здавалося неймовірним. Але три дні? Можливо.

– Це б пояснило одну річ, яку він сказав мені, – почав Джонсі. – Він...

Скрипнули мостини, і вони обидва, злегка здригнувшись, обернулись до зачинених дверей спальні на іншому боці великої вітальні, проте дивитися там не було на що. Підлога й стіни там завжди скрипіли, навіть при тихому вітрі. Друзі ніяково презирнулися.

– Так, я сіпаюсь, – промовив Бобер, чи то зрозумівши щось із обличчя Джонсі, чи то прочитавши його думки. – Але, погодься, це доволі моторошно, що він отак вийшов з лісу.

– Це точно.

– А ці його звуки! Наче він забив собі в зад якусь тварюку, яка задихається від газів.

Сказавши це, Бобер зробив трохи здивований вираз обличчя, як завжди, коли говорив щось смішне, і вони одночасно засміялися, прихилившись один до одного і видаючи відкритими ротами серію різких видихів, беззвучних, щоб бідолаха в спальні, якщо він іще не заснув, не почув, як вони сміються з нього. Джонсі було особливо важко стримуватися, бо розрядка була необхідна, і, відчуваючи, що перебуває на межі істерики, він зігнувся навпіл, пирхаючи, хахакаючи без голосу, одним подихом, і втираючи сльози.

Потім Бобер згріб його й потяг на ганок. Там вони зупинилися, без курток, під густим снігом, і нарешті зареготали на весь голос, не боячись бути почутими, тому що гудіння вітру заглушувало будь-які видавані ними звуки.

6

Коли вони знову зайшли до будинку, у Джонсі так захололи руки, що він навіть не відчув гарячої води, коли занурив у неї пальці; зате насміявся вдосталь, і це було добре. Йому знову подумалось про Піта й Генрі: як вони там, чи доберуться без пригод?

– Ти казав, це пояснює якусь річ, – нагадав Бобер, беручись за нову зубочистку. – Що за річ?

– Він не знав, що піде сніг. – Джонсі говорив повільно, намагаючись пригадати точні слова Маккарті. – «Ось тобі і ясно, помірно холодно», так, здається, він висловився. Але ця фраза має сенс, якщо останній прогноз, який він чув, був одинадцятого або дванадцятого числа, адже до вечора вчорашнього дня справді було ясно.

– Так, і помірно, сука, холодно, – погодився Бобер. З комода біля раковини він дістав кухонний рушник із вицвілими сонечками й почав витирати тарілки. Кинувши погляд на двері спальні, поцікавився: – Про що він іще говорив?

– Що їхній табір у Кінео.

– Кінео? Звідси до Кінео миль сорок чи п'ятдесят на захід. Він... – Бобер вийняв із рота зубочистку, оглянув сліди від зубів і сунув її назад другим кінцем. – А, я зрозумів.

– Ага. Він не міг стільки пройти за одну ніч. Але якщо він провів у лісі три дні...

– І чотири ночі: якщо він заблукав удень у суботу, виходить чотири ночі...

– Ага, і чотири ночі. Тому коли припустити, що він весь час ішов точно на схід... – Джонсі підрахував по п'ятнадцять миль на день. – Я б сказав, що це можливо.

– Як він міг не замерзнути? – Бобер перейшов на шепіт, імовірно, сам того не усвідомлюючи. – У нього хороша щільна куртка й тепла білизна, але після Гелловіну на північ від кордону округу ночами температура всюди трималася близько двадцяти п'яти градусів²⁷. Скажи-но, як це він провів чотири ночі в лісі й не замерз? Схоже, навіть не відморозив собі нічого, якщо не вважати тієї гидоти на щоді.

– Дідько його знає. Але це ще не все, – сказав Джонсі. – Чому в нього не віросла борода?

– Що? – У Бобра відвисла щелепа. Зубочистка повисла на нижній губі. Потім дуже повільно він кивнув. – Точно. У нього тільки невелика щетина.

– Така за день виростає, не більше.

– Він там голився, чи що?

– Мабуть, – відповів Джонсі, уявляючи, як Маккарті, що заблукав у лісі, переляканий, холодний і голодний (хоча по ньому не скажеш, що він довго голодував), щоранку стає на коліна біля струмка, розбиває ногою лід, щоб дістатися до води, потім дістає вірний «Жиллет» із... Звідки? З кишені куртки?

– А потім сьогодні вранці він загубив свою бритву, ось чому в нього щетина, – закінчив Бобер. Він знову посміхався, але якось невесело.

– Ну так. Одночасно з рушницею. Ти бачив його зуби?

Бобер скривився: що ще?

– Чотирьох не вистачає. Двох зверху і двох знизу. Він точнісінько як отой шкет, який постійно на обкладинці «Mad»²⁸ красується.

– Це ні про що не говорить, приятелю. У мене самого парочка зубів гуляти пішла. – Бобер задер куточок рота, оголивши ясна з лівого боку в моторошнуватій усмішці. – Баиш? Тут у глині.

Джонсі похитав головою. Це було зовсім інше.

– Цей тип – адвокат, Бобре. Він увесь час на людях. Зовнішній вигляд – частина його професії, а в нього щербини прямисінько спереду. І він не знав про це, можу заприсягтися.

– Ти ж не думаєш, що він десь опромінився радіацією? – неспокійно запитав Бобер. – Зуби випадають, коли ти отримуєш сильну дозу радіації, я бачив про це паскудство в одному

²⁷ 25 °F ≈ -4 °C.

²⁸ «Mad» – американський сатиричний журнал, випускається з 1952 року.

фільмі. В одному з тих фільмів жахів, які ти все ніяк не надивишся. Гадаєш, у цьому причина? Може, він і свою червону пляму так отримав?

– Ага, він отримав дозу радіації, коли рвонув ядерний реактор у Марс-Хіллі, – сказав Джонсі, і спантеличений вираз Бобрового обличчя змусив його відразу ж пошкодувати про жарт. – Бобре, від радіаційного опромінення випадають не тільки зуби, а й волосся.

Бобер посвітлішав.

– Точно! Чоловік у тому фільмі в кінці залишився лисим, як Теллі – як там його? Ну, той, що грав копа в серіалі. – Бобер помовчав. – Потім він помер. Я маю на увазі, отой у фільмі, а не Теллі. Хоча тепер, коли я про це думаю...

– У нашого приятеля копиця волосся, – перервав Джонсі. Дай Боброві відволіктись, і про головну тему розмови можна забути. Він зауважив, що за відсутності чужака вони називали його не Рік і навіть не Маккарті, а просто «він», наче підсвідомо хотіли бачити в ньому якусь таку істоту... не зовсім людину... щось узагальнене, наче це трохи зменшило б значення, якщо... якщо...

– Так, копиця, – кивнув Бобер. – Це точно.

– Напевне, в нього амнезія.

– Можливо, але він пам'ятає, хто такий, із ким був і подібне лайно. Але яке він видав! Як у трубу перднув. А сморід! На ефір схоже.

– Так, – підхопив Джонсі. – А я весь час думав про рідини для пуску мотора. Від діабетиків починає пахнути під кінець, я читав про це, здається, в якомусь детективі.

– Пахне пусковою рідиною?

– Не пам'ятаю.

Якийсь час вони стояли, дивлячись один на одного і прислухаючись до вітру. Джонсі подумав, чи не розповісти Боброві про блискавку, яку чоловік нібито бачив, але навіщо? І без того достатньо.

– Я думав, його знудить, коли він так нахилився вперед, – сказав Бобер. – Ти помітив? Джонсі кивнув.

– І в нього поганий вигляд. Дуже поганий.

– Так.

Бобер зітхнув, кинув зубочистку у відро для сміття й подивився у вікно, за яким сніг валив іще густіше і швидше, ніж раніше. Потім провів пальцями по волоссю.

– Дідько, як би мені хотілося, щоб Генрі й Піт зараз були тут. Особливо Генрі.

– Бобре, Генрі – психіатр.

– Знаю. Але іншого лікаря в нас однаково немає... А мені здається, цьому мужикові потрібен лікар.

Генрі дійсно був лікарем – інакше він не отримав би диплома психоаналітика, – але він ніколи не займався нічим, окрім психіатрії, наскільки було відомо Джонсі. Однак він розумів, про що говорить Бобер.

– Гадаєш, вони ще зможуть повернутися?

Бобер зітхнув.

– Півгодини тому я був у цьому впевнений, але починається серйозна буря. – Він кинув на Джонсі похмурий погляд. У цьому погляді мало що нагадувало безтурботного веселуна Бобра Кларендона. – Сподіваюся, зможуть, – додав він.

Розділ 3 «Скаут» Генрі

1

Вдивляючись у світло фар «скаута», що губилося в густій сніговій завісі, яка перетворила Просіку на справжній тунель, Генрі думав про те, як прорватися до «Діри в стіні».

Звичайно, можна було вдатися до «виходу Гемінгвея» – навчаючись у Гарварді, він написав курсову з такою назвою – «Вихід Гемінгвея», – отже, цілком імовірно, що він думав про це вже тоді, по-особистому, звісно, а не як про виконання чергового нецікавого завдання.

«Вихід Гемінгвея» передбачає наявність рушниць, а в Генрі тепер рушниця була... Хоча, звичайно, він не робив би цього тут, поруч із іншими. Їхня четвірка провела чимало славних днів у «Дірі», і було б несправедливо робити це тут. Такий учинок спаплюжив би це місце в очах Піта і Джонсі... В очах Бобра теж, можливо, навіть більше, ніж для інших, а так не годиться. І все ж це станеться, вже скоро, він відчував це, так само як відчувають бажання чхнути. Кумедне порівняння: закінчення життя і чих, – але, ймовірно, все до цього і зведеться. Яке-небудь *анчхи*, і привіт, темряво, моя стара подруго.

Застосовуючи «вихід Гемінгвея», потрібно зняти з однієї ноги взуття і шкарпетку, вперти рушницю прикладом у підлогу і вставити дуло собі в рот. Великий палець ноги розташовується на спусковому гачку. «Не забути, – подумав Генрі, вирівнюючи „скаут“, який хитався на свіжому снігу, але все ж тримався завдяки колії на дорозі; та, власне, вся дорога й була двома коліями, залишеними трелювальними тракторами, які їздили по ній улітку. – Якщо робиш це в такий спосіб, приймай проносне і не починай справи, поки не скинеш останній вантаж. Навіщо завдавати зайвих клопотів тим, хто тебе знайде».

– Як на мене, варто трохи зменшити швидкість, – зауважив Піт. Між ніг у нього стояла банка пива, і вона була наполовину порожня, але цього було замало, щоб Піта розвезло, для цього не вистачило б навіть цілої банки. А ось ще чотири-п'ять пляшок, і Генрі міг би ганяти по цій дорозі хоч на шістдесяти милях за годину²⁹, а Піт сидів би собі на пасажирському місці й підспівував моторошним пісням довбаних «Пінк Флойд». А Генрі цілком міг вичавити шістдесят і навіть бампера не пом'яв би. Їхати коліями, навіть коли вони наповнені снігом, – це все одно що їхати по рейках. Якщо сніг не припиниться, ситуація може змінитись, але поки що все було добре.

– Не хвилюйся, Піте... Все чотко.

– Пива хочеш?

– Я за кермом пива не п'ю.

– Навіть тут, у цій глушині?

– Пізніше.

Піт замовк, лишивши Генрі сам на сам із нудним заняттям: стежити за світлом фар на білій дорозі, що петляє між деревами. Сам на сам із думками, де йому й хотілося перебувати. Це було як повертатися до ранки в роті, знову і знову торкатися її кінчиком язика, але саме цього й хотілося.

Є ще таблетки. Є трюк із надіванням пакета на голову у ванні. Утоплення. Стрибок із висоти. Пістолетом у вухо – спосіб ненадійний, надто великі шанси отямитися паралізованим. Як і розпорювання вен на зап'ясті – це для тих, хто тільки тренується. А ось те, як це

²⁹ 60 миль за годину $\approx$ 96,5 км/год.

роблять японці, дуже цікавило Генрі. Береться мотузка, одним кінцем прив'язується до шиї, другим до великого каменя. Камінь кладеться на сидіння стільця. Потім потрібно сісти на підлогу, притулитися до чого-небудь спиною, щоб не завалитися назад, і нахилити стілець. Камінь скочується. Виконавець може прожити від трьох до п'яти хвилин, від задухи провалюючись у все глибший сон. Сіре змінюється чорним; привіт, темряво, моя стара подруго. Про цей метод він, як не дивно, вичитав в одному з уподобаних Джонсі детективних романів Кінсі Мілхоуна. Детективні романи й фільми жахів – ось і всі головні радощі в житті Джонсі.

За великим рахунком, Генрі схилився до «виходу Гемінгвея».

Піт добив першу банку пива і з зосередженим виглядом відкоркував другу.

– Що ти на це скажеш? – запитав Піт.

Генрі відчув покликання з іншого всесвіту, того, де живі по-справжньому хочуть жити. Як завжди останнім часом, це розбудило в ньому нетерплячку. Але було важливо, щоб ніхто нічого не помітив, а в нього з'явилося відчуття, нібито Джонсі все ж почав щось підозрювати. Бобер, можливо, теж. Ці двоє могли час від часу зазирнути в душу. Піт був ні сном ні духом, але міг бовкнути що-небудь іншим, наприклад про те, яким відлюдкуватим став старий Генрі і щось його гризе, а Генрі цього не хотілося. Це буде остання спільна поїздка в «Діру в стіні» для їхнього квартету, для старої банди з Канзас-стрит, для Кривавих піратів третього й четвертого класів, і йому хотілося, щоб поїздка ця вдалася. Хотілося, щоб звістка їх приголомшила, навіть Джонсі, який навідувався до нього найчастіше й робив це постійно. Хотілося, щоб вони сказали, що ні про що навіть не здогадувалися. А ще краще, щоб вони втрьох сиділи, похнюпившись, і, не в змозі дивитися один одному у вічі, думали про те, що повинні були здогадатися, що бачили знаки, але нічого не зробили. Тому він повернувся в той, інший всесвіт, обережно й переконливо зображуючи зацікавленість. Хто-хто, а психіатр міг це зробити.

– Що я скажу на що?

Піт закотив очі.

– Я про крамницю, дірява твоя довбня. Про всі ці нісенітниці, які молот старий Госселін.

– Пітере, його називають «старий Госселін» не дарма. Йому ні багато ні мало вісімдесят років, а єдине, чого в дідів та баб надміру, то це істерія.

«Скаут», теж не весняне курча – чотирнадцять років і майже дві подорожі навколо одометра, – вискочив із колій і відразу ж пішов юзом, незважаючи на чотириколісний привід. Генрі крутнув кермо і мало не розсміявся, коли Піт упустив пиво на підлогу й закричав: «Гей! Обережніше, твою ж нехай!»

Генрі зменшив швидкість і, відчувши, що «скаут» вирівнявся, знову натиснув на газ, навмисне розганяючись занадто різко і дуже сильно. «Скаут» знову пішов юзом, цього разу іншим боком, і пролунав новий крик Піта. Генрі зменшив газ, «скаут» ухнув у колії й покотився далі гладенько, як по рейках. Рішення покінчити з життям має одну перевагу – тебе перестають турбувати дрібниці. Вогні фар прорізали день, наповнений на схилі свого існування мільярдами сніжинок, серед яких не знайти двох однакових, якщо вірити загальноприйнятій думці.

Піт підняв банку пива (розлилося зовсім небагато) і поплескав себе по грудях.

– Ти не занадто швидко їдеш?

– Скоріше занадто повільно, – сказав Генрі, після чого, немов ніякої їзди юзом не було (а вона була) і плин його думок не переривався (а це й справді так), продовжив: – Групова істерія найчастіше трапляється в дуже старому або дуже юному віці. Цей феномен добре задокументований в анналах моєї науки і в соціологів – цього сусіднього язичницького племені.

Генрі опустив погляд і побачив, що їде зі швидкістю тридцять п'ять миль за годину, що було надто багато за таких умов. Він трохи зменшив швидкість.

– Так краще?

Піт кивнув.

– Не зрозумій мене неправильно, ти класний водій, але, слухай, *сніг* же йде. До того ж ми веземо запаси. – Він показав великим пальцем понад плечем у бік двох пакетів і двох коробок на задньому сидінні. – Крім сосисок ми взяли три останні пачки макаронів «Крафт» із сиром. Бобер без них жити не може.

– Знаю, – сказав Генрі. – Я їх теж люблю. Пам'ятаєш ті розповіді про сатаністів штату Вашингтон? Про яких у середині дев'яностих у газетах писали? Виявилося, що сліди ведуть до літніх людей, які жили зі своїми дітьми – в одному випадку з онуками – у двох маленьких містечках на південь від Сіетла. Масові скарги на сексуальне насильство над дітьми в дитячих садках, судячи з усього, почалися після того, як дівчата-підлітки, які підробляли вихователями, підняли тривогу одночасно в Делавері та Каліфорнії. Можливо, збіг, а можливо, просто настав час для таких розповідей, і дівчата відчули в повітрі цю хвилю.

Як повільно злітали слова з його вуст – можна подумати, вони мали якийсь сенс. Генрі говорив, людина поруч слухала його з мовчазним захопленням, і ніхто (принаймні Піт) не міг припустити, що на думці в Генрі рушниця, мотузка, газова труба і таблетки. Просто в голові Генрі мав повно плівок із записами, а язик програвав їх, як магнітофон.

– У Салемі, – продовжив Генрі, – істерика старих і дівчат з'єдналась, і, вуаля, маємо процес салемських відьом.

– Я дивився цей фільм із Джонсі, – покивав Піт. – Там грав Вінсент Прайс. Я від страху мало в штани не наклав.

– Не сумніваюсь, – сказав Генрі й розсміявся. На секунду в нього виникла божевільна думка, що Піт мав на увазі «Суворе випробування». – А коли істеричним ідеям найбільше вірять? Ясна річ, коли урожай зібраний і настає погана погода. Це саме час для страшних розповідей і всіляких злочинів. У Венатчі, штат Вашингтон, це поклоніння дияволу та ритуальні вбивства дітей у лісах. У Салемі – відьми. А на Джефферсон-тракт, де стоїть єдина у своєму роді крамниця Госселіна, це дивні вогні в небі, зниклі мисливці й армійські маневри. Не кажучи вже про оте дивне червоне на деревах.

– Не знаю щодо вертольотів і військових, але ці вогні бачило стільки народу, що вистачило б на загальноміські збори. Мені старий Госселін розповів, поки ти консерви купував. До того ж люди в Кінео дійсно зникають. Це вже не істерія.

– Чотири побіжні зауваження, – сказав Генрі. – По-перше, на Джефферсон-тракт не може бути загальноміських зборів, бо там немає жодного міста, навіть Кінео – це всього лише селище з власною назвою. По-друге, це зібрання проходитиме навколо печі старого Госселіна і половина присутніх питимуть м'ятний шнапс або каву з бренді.

Піт хмикнув.

– По-третє, чим іще їм займатися? І по-четверте – це стосується мисливців, – вони, ймовірно, просто втомилися від усього цього й повернулися додому або ж повпивались і вирішили спробувати щастя в індіанському казино в Каррабассетті.

– Гадаєш? – пригнічено промовив Піт, і Генрі раптом відчув приплив симпатії до нього. Він поплескав Піта по коліну. – Та не бійся, – заспокійливим тоном промовив він. – У світі ще повно різних дивовиж.

Якби у світі дійсно було повно дивовиж, Генрі б так не поспішав його покинути, але коли психіатр щось і вміє робити досконало (крім виписування рецептів на прозак, паксил і амбієн), то це брехати.

– Коли одночасно зникають четверо мисливців, це, на мою думку, доволі дивно.

– Анітрохи, – розсміявся Генрі. – Якби зник один, це було б дивно. Двоє – дивно. Але четверо? Вони разом кудись звалили, повір моєму слову.

– Скільки ще до «Діри в стіні», Генрі? – це в перекладі означало: «Чи я встигну випити ще пива?»

У Госселіна Генрі обнулив лічильник пробігу «скаута», стара звичка, ще з тих часів, коли він працював у Массачусетській лікарні, де платили по дванадцять центів за милю під час виїздів до всіляких старих психопатів. Відстань від крамниці Госселіна до «Діри в стіні» запам'ятати було легко – 22,2 милі³⁰. На одометрі зараз було 12,7, що означало...

– Обережно! – закричав Піт, і Генрі знову кинув погляд на лобове скло.

«Скаут» щойно в'їхав по крутому схилу на підвищення, поросле деревами. Сніг тут валив густіше, ніж деінде, але Генрі з увімкненим дальнім світлом фар чітко побачив людину, яка сиділа прямо на дорозі, футів за сто³¹ попереду, людину в теплій куртці, помаранчевому жилеті, який за спиною маяв на дедалі дужчому вітрі, мов плащ Супермена, і в хутряній шапці-вушанці. До шапки цієї були прикріплені помаранчеві стрічки, і вони теж майоріли, що Генрі нагадало прапорці, які іноді вішають над місцем, де продають старі автівки. Тип сидів посеред дороги, ніби індіанець, який збирається викурити люльку миру, і навіть не поворухнувся, коли в нього вдарило світло фар. Генрі встиг помітити очі, широко розплющені, але нерухомі, абсолютно нерухомі, яскраві й порожні, і подумав: «Так виглядали б мої очі, якби я за собою не стежив так ретельно».

Зупинитися вони не встигли б, та ще й при такому снігу. Генрі вивернув кермо праворуч і відчув поштовх – це «скаут» знову вискочив із колій. Іще раз помітивши біле застигле обличчя, він устиг подумати: «Дідько, та це жінка!»

Щойно «скаут» вискочив із колій, його відразу ж занесло. Цього разу Генрі повернув кермо проти ходу, навмисне грузнучи колесами в снігу, оскільки розумів, навіть не замислюючись (часу подумати все одно не було), що це єдиний шанс для тієї, яка сидить на дорозі. Та й той мізерний.

Піт закричав, і краєм ока Генрі побачив, як друг скинув руки перед обличчям, наче захищаючись від удару. «Скаут» спробував іти боком уперед, і тепер Генрі крутнув кермо назад, намагаючись керувати ковзанням машини, щоб її задня частина не розстрожила обличчя тієї на дорозі. Кермо з запаморочливою, масляною легкістю повернулося в його зтягнутих у рукавички руках. Секунди три «скаут» у хмарах снігу мчав під кутом сорок п'ять градусів униз по заваленій снігом Просіці, почасти через маневри Генрі Девліна, почасти через буревій; фари ковзнули двома світлими плямами по обліплених снігом соснах ліворуч від дороги. Три секунди – зовсім небагато, але Генрі ці три секунди здалися вічністю. Він побачив, як повз пропливла фігура, ніби це вона їхала, а не вони, хоча вона так і не поворухнулася, навіть коли іржавий край бампера «скаута» прокреслив засніжене повітря за якийсь дюйм від її обличчя.

«Пронесло! – зрадив Генрі. – Пронесло, стерво ти отака!» Потім остання нитка, що тримала машину під владою водія, обірвалася, і «скаут» розвернуло боком. Їх затрусило, коли колеса знову знайшли колії, тільки цього разу опинилися поперек. Машина все ще намагалася розвернутись, стати задом наперед – «Голову в хвіст!», як вони кпили один з одного в школі під час шиккування, – а потім із жахливим глухим стуком натрапила на невидимий під снігом камінь або, можливо, невелике повалене дерево і перекинулася, спочатку на пасажирський бік, вікна на якому одразу ж розсипалися міріадами блискучих уламків, а потім на дах. Ремінь безпеки луснув, Генрі упав лівим плечем на стелю, втрапивши яйцями прямо на кермо, від чого тіло тієї ж миті зайшлося свинцевим болем. Ручка керування поворотниками

³⁰ 22,2 милі $\approx$ 35,7 км.

³¹ 100 футів $\approx$ 30 м.

зламалась об стегно, і він одразу відчув, як кров ринула, просякаючи джинси. *Кларет*, як колись давно називав її один радіоведучий, який коментував боксерський поєдинок. «Стережіться, хлопці, бо кларет пирснув». Піт чи то верещав, чи то волав, чи то все зразу.

Кілька секунд мотор перевернутого «скаута» працював, потім гравітація взяла своє і двигун заглух. Машина перетворилася на велику перевернуту коробку на снігу. Колеса ще крутилися, фари світили на засніжені дерева ліворуч. Одна фара майже згасла, друга продовжувала кидати промінь світла.

2

Генрі багато разів розмовляв із Джонсі про нещасний випадок (точніше, слухав; найкраща терапія – це вміння активно слухати) і знав, що спогадів про саме зіткнення з машиною в нього не збереглося. Наскільки міг судити Генрі, після кульбіту «скаута» сам він не знепритомнів і ланцюжок його спогадів не перервався. Він пам'ятав, як намацував рукою застібку ремня безпеки, щоб повністю звільнитися від цієї чортівні, поки Піт ревів, що в нього зламана нога, його довбана нога. Він пам'ятав ритмічне «рип-бум, рип-бум» двірників і світло фар, які тепер дивилися вгору, а не вниз. Він знайшов застібку ремня безпеки, загубив її, знайшов знов і розстебнув. Еластична стрічка відпустила його, і він незграбно плюхнувся на стелю, розбивши пластиковий плафон лампи.

Став мацати рукою, знайшов ручку дверцят, але не зміг її зрушити.

– *Нога!* Блядь, моя *нога!*

– Заткнись ти про свою ногу! – гаркнув Генрі. – З твоєю ногою все гаразд.

Можна подумати, він щось знав. Він знову знайшов дверну ручку, смикнув, і нічого не сталося. Тоді Генрі зрозумів, у чому річ: він лежав догори ногами і смикав не в той бік. Він узявся по-іншому, оголена лампа на стелі різко вдарила в очі гарячим світлом, а двері з клацанням прочинилися. Він штовхнув дверцята тильним боком долоні, впевнений, що вони не відчиняться – рама, найімовірніше, погнулась – і якщо відчиняться, то дюймів на шість у найкращому разі.

Але дверцята рипнули, подались, і в обличчя раптово вдарив порив холодного вітру зі снігом. Він наліг плечем на двері, натиснув сильніше і, тільки коли ноги відчепилися від кермової колонки, зрозумів, що практично підвішений у повітрі. Зробивши щось на зразок сальто, він раптом побачив прямо перед собою, зовсім близько, свою закривавлену джинсову шириньку, так ніби вирішив спробувати поцілувати власні сповнені болю яйця, щоб заспокоїти їх. Діафрагма стиснулась, і стало важко дихати.

– Генрі, допоможи! Я застряг. Чорт, застряг!

– Хвилину, – власний голос, здавлений, різкий, видався йому чужим. Тепер він зміг роздивитися верхню частину лівої штанини, темну від крові. Вітер серед сосен гудів так, немов Господь вирішив увімкнути свій «Електролюкс».

Генрі схопився за стійку дверей, радіючи, що не зняв рукавичок, коли вів машину, і зробив неймовірний ривок – йому треба було вибратися звідси, вирівняти діафрагму, щоб почати дихати.

Якусь мить нічого не відбувалось, а потім Генрі вилетів з машини, як корок із пляшки. Хвилину він лежав там, де впав, важко дихаючи і дивлячись угору на те, як сніг сіється дрібною сіттю. Тоді в небі не було нічого дивного, він міг би присягнути в суді на цілому стосі Біблій. Звичайні сірі череваті хмари і психоделічне кружляння сніжинок.

Піт як заведений вигукував його ім'я з дедалі більшою панікою.

Генрі перекотився на бік, став на коліна і, коли зрозумів, що обійшлося, невпевнено піднявся на повний зріст. Так він постояв трохи, погойдуючись на вітрі й чекаючи, коли закривавлена нога підломиться і знову кине його в сніг. Цього не сталося, і він, кульгаючи, пішов

навколо перекинутого «скаута» подивитися, чим можна допомогти Пітові. Між іншим кинув погляд на жінку, через яку сталося все це паскудство. Вона так само сиділа, схрестивши ноги, посеред дороги, на стегнах і на переді її куртки намерзнув сніг, жилет маяв і лопотів на вітрі, як і стрічки на шапці. Вона не озирнулася, щоб подивитися на них, а дивилася прямо вперед, у напрямку крамниці Госселіна, у тій самій позі, в якій вони побачили її, коли їхали схилом. Широкий кривий слід від протектора проходив по снігу за кількадесят сантиметрів від її підігнутої лівої ноги, і Генрі, хоч убий, не розумів, як йому вдалося її не зачепити.

– Генрі! Генрі, допоможи!

Він поспішив далі і, ковзаючи ногами по свіжому снігу, вийшов до пасажирського боку. Дверцята Піта заклинило, але, коли Генрі став на коліна і смикнув їх обома руками, ті наполовину відчинилися. Він узявся за плече Піта і смикнув. Нічого.

– Розстебни ремінь, Піте.

Піт почав нишпорити руками, але застібки ременя не знайшов, хоча вона була прямо перед ним. Повільними, обережними рухами, не відчуваючи ані найменшого нетерпіння (напевне, він перебував у шоковому стані), Генрі розстебнув ремінь безпеки, і Піт гепнувся на стелю, підігнувши голову набік. Від несподіванки й болю він скрикнув, а потім, борсаючись, узявся видиратися через відчинені наполовину дверцята. Генрі підхопив його під пахви й потягнув на себе. Обидва повалилися на сніг, і Генрі раптом охопило *déjà vu*, і таке сильне й несподіване, що він навіть подумав, чи не відключився. Хіба в дитинстві вони не дуріли так само? Звичайно, дуріли. Наприклад, того дня, коли вчили Даддітса робити снігових янголів. Раптом хтось зареготав, змусивши Генрі смикнутися від несподіванки. Потім він зрозумів, що сміється сам.

Піт сів, невдоволено виблискуючи ошалілими очима.

– Що ти ржеш? Цей недоумок нас мало на той світ не відправив. Задушу сучого сина.

– Не сина, а саму суку, – сказав Генрі. Він розсміявся ще голосніше і подумав, що Піт, напевно, не розчув, тим більше при такому вітрі, але йому було все одно. Нечасто він почувався так чудово.

Піт підвівся на ноги, так само невпевнено, як тільки-но Генрі, і той уже хотів був сказати щось розумне, наприклад що Піт зовсім непогано рухається для людини з поламаною ногою, але не встиг, – Піт зі стогоном повалився назад на сніг. Генрі підійшов, обмацав витягнуту вперед ногу Піта. Нічого незвичайного не намацав, але хіба можна що-небудь визначити крізь такий шар одягу?

– Ні, все ж таки не зламана, – промовив Піт, хоч і задихався від болю. – Здається, меніск защемив, як того разу, коли у футбол грав. Де вона? Ти впевнений, що це баба?

– Так.

Піт піднявся й пострибав навколо передньої частини машини, тримаючись за коліно. Ціла фара все ще яскраво світила в сніг.

– Ну, якщо вона не виявиться сліпою або калікою, я не знаю, що з нею зроблю, – гарячкував Піт. – Я їй дам такого пенделя, що вона буде летіти до самого Госселіна.

Генрі знову розсміявся. Просто йому уявилося, як Піт, що скаче на одній нозі, даватиме їй *пенделя*. Кордебалет.

– Пітере, не ображай її! – крикнув він, підозрюючи, що напади маніакального сміху позбавляють його інтонацію хоч якоїсь суворості.

– Не буду, якщо вона не огризатиметься, – кинув на ходу Піт. Голос, який доніс вітер, чимось нагадував ображену бабцю, від чого Генрі засміявся ще дужче. Щоб подивитися на рану від перемикача поворотників, він спустив джинси й кальсони, залишивши самі труси.

Це був неглибокий поріз на внутрішньому боці стегна, дюйми три³² завдовжки. Крові натекло чимало – вона досі сочилася, – але Генрі здалося, що нічого надто страшного не сталося.

– Що за фігня? У тебе голова взагалі є на плечах? – пролунав невдоволений голос Піта з іншого боку перевернутого «скаута», двірники якого досі «рип-бумкали» з боку в бік. І хоч мова Піта була пронизана лайками (напевне, під впливом Бобра), Генрі вона, як і раніше, нагадувала скарги підстаркуватої шкільної вчительки, і від цього він знову розсміявся, коли натягав штани.

– Якого біса ти тут розсілася посеред цієї довбаної дороги, посеред цієї довбаної хуртовини? Ти п'яна чи що? Або на наркоті? Це ж якою тупоголовою короною потрібно бути! Гей, чого мовчиш? Через тебе ми з другом мало не загинули, так що хоча б... А-а-а, трахни мене, Фредді!

Генрі обійшов розбиту машину саме вчасно, щоб побачити, як Піт гепнувся на сніг біля міс Будда. Певно, знову меніск защемило. Жінка на нього так і не подивилася. Помаранчеві стрічки теліпалися на її шапці, обличчя було повернуте прямо до вітру, широко розплющені очі не блимали, коли сніжинки липли просто до них і танули. Генрі, незважаючи на все, що з ними сталося, відчув цікавість. Що це вони знайшли тут?

3

– А-а-а, твою ж матір, сука, як боляче!

– Ти в порядку? – запитав Генрі і знову розсміявся. До чого дурне запитання!

– Що, схоже, що я в порядку, розумнику? – уїдливо процідив Піт, але, коли Генрі нахилився над ним, відмахнувся. – Та добре, виживу. Перевір краще цю клятву принцесу. Чого вона тут сидить як пень?

Генрі опустився на коліна перед жінкою і скривився від болю – так, ноги боліли, але плече теж нило, а шия стрімко дерев'яніла, – хоч і продовжував усміхатися.

Він побачив аж ніяк не прекрасну даму в біді. Щонайменше років сорок, до того ж досить огрядна. Незважаючи на щільну куртку і бозна-скільки чумарок під нею, спереду чітко проглядалися непомірні опуклості, для яких, очевидно, і було винайдено операцію зі зменшення грудей. З-під вушанки вибивалось абияк підстрижене волосся. Як і Генрі з Пітом, вона була в джинсах, тільки одне її стегно було ширше, ніж два стегна Генрі разом узяті. Перше слово, яке спало на думку, – «селючка»: жінок такого типу зазвичай уявляєш собі на захаращеному дворі поруч із двосекційним трейлером, де вони розвішують білизну під спів Гарта або Шанай³³ з радіо у відчиненому вікні... або як вони купують харчі в крамниці Госселіна. Помаранчеве вбрання вказувало на те, що вона могла в цьому лісі полювати, але в такому разі де її рушниця? Засипало снігом? Широко розплющені темно-блакитні очі були зовсім порожні. Генрі пошукав поглядом її сліди й не побачив. Без сумніву, їх стер вітер, і все ж це було якось моторошно. Немов вона звалилася з неба.

Генрі стяг рукавичку і поклав пальцями перед жінчиними очима. Очі моргнули. Не дуже сильно, але більше, ніж він очікував, ураховуючи, що вона навіть не поворухнулася, коли за кілька сантиметрів від неї промчала багатотонна машина.

– Гей! – закричав він їй в обличчя. – Гей, отямтесь! Прокидайтесь!

Він знову поклав пальцями, але не відчув їх – і коли вони встигли так замерзнути? «Схоже, ми вскочили по самі вуха», – подумав він.

³² 3 дюйми $\approx$ 7,5 см.

³³ Garth Brooks, Shania Twain – популярні виконавці кантрі-музики.

Жінка ригнула. Прозвучало це напрочуд голосно, навіть при тому, що в деревах гув вітер, і, перш ніж відрижку віднесло з повітрям, Генрі відчув запах, водночас гіркий і ядучий, який чимось нагадував медичний спирт. Жінка ворухнулась і скривила обличчя, після чого випустила гази з довгим звуком, схожим на тріск тканини, що розривається. «Напевне, – подумалося Генрі, – у місцевих так заведено вітатися». Від цієї думки його знову кинуло в сміх.

– Ні хріна собі! – пролунав голос Піта майже над самим його вухом. – Вона зараз, напевне, собі штани підірвала таким вихлопом. Ви що пили, леді, «Престон»? – І до Генрі: – Вона точно щось пила, і якщо не антифриз, то я – мавпа.

Генрі теж відчув цей запах.

Очі жінки несподівано піднялись і зустрілися з поглядом Генрі. Його вразив біль, який він у них побачив.

– Де Рікі? – промовила вона. – Мені потрібно знайти Рікі, він останній, хто залишився. – Обличчя жінки перекошилося, губи її розтиснулись, і Генрі помітив, що в неї немає половини зубів. Решта нагадували стовпи зруйнованого паркану. Вона знову ригнула, і запах був такий сильний, що на очі Генрі навернулися сльози.

– Господи Ісусе! – мало не зірвався на крик Піт. – Що це з нею?

– Не знаю, – сказав Генрі. Він знав лише, що погляд жінки знову зробився відсутнім і що тут, чорт забирай, щось відбувається. Якби він був сам, можна було б сісти поруч із цією жінкою та обхопити її руками – набагато цікавіше й загалом унікальне розв’язання остаточної проблеми, ніж «вихід Гемінгвея». Але потрібно було думати і про Піті, який іще не закінчив і першого етапу лікування від алкоголізму, хоча, безсумнівно, збирався це зробити.

Крім того, йому було страшенно цікаво.

4

Піт сидів у снігу, розтирав коліно, дивився на Генрі й чекав, поки той що-небудь зробить. Це було зрозуміло, бо в їхньому квартирі ідеї найчастіше приходили від Генрі. Лідера серед них не було, але Генрі був ближчий за інших до цієї ролі. І так було навіть у молодших класах. Жінка тим часом ні на кого не дивилась, її погляд був спрямований у сніг, що летів з неба.

«Заспокойся, – подумки наказав собі Генрі. – Зроби глибокий вдих і заспокойся».

Він зробив глибокий вдих, затримав повітря в грудях і видихнув. Покращало. Трохи. Що коїться з цією тіткою? Не важливо, звідки вона взялася, що тут робить і чому її відрижка пахне розбавленим антифризом. Що з нею відбувається просто зараз?

Явно шок. Мегапотужний шок, що переходить у ступор, підтвердження – її абсолютна нерухомість, коли «скаут» пронісся за волосину від неї. І все ж вона пішла в себе не настільки, щоб із цього стану її змогла вивести тільки ін’єкція чогось збудливого; вона відгукнулася на клацання пальцями й розмовляла. Запитала про якогось Ріка.

– Генрі...

– Помовч хвилину.

Він знову зняв рукавички, підніс руки до її обличчя і з силою плеснув у долоні. Звук здався йому досить тихим порівняно з безперервним свистом вітру в деревах, але вона знову моргнула.

– Підводимося!

Генрі взяв її за руки в рукавичках і підбадьорився, коли її пальці рефлексивно стиснулися. Він нахилився вперед, наблизившись до її обличчя, і відчув запах ефіру. Людина, від якої так тхне, не може бути здоровою.

– Підводимося. Стаємо на ноги. Разом зі мною. На рахунок три. Раз, два, *три!*

Він підвівся, не відпускаючи її рук. Вона теж піднялася, клацнувши суглобами в колінах, і знову відригнула. І випустила газу. Шапка її перекосилася, накривши одне око. Коли вона нічого не зробила, щоб поправити її, Генрі сказав:

– Поправ їй шапку.

– Що? – Піт теж підвівся, хоч і тримався на ногах не дуже впевнено.

– Не хочу її відпускати. Поправ їй шапку, прибери з очей.

Дуже обережно Піт простяг руку і поправив вушанку. Жінка трохи нахилилася, скривила і пукнула.

– Велике спасибі, – гидливо мовив Піт. – Концерт закінчено, до побачення.

Генрі відчув, що жінка похитнулася, і взявся за неї міцніше.

– Ходімо! – закричав він їй просто в обличчя. – Разом зі мною! Робіть крок на рахунок три. Один, два, *три!*

Він рушив у зворотний бік, у напрямку до «скаута». Тепер жінка дивилася на нього, і Генрі тримав її погляд. Не дивлячись на Піта – щоб не втратити її знову, – він сказав:

– Візьми мене за ремінь і веди.

– Куди?

– На інший бік «скаута».

– Не знаю, чи зможу...

– Треба, Піте. Роби.

Мить нічого не відбувалося, потім він відчув, як рука Піта ковзнула під його куртку, намацала ремінь і вхопилася. Незграбною вервечкою, подібно до танцюристів конги, вони втрюх перетнули вузьку дорогу в жовтуватому світлі від єдиної цілої фари «скаута». На іншому боці перевернутої машини вони опинилися хоча б частково захищеними від вітру, і це було добре.

Несподівано жінка різким рухом вирвала руки з пальців Генрі й одночасно нахилилася вперед, розкривши рот. Генрі відступив, щоб його ніщо не обляпало, коли її знудить... але замість блювання вона видала відрижку, ще гучнішу, ніж усі попередні. Потім, залишаючись зігнутою, знову випустила газу. Ніколи Генрі не чув подібного звуку, а він міг би заприсягтися, що за час роботи в лікарні в Західному Массачусетсі чув усе. Однак жінка втрималася на ногах, по-конячому шумно втягуючи повітря крізь ніздрі.

Захриплим чи то від жаху, чи то від благоговіння, чи то від того й другого голосом Піт пробелькотів:

– О Господи, дивись.

Роззявивши рот і витріщивши очі, він вдивлявся в небо. Генрі простежив за його поглядом і не повірив своїм очам. Яскраві кола світла, всього дев'ять чи десять, повільно пливли по низько навислих хмарах. Щоб їх розгледіти, Генрі мусив примружитись. На мить він згадав прожектори, які освітлюють небо під час гучних голлівудських прем'єр, але тут, у лісі, таким прожекторам, зрозуміло, було нізвідки взятися, а навіть якби вони тут і були, він би побачив не тільки кола, а й промені світла, що піднімаються в засніжене повітря. Хоч яким було джерело цих кіл, воно перебувало або над хмарами, або в них. Кола пересувалися хаотично, без будь-якої чіткої послідовності, і Генрі раптом охопило якесь первісне, позасвідоме відчуття жаху... піднялося звідкись із самих глибин ества. За одну мить його спинний мозок немов перетворився на крижаний стовп.

– Що це? – мало не плачучи, пробелькотів Піт. – Господи, Генрі, що це таке?

– Не зна...

Жінка подивилася вгору, побачила вогні й заволатала. Волення її було до того гучним і сповненим жаху, що Генрі аж самому захотілося закричати.

– Вони повернулись! – репетувала вона. – Вони повернулись! Вони повернулись!

Потім вона затулила очі руками і ткнулася лобом у шину переднього колеса перевернутого «скаута». Волати припинила і тепер тільки стогнала, як істота, що потрапила в пастку і не має надії на порятунок.

5

Хтозна, як довго (може, хвилин п'ять, хоча їм здалося, що довше) вони спостерігали пересування яскравих плям світла на небі; ті кружляли й ковзали, зависали то праворуч, то ліворуч і починали перестрибувати одна через одну, як у дитячій грі. Якоїсь миті Генрі раптом зрозумів, що їх тільки п'ять, а не десяток, потім їх стало лише три. Поруч із ним пукнула жінка, і він усвідомив, що вони стоять посеред лісу незрозуміло де і витріщаються на якесь викликане сніговою бурею небесне явище – хоч воно й цікаве, проте ніяк не допоможе їм потрапити в сухе тепле місце. Він абсолютно чітко пам'ятав останній показник одометра: 12,7. Тобто майже десять миль³⁴ до «Діри в стіні». Це досить велика відстань і за звичайних умов, а тут справжня снігова буря, просто ураган якийсь. «До того ж, – подумав він, – я єдиний, хто може йти».

– Піте.

– Здуріти, – видихнув Піт. – Це ж бісове НЛЮ! Точнісінько як у «Секретних матеріалах». Як гадаєш, що...

– Піте, – Генрі взяв Піта за підборіддя, відвернув його обличчя від неба і повернув до себе. Над головою в них блідли останні дві плями. – Це лише звичайне природне явище, викликане електрикою.

– Думаєш? – Піт здавався безмежно розчарованим.

– Так... Що-небудь, спричинене бурею. Але навіть коли це перша поява прибульців-метеликів із планети Альнітак, для нас це нічого не змінить, якщо ми всі тут перетворимося на морозиво на паличці. Мені потрібна твоя допомога. Я хочу, щоб ти виконав свій трюк. Можеш?

– Не знаю, – сказав Піт, кинувши останній погляд на небо. Там уже лишилася тільки одна світлова пляма, та й то настільки тьмяна, що не помітиш, коли не знати, куди дивитися. – Мем? Мем, вони майже зникли. Відімірть.

Вона не відповіла, просто стояла, сховавши обличчя в шину. Стрічки на її шапці маяли на вітрі. Зітхнувши, Піт повернувся до Генрі.

– Що ти хочеш?

– Знаєш курені лісорубів уздовж дороги?

«Їх було вісім-дев'ять», – подумав Генрі. Це були навіть не курені, а просто конструкції з чотирьох стовпів та іржавого листа рифленої бляхи замість даху. До весни в них зберігалися колоди й деяке устаткування.

– Авжеж, – відповів Піт.

– Де найближчий? Можеш сказати?

Піт заплющив очі, підняв палець і почав водити їм від себе – до себе. При цьому він тихо клацав язиком по піднебінню. Стара звичка, ще з середньої школи. Не така давня, як жування Бобром олівців та зубочисток або любов Джонсі до фільмів жахів і детективів, але все ж з'явилася давно. І зазвичай не підводила. Генрі чекав, розраховуючи, що вона не підведе й зараз.

Жінка, можливо, зачувши в свистінні вітру тихе клацання язиком, підвела голову й озирнулася. На лобі в неї темніла велика пляма від шини.

Нарешті Піт розплющив очі.

³⁴ 10 миль $\approx$ 16 км.

– У той бік, прямо. – Він показав у напрямку «Діри в стіні». – За цим поворотом буде пагорб. Якщо спуститися по ньому з іншого боку, там буде пряма ділянка дороги, в її кінці стоїть курінь. З лівого боку. Частина даху провалена. Одного разу в людини на прізвище Стівенсон там текла кров із носа.

– Серйозно?

– Слухай, я не знаю. – Піт відвернувся й наче засоромився.

Генрі ледь пригадав цей курінь... А те, що дах провалився, навіть добре, бо, якщо він провалився як слід, у цього жалюгідного притулку з'явилася хоч якась стіна, за якою можна ховатися від вітру.

– Як далеко?

– Півмилі. Може, три чверті.

– І ти впевнений?

– Ага.

– Ти зможеш стільки пройти зі своїм коліном?

– Думаю, так... Але чи зможе вона?

– Здається, їй уже краще.

Генрі поклав руки на плечі жінки й повернув її до себе обличчям із широко розплющеними очима так, що вони мало не зіткнулися носами. Війнуло огидним диханням – антифриз із домішкою чогось маслянистого й органічного, – але він не відсторонився.

– Треба йти! – сказав він їй. Не крикнув, але промовив голосно, тоном наказу. – На рахунок три підете зі мною. Один, два, три!

Узявши жінку за руку, він провів її навколо «скаута» на дорогу. Після секундного опору вона слухняно пішла за ним, схоже, навіть не помічаючи різких поривів вітру. Так вони йшли хвилин зо п'ять, Генрі тримав її праву руку своєю лівою, доки Піт знову не хитнувся.

– Зачекайте, – сказав він. – Кляте коліно знову вирішило пограти.

Поки він, нахилившись, розтирав коліно, Генрі подивився на небо. Вогнів там уже не було.

– Ну що, порядок? Зможеш дійти?

– Дійду, – відрубав Піт. – Уперед. Ходімо.

6

Вони без проблем минули поворот, піднялися до середини пагорба, а потім Піт упав і зі стогоном та прокльонами схопився за коліно. Побачивши, як дивиться на нього Генрі, він видав незвичайний звук, щось середнє між сміхом і гарчанням.

– Не переймайся щодо мене, – сказав він. – Пташка Піт упорається.

– Ти впевнений?

– Угу.

І, сповнивши жахом Генрі (хоч цікавість він теж відчував, ту похмуру цікавість, яка останнім часом його не покидала ні на хвилину), Піт стиснув руки в рукавичках у кулаки і почав бити себе по коліну.

– Піте...

– Йди, тварюко, йди! – кричав Піт, не звертаючи на товариша ніякої уваги. І весь цей час жінка стояла, опустивши плечі, тепер спиною до вітру, від чого помаранчеві стрічки на шапці опинились у неї перед обличчям, зовсім нерухомо, як вимкнений механізм.

– Піте?

– Я в порядку, – відгукнувся Піт. Він подивився на Генрі знесиленим поглядом... але теж не позбавленим цікавості. – Ми вже в повному лайні чи ще ні?

– В повному.

– Навряд чи я дошкандибаю до Деррі, але до куреня якось уже дійду. – Він простяг руку. – Допоможи-но мені підвестися, босе.

Генрі взявся за руку старого друга і потягнув. Піт став на негнучкі ноги, як людина після урочистого поклону, і якийсь час постояв нерухомо, потім сказав:

– Ходімо. Кортить сховатися від цього вітру. – Помовчавши, додав: – Треба було пивка захопити.

Вони дісталися до вершини пагорба, і на іншому боці вітер відчувався не так сильно. До того часу, коли вони дійшли до прямої ділянки дороги вниз, Генрі дозволив собі сподіватися, що хоча б ця частина їхньої подорожі закінчиться успішно. Потім, десь на середині дороги, коли попереду вже завиднівся курінь лісорубів, жінка впала, спочатку на коліна, потім грудьми на сніг. Якийсь час вона лежала так, повернувши голову, і лише дихання, пара з рота, вказувало на те, що вона ще жива («А як було б простіше, якби вона замерзла», – подумав Генрі). Потім жінка повернулася на бік і знову гучно відригнула.

– І звідки ти взялася на нашу голову, дупа ти з ручкою? – промовив Піт, але без злості, швидше стомлено, і подивився на Генрі. – Що далі?

Генрі присів поруч із жінкою, сказав гучним голосом, що потрібно вставати, поклав пальцями, поплескав у долоні і кілька разів дорухував до трьох. Ніщо не допомогло.

– Залишайся тут, із нею. Може, там знайдеться щось, на чому ми зможемо потягти її далі.

– Хай щастить.

– У тебе є краща ідея?

Піт, зціпивши зуби від болю, сів на сніг і витягнув перед собою ушкоджену ногу.

– Аж ніяк, сер, – сказав він. – Жодних ідей не маю.

7

Генрі дійшов до куреня за п'ять хвилин. У нього теж почала німіти нога, в тому місці, де її пропоров перемикач поворотників, але він не надавав цьому значення. Якщо він зуміє доправити Піта й жінку в курінь і якщо «Арктик кет» у «Дірі» заведеться, напевне, все скінчиться добре. І, чорт забирай, це ж було так цікаво! Ці вогні в небі...

Рифлений бляшаний дах провалився дуже вдало: передній бік споруди, звернений до дороги, залишався відкритим, але задня його частина виявилася майже повністю закритою. З-під тонкого покривала наметеного всередину снігу стирчав шматок брудного сірого брезенту, обліпленого старими трісками й тирсою.

– Те, що треба! – вигукнув Генрі й ухопився за брезент. Той подався не відразу – мабуть, примерз до землі, – але Генрі доклав зусиль, і брезент відірвався з глухим тріском, який чимось нагадав пукання жінки.

Тягнувши за собою брезент, Генрі повернувся до Піта (який так само сидів, витягнувши перед собою ногу) і опустився на сніг поруч із дивною жінкою.

8

Усе пройшло набагато простіше, ніж міг сподіватися Генрі. Щойно її поклали на брезент, пішло як по маслу. Жінка була важка, але по снігу ковзала легко, як на санках. Генрі навіть зрадів, що температура така низька, – було б на п'ять градусів тепліше, і липкий сніг значно утруднив би їхнє пересування. Ну й, зрозуміло, допомогло те, що йти доводилося по прямій дорозі.

Снігу навалило вже по кісточки, і він усе не припинявся, навіть посилювався, але сніжинки тепер валили більші. «Скоро закінчиться», – засмучено казали вони один одному в дитинстві, коли бачили такі сніжинки.

– Гей, Генрі?

Піт уже задихався, але це не страшно – курінь був зовсім близько. Піт шкутильгав уперед дерев'яною ногою, беріг коліно.

– Що?

– Я останнім часом багато думаю про Даддітса... Правда, дивно?

– Не скакати, – відповів Генрі, не замислюючись.

– Точно. – Піт нервово реготнув. – Не скакати, не грати. Ти ж правда думаєш, що це дивно?

– Якщо це дивно, – відповів Генрі, – то в нас обох дивацтва.

– Тобто?

– Я й сам згадую Даддітса. І вже давно. З березня, якщо не раніше. Ми з Джонсі збиралися його провідати.

– Справді?

– Так. Але потім із Джонсі стався нещасний випадок...

– Тому старому божевільному мудакові, який його збив, узагалі не можна було за кермо сідати, – насупився Піт. – Джонсі ще пощастило живим лишитися.

– Тут ти правий, – кивнув Генрі. – У «швидкій» у нього зупинилося серце, і фельдшерам довелося запускати його електрикою.

Піт зупинився й широко розплющив очі.

– Що, серйозно? Усе було так погано? Настільки *близько*?

Генрі подумав, що бовкнув зайвого.

– Так, тільки не треба про це патякати. Карла мені розповіла, але сам Джонсі цього, здається, не знає. Я ніколи... – Він невизначено махнув рукою, і Піт кивнув, чудово зрозумівши. «Я ніколи не відчував, що він це знає», – ось що Генрі мав на увазі.

– Я нікому жодного слова, – запевнив Піт.

– Так буде краще.

– А ти так і не побачився з Даддсом.

Генрі похитав головою.

– Коли почалася вся ця метушня з Джонсі, я просто забув. Потім прийшло літо, і ти знаєш, як воно буває.

Піт кивнув.

– Але – знаєш? Я зовсім недавно про нього думав. Коли ми були в крамниці Госселіна.

– Через пацана у футболці з Бівісом і Батхедом? – запитав Піт. Слова вилітали з його рота хмарками білої пари.

Генрі кивнув. «Пацанові» могло бути і дванадцять, і двадцять п'ять – у хворих із синдромом Дауна важко визначити вік. Рудоволосий, він плентався центральним проходом напівтемної крамнички за чоловіком, який, судячи з усього, був його батьком (та ж мисливська куртка в зелено-чорну клітину і, що важливіше, таке саме вогняно-руде волосся, хоч і поріділе так, що крізь нього просвічувалася шкіра голови). Чоловік цей кинув на них погляд, який говорив: «Якщо не хочете неприємностей, нічого не кажіть про мого сина», – і, зрозуміло, ніхто не мовив жодного слова, вони їхали двадцять миль із «Діри в стіні» по пиво, хліб і сосиски, а не по неприємності, до того ж вони колись були знайомі з Даддітсом – можна сказати, досі знайомі з Даддітсом, – посилали йому подарунки на Різдво і листівки на день народження, і Даддітс у якомусь такому неповторному сенсі був одним із них. Чого Генрі не міг повідати Пітові, це те, що він час від часу думав про Даддітса відтоді, як півтора року тому зрозумів, що хоче позбавити себе життя, і кожен його вчинок був або способом відтер-

мінувати цю подію, або готуванням до неї. Іноді він навіть бачив уві сні Даддітса і Бобра. Останній говорив: «Я все владнаю, старий», – а Даддітс питав: «Сьо аднаєс?»

– Піте, думай собі на здоров'я про Даддітса, що тут такого страшного? – сказав він, затуляючи саморобні санчата з жінкою в курінь. Генрі вже сам почав задихатися. – Даддітсом ми міряли себе. Він був нашим зоряним часом.

– Ти так гадаєш?

– Ага.

Генрі важко сів, щоб перевести подих, перш ніж взятися до наступної справи. Поглянув на годинник. Майже полудень. Джонсі та Бобер до цього часу вже, напевне, перестали думати, що сніг просто затримав їх у дорозі, і, найімовірніше, почали підозрювати щось серйозне. Мабуть, хтось із них заведе снігохід («Якщо він працює, – знову нагадав він собі, – якщо ця чортова штука працює») і поїде на пошуки. Це багато чого спростило б.

Він подивився на жінку, що лежала на брезенті. Волосся її збилося на одне око, повністю приховавши його; друге око дивилося на Генрі – і крізь нього – з крижаною байдужістю.

Генрі вважав, що кожній дитині в житті випадає хвилина, за якою вона себе мірятиме в подальшому житті, і що дитячі компанії поводяться в такі хвилини рішучіше, ніж одинаки. Такі групи нерідко чинять погано, відповідаючи на неприємності жорстокістю. Генрі та його друзі повелися добре, невідомо з якої причини. Зрештою, це не має ніякого значення, але корисно іноді згадувати (особливо коли в тебе на душі чорно), що колись ти на все плюнув і вирішив попри все повестися шляхетно.

Він розповів Піту, що збирається робити і що робитиме Піт, потім підвівся, щоб узятися до роботи, бо хотів, аби до заходу сонця вони всі опинилися під безпечним дахом «Діри в стіні», в чистому, добре освітленому місці.

– Добре, – сказав Піт, але якось нервово. – Сподіваюся тільки, що вона не помре в мене на руках. І що ці вогні не повернуться. – Він висунув голову, щоб подивитися на небо, де тепер не було нічого, крім темних низьких хмар. – Що це було, як ти гадаєш? Яка-небудь блискавка?

– Та це ж ти в нас експерт із космосу. – Генрі підвівся. – Давай, збирай хмиз... Тобі і вставати для цього не доведеться.

– На багаття?

– Так, – відповів Генрі, переступив через жінку на брезенті і вийшов на узлісся, де під снігом лежали більші гілки. Йому треба буде пройти близько дев'яти миль. Але спочатку потрібно розкласти багаття. Велике, яскраве багаття.

Розділ 4

Маккарті йде в туалет

1

Сидячи на кухні, Джонсі і Бобер грали в крибедж³⁵, який називали просто грою. Так його завжди називав Ламар, батько Бобра, ніби це була єдина гра на світі. Для Ламара Кларендона, життя якого оберталось навколо його будівельної компанії в Центральному Мейні, можливо, це і справді була єдина гра, у яку грали вдома, у селищах лісозаготівників, на залізничних станціях і, зрозуміло, у житлових вагончиках будівельників. Дошка зі ста двадцятьма

³⁵ Крибедж – картярська гра на набирання очок, підрахунок яких ведуть на спеціальній дошці з кілочками.

отворами, чотири кілочки та колода старих засмальцьованих карт – оце все, що треба, щоб не занудьгувати. Грали переважно під час очікування: коли припиниться дощ, коли прибуде замовлений вантаж, коли друзі повернуться з крамниці і можна буде вирішити, що робити з дивним чоловіком, який зараз лежить за зачиненими дверима спальні.

«Ось тільки, – подумав Джонсі, – чекаємо ми насправді на Генрі. Піт просто з ним. Генрі, ось хто вирішить, що робити, тут Бобер правий. Нам потрібний саме Генрі».

Однак Генрі й Піт затримувалися. Думати, що з ними щось трапилось, було ще рано – можливо, їх просто затримував снігопад, – але Джонсі вже почав турбуватись і припускав, що в Бобра теж неспокійно на душі. Ніхто поки про це не наважувався заговорити – ще не перевалило за полудень, і все могло скінчитися добре, – але невисловлена думка висіла в повітрі.

Джонсі на якийсь час зосереджувався на дощці й картах, а потім дивився на двері спальні, за якими відлежувався Маккарті. Імовірно, той спав, але, чорт забирай, вигляд у нього був такий, що лячно дивитися! Двічі або тричі Джонсі помічав, як Бобер кидає погляди в тому ж напрямку.

Джонсі перетасував старенькі «велики»³⁶, роздав, здав собі пару карт і відклав криб, коли Бобер пальцем посунув до нього ще дві. Бобер перевернув колоду, і на цьому попередні дії закінчились. У хід пішли кілочки. «Можна скільки завгодно ставити кілочки і все одно програти, – повчав їх Ламар із вічною цигаркою „Честерфілд“ у кутку рота і в кашкеті будівельника, насунутому на одне око, як у людини, котра знає якусь таємницю, але просто так нею не поділиться. Ламар Кларендон, працьовитий дбайливий татко, який помер у сорок вісім років від серцевого нападу, – але, якщо ти ставиш кілочки, тебе ніколи не обдурять».

«І не скаче, і не грає», – подумав Джонсі. І слідом за цією думкою в голові у нього пролунав той чортів тремтливий голос із лікарні: «Будь ласка, припиніть, я цього не витримаю, зробіть укол, де Марсі?» Господи, чому світ такий жорстокий? Чому так багато коліс готові переламати тобі пальці? Чому так багато машин і механізмів так і чекають, як би випустити тобі кишки?

– Джонсі?

– Га?

– Все гаразд?

– Так, а що?

– Ти здригнувся.

– Правда?

Звичайно, він знав, що правда.

– Ага.

– Протяг, напевне. Ти ніякого запаху не відчуваєш?

– Маєш на увазі... його?

– Ну не пахви ж Мег Райан. Так, його.

– Ні, – відповів Бобер. – Кілька разів мені здалось... Але це просто уява. Тому що це його пердіння... Ну, знаєш...

– Так сильно смерділо.

– Так. І відрижка. Я думав, його навиворіт викрутить.

Джонсі кивнув. «Мені моторошно, – подумав він. – Сиджу тут посеред заметілі й тремчу зі страху. Прокляття, хочу, щоб Генрі повернувся. Ось так».

– Джонсі?

– Що? Ми будемо догравати цю партію чи ні?

³⁶ «Bicycle Playing Cards» – популярна марка гральних карт, випускаються з 1885 року. Символом цієї марки є велосипед (bicycle).

- Звичайно, але... Як думаєш, із Генрі та Пітом нічого не сталося?
- Чорт забирай, звідки я знаю?
- Ти не... відчуваєш? Може, бачиш...
- Я не бачу нічого, крім твоєї фізіономії.

Бобер зітхнув.

- Але, гадаєш, у них усе гаразд?

– Узагалі-то так. – І все ж погляд його ковзнув спершу на годинник на стіні – пів на дванадцяту, – а потім на зачинені двері спальні, за якими був Маккарті. Посеред кімнати погойдувався і повертався від тихого руху повітря ловець снів. – Вони просто повільно їдуть. Скоро будуть. Давай краще грати.

- Добре. Вісім.
- П'ятнадцять за дві.
- Блядь! – Бобер сунув у рот зубочистку.
- Двадцять п'ять.
- Тридцять.
- Пропускаю.
- Один за дві.

– Ну це взагалі! Хоч стій, хоч трахай! – Бобер виснажено реготнув, коли Джонсі переставив свій кілочок на третій пункт. – Ти, коли здаєш, завжди вставляєш кілочки мені в дупу.

– Я вставляю тобі кілочки в дупу, і коли ти здаєш, – зауважив Джонсі. – Правда очі коле. Грай.

- Дев'ять.
- Шістнадцять.

– І одне за останню карту, – сказав Бобер так, ніби здобув моральну перемогу, і підвівся. – Сходжу надвір, віділлю.

- Навіщо? Якщо не знаєш, у нас є чудовий туалет.
- Я знаю. Просто хочу перевірити, чи зможу написати своє ім'я на снігу.

Джонсі розсміявся.

- Ти коли-небудь подорослішаєш?
- Ні, коли б моя воля. І тихіше. Не розбуди гостя.

Джонсі зібрав карти й тасував, поки Бобер ішов до дверей. Йому згадалася версія гри, в яку вони грали, коли були дітьми. Називали вони її «гра Даддітса» і грали зазвичай у вітальні Кейвеллів. Від звичайного крибеджу вона відрізнялася тільки тим, що кілочки розставляв Даддітс. «У мене десять, – говорив Генрі. – Став мені десять, Даддітсе». І Даддітс зі своєю дещо дивною щасливою усмішкою, від вигляду якої в Джонсі незмінно піднімався настрій, ставив чотири, або шість, або десять, або взагалі до хріна, аж два десятки. Головним правилом цієї гри було ніколи не скаржитися, ніколи не говорити: «Даддітсе, це забагато» або «Даддітсе, цього замало». Як же вони реготали. Містер і місіс Кейвелли теж реготали, якщо бували в кімнаті, і Джонсі згадав, як одного разу, коли їм було років п'ятнадцять-шістнадцять (а Даддітс весь час лишався в одному віці, що було так прекрасно і страшно), так от, того разу Алфі Кейвелл заплакав і сказав: «Хлопчики, якби ви тільки знали, що це означає для мене і для дружини, якби ви тільки знали, що це означає для Дугласа...»

- Джонсі.

Голос Бобра, напрочуд невиразний. Холодний вітер увірвався крізь відчинені двері кухні, і руки Джонсі взяли гусячою шкірою.

- Зачини двері, Бобре, ти що, в хліві народився?
- Іди-но сюди. Ти маєш це побачити.

Джонсі підвівся й підійшов до дверей. Відкрив рот, щоб щось сказати, і закрив, не вимовивши ні звука. Через двір бігли тварини. Їх було стільки, що вистачило б на невеликий

зоопарк. Переважно олені, кількадесят добірних самців і самиць. А разом із ними – єноти, лісові бабаки та цілий загін білок, які нібито без жодних зусиль стрибали по свіжому снігу. З-за рогу сараю, де зберігалися «Арктик кет», інструменти та частини двигунів, вибігли троє великих звірів – Джонсі спочатку здалося, що вовки. Потім він помітив на шиї в одного з них обривок старої вицвілої мотузки і зрозумів, що це собаки, ймовірно, здичавілі. Усі вони рухалися на схід, нагору схилом, геть від Ущелини. Джонсі побачив двійко великих диких котів, які бігли між двома групами оленів, і навіть потер очі – чи не приверзлось. Але коти не зникли. Як і олені, бабаки, єноти та білки. Вони цілеспрямовано рухалися вперед, не дивлячись на людей у дверях, і це переміщення було позбавлене паніки, яка охоплює тварин під час лісової пожежі. Та й запаху гару не відчувалося. Тварини просто йшли на схід, звільняючи територію.

– Господи Боже, Бобре, – тихо, вражено видихнув Джонсі.

Бобер дивився вгору. Після слів Джонсі він ковзнув по тваринах швидким поглядом і знову задер голову.

– Так, а тепер подивись угору.

Джонсі подивився і побачив десяток яскравих вогнів, що гуляли небом, – червоних і біло-блакитних. Вони освітлювали хмари, і він раптом зрозумів, що це їх бачив Маккарті, коли загубився в лісі. Вони безладно металися по небу, то наїжджаючи один на одного, то зливаючись ненадовго і сяючи так яскраво, що на них неможливо було дивитися, не примружившись.

– Що це таке? – отетеріло запитав він.

– Уявлення не маю, – відповів Бобер, не відводячи від вогнів погляду. На його блідому обличчі щетина проступала майже з надприродною ясністю. – Але тваринам це не подобається. Тому вони й тікають.

2

Хвилин десять-п'ятнадцять вони спостерігали за подіями, аж тут Джонсі несподівано почув глухе гудіння, схоже на те, яке видає електричний трансформатор. Джонсі запитав Бобра, чи той чує звук, і Бобер мовчки кивнув, не відриваючи погляду від світлових плям на небі – завбільшки, як здавалося Джонсі, приблизно з каналізаційний люк. Йому спало на думку, що тварини тікають не від плям, а від оцього звуку, але вголос він нічого не сказав. Говорити якось раптом стало важко; його скував жах, що позбавляв сил, щось гарячкове і неминуче, як перші ознаки грипу.

Нарешті вогні почали тьмяніти, і, хоча Джонсі не помітив, що якийсь із них згас, їх начебто стало менше. Тварин теж поменшало, і надокучливе гудіння почало затихати.

Бобер здригнувся, як людина, раптово пробуджена від глибокого сну.

– Фотоапарат! – вигукнув він. – Треба зробити кілька знімків, поки їх видно.

– Не думаю, що ти зможеш...

– Спробую! – майже закричав Бобер, потім тихіше додав: – Я спробую. Принаймні можна зняти пару оленів, поки вони не...

Він розвернувся й поспішив до будинку крізь кухню, мабуть, намагаючись пригадати, під якою купою брудного одягу залишив свій старенький пошарпаний фотоапарат, але раптом завмер на місці і якимсь невиразним, абсолютно не Бобровим голосом промовив:

– Джонсі. Здається, у нас проблема.

Джонсі востаннє подивився на решту вогнів, які продовжували тьмяніти (і зменшуватись) і повернувся. Бобер стояв біля раковини, дивлячись через велику центральну кімнату.

– Що там? Що цього разу? – який неприємний, роздратований голос, та ще й із тремтінням... Невже це його власний голос?

Бобер показав. Двері спальні, до якої вони поклали Ріка Маккарті, – спальні Джонсі – були відчинені. Двері туалету, які вони залишили відчиненими, щоб Маккарті не помилився кімнатою, якщо відчує поклик природи, – навпаки, зачинені.

Бобер повернув похмуре, поросле щетиною обличчя до Джонсі.

– Відчуваєш запах?

Джонсі відчував, навіть незважаючи на свіже морозяне повітря, що йшло знадвору. Ефір або етиловий спирт, так, вони ще були, але тепер до них домішались інші запахи. Запах калу, безсумнівно. Щось, що нагадує кров. І ще один запах, ніби метан, який мільйони років накопичувався під землею і нарешті вирвався назовні. Іншими словами, зовсім не той сморід, над яким гигочуть діти в турпоходах, коли хтось пукне в наметі. Це було щось насиченіше і набагато смердючіше. Зі звичайними газами запах цей можна було порівняти тільки тому, що немає нічого іншого, навіть близько схожого на нього. Десь у глибині цього смороду, як здалося Джонсі, відчувалося щось, що гнило і помирало болісною смертю.

– А сюди подивись.

Бобер указав на підлогу з грубих дощок. На ній червоніла кров. Доріжка з яскравих краплин тяглася від відчинених дверей до зачинених. Немов у Маккарті носом ішла кров.

Ось тільки Джонсі сумнівався, що кров у нього йшла з носа.

3

З усіх речей, які йому у своєму житті не хотілося робити, – повідомити брата Майка, що мама померла від серцевого нападу; сказати Карлі, що коли вона не вирішить щось із випивкою і таблетками, то він піде від неї; зізнатися Великому Лу, черговому по палаті в таборі Агавам, що вночі впісявся, – перейти через центральну кімнату «Діри в стіні» до тих зачинених дверей туалету було найважче. Переміщення це нагадувало кошмарний сон, у якому ти кудись поспішаєш, але хоч як намагаєшся додати кроку, рухаєшся вперед повільно, немов під водою, і нічого не можна з цим вдіяти.

У поганих снах ви ніколи не доходите туди, куди йдете, але вони дійшли до іншого краю кімнати, тому Джонсі мусив визнати, що це все ж не сон. Там зупинилися, дивлячись на плями крові на підлозі. Плями не були великими, дещо більші за монету в десять пенсів.

– Напевне, в нього черговий зуб випав, – пошепки промовив Джонсі. – Так, скоріше за все.

Бобер питально підняв одну брову, подивився на нього, потім підійшов до дверей спальні й зазирнув усередину. Наступної секунди він повернувся до Джонсі й поманив його пальцем. Джонсі бочком, щоб не випустити з очей зачинені двері туалету, підійшов до Бобра.

У спальні ковдри безладно валялися на підлозі, наче Маккарті схопився з ліжка раптово й поспіхом. Посередині подушки все ще чітко проглядалася вм'ятинка від голови, на простирадлі не згладився слід від тіла, але на нижній його частині темніла велика кривава пляма. Вона всоталась у блакитну тканину і здавалася фіолетовою.

– У цікавому місці в нього зуб випав, – шепнув Бобер. Він прикусив зубочистку з такою силою, що її погризена передня частина відвалилась і впала на поріг. – Може, до нього замість зубної феї завітала фея дупи?

Замість відповіді Джонсі вказав ліворуч від дверей. Там валялися зім'яті кальсони і труси Маккарті. На них виднілася кров. На трусах – особливо багато. Якби не смужка з гумкою та бавовняна вставка на передній частині, можна було б подумати, що вони непристойного яскраво-червоного кольору, як у шанувальника «Пентхаусу», що збирається зайнятися сексом після чергового побачення.

– Зазирни в нічний горщик, – шепнув Бобер.

– Чому б просто не постукати в двері туалету й не запитати, як у нього справи?

– Тому що я, сука, хочу знати, чого очікувати! – сказано зашипів Бобер. Він поплескав себе по грудях і виплюнув рештки останньої зубочистки. – Чорт, у мене серце зараз, напевно, вибухне.

Серце Джонсі теж калатало як божевільне. Обличчям котилися краплі поту. І все ж він увійшов до кімнати. Свіже повітря, яке йшло від дверей, непогано провітрило велику кімнату, але в спальні сморід стояв просто нестерпний: лайно з метаном і ефіром. Джонсі відчув, як уміст його шлунка рвонув до горла, і стиснув зуби, пригнічуючи позив. Він підійшов до горщика, але не відразу змусив себе зазирнути в нього. У голові вже роїлися побачені у фільмах жахів картинки того, що могло там на нього очікувати. Внутрішні органи в кривавій ющі. Зуби. Відрубана голова.

– Ну ж бо! – нетерпляче прошепотів Бобер.

Джонсі замружився, нахилив голову і розплющив очі. Він не побачив нічого, крім білої порцеляни, що поблискувала у світлі лампи. Нічний горщик був порожній. Джонсі видихнув кризь стиснуті зуби й повернувся до Бобра, обминаючи плями крові на підлозі.

– Нічого, – сказав він. – Тепер ходімо, досить уже соплі жувати.

Вони пройшли повз комірчину з білизною і зупинилися перед зачиненими дерев'яними дверима туалету. Бобер подивився на Джонсі, той похитав головою і шепнув:

– Твоя черга. Я в горщик дивився.

– Ти його знайшов, – зашепотів у відповідь Бобер, уперто випнувши підборіддя, – ти й розбирайся з ним.

Тепер Джонсі почув новий звук, навіть не прислухаючись, – почасти через те, що звук цей був йому добре знайомий, але передусім тому, що вся його увага була зосереджена на Маккарті, людині, яку мало не застрелив. Звідкись долинав звук «вих-вих-вих» – тихий, але посилювався.

– Та пішло воно все! – сказав Джонсі, і, хоч вимовив він це звичайним голосом, слова його прозвучали так гучно, що вони обидва злегка здригнулись. Він постукав кісточками пальців у соснову панель дверей. – Містере Маккарті! Ріку! Ти там як, живий?

«Він не відповість, – подумав Джонсі. – Не відповість, бо помер. Сидить мертвий на троні, точнісінько як той Елвіс».

Але Маккарті не помер. За дверима пролунав стогін, потім почувся голос:

– Мені щось недобре, хлопці. Потрібно прочистити шлунок. Якщо я прочищу шлунок, то... – Він знову застогнав і пукнув. Цей звук був тихішим і нагадував рідке булькання. Джонсі скривився. – То мені покращає, – закінчив Маккарті.

Джонсі подумалося, що цей голос не схожий на голос людини, якій може найближчим часом покращати. Судячи з голосу, Маккарті задихався й відчував сильний біль. І ніби навмисно, щоб підкреслити це, він знову застогнав, цього разу голосніше. Потім знову пролунав булькітливий тріск, і Маккарті скрикнув.

– Маккарті! – Бобер спробував відчинити двері, але ручка не поверталася. Маккарті, їхній маленький подарунок із лісу, замкнувся зсередини.

– Ріку! – Бобер заторохтів ручкою. – Відчини двері, чувак! – Бобер намагався говорити безтурботно, ніби все це було одним великим жартом, дитячим розіграшем, але від цього здавався ще більш переляканим.

– У мене все гаразд, – подав голос Маккарті. Стало чути його натужне дихання. – Мені просто... Хлопці, мені просто потрібно звільнити кишечник. – Пролунала нова серія пострілів. Недоречно було називати те, що вони чули, випусканням газів або пусканням вітру – ці фрази легкі й повітряні, як зефір. Звуки, що долинали з-за дверей, були грубими і м'ясистими, як розривання плоті.

– Маккарті! – сказав Джонсі й постукав. – Відчини двері!

Але чи справді він хотів увійти? Ні. Йому захотілося, щоб Маккарті знайшов хтось інший або щоб він досі блукав у лісі. Ба гірше, в глибині його мозку якась безжальна рептилія підказувала, що Маккарті треба було пристрелити з самого початку. «Будь простішим, дурнику», – як казали в програмі Карлі «Анонімні наркомани».

– Маккарті!

– Ідіть геть! – мляво обурився Маккарті. – Ви можете піти і дати людині спокійно... дати людині спокійно розслабитися? Господи!

«Вих-вих-вих» – гучніше і ближче.

– Ріку! – тепер заговорив Бобер. Він відчайдушно намагався зберігати безтурботний тон, як альпініст, що зірвався зі скелі й чіпляється за мотузку. – Звідки в тебе кров іде, приятелю?

– Кров? – Маккарті, схоже, був щиро здивований. – Та не йде в мене ніяка кров.

Джонсі та Бобер обмінялися переляканими поглядами.

ВИХ-ВИХ-ВИХ!

Звук нарешті привернув усю увагу Джонсі, і наступної миті він відчув неймовірне полегшення.

– Це гелікоптер, – сказав він. – Напевне, вони його шукають.

– Ти гадаєш? – на фізіономії Бобра намалювався недовірливий вираз людини, яка чує щось занадто хороше, щоб це виявилось правдою.

– Точно! – Джонсі припустив, що люди в гелікоптері, можливо, переслідують загадкові вогні в небі або намагаються з'ясувати, що відбувається з тваринами, але він не хотів думати про ці речі, на них йому було начхати. Не начхати йому було на те, як зняти Ріка Маккарті з унітаза і сплавити до лікарні в Макіас або Деррі. – Іди надвір, помахай, щоб вони приземлилися.

– Ану як...

ВИХ! ВИХ! ВИХ! А з-за дверей долинули нові болісні, рідинні звуки, за якими пролунав черговий крик Маккарті.

– Іди вже! – гаркнув Джонсі. – Посади їх на хрін! Мені все одно, що ти будеш робити. Спусти штани, станцюй хучі-кучі, але примусь цих виродків сісти!

– Іду... – Бобер почав розвертатись, але раптом сіпнувся і зойкнув.

Цілий гурт того, про що Джонсі успішно намагався не думати, несподівано вискочив із комірчини його свідомості на світло, пританцьовуючи й хитро підсміюючись. Однак, розвернувшись, він не побачив нічого незвичайного, крім самки оленя, яка стояла посеред кухні, витягнувши голову над столом, і роздивлялась їх вологими коричневими очима. Джонсі з шумом ковтнув повітря і привалився спиною до стіни.

– Вдаватися мені соплями! – ошелешено видихнув Бобер. Потім почав насуватися на оленицю, плескаючи в долоні. – Ну, пішла, кралечко! Пішла звідси! Ти що, не знаєш, яка зараз пора року? Давай, забирайся! Гостри лижі!

Олениця секунду залишалася на місці з майже людським, дедалі більшим жахом у круглих очах. Потім вона крутнулася, зачепивши головою ряд каструль, черпаків і щипців, що висіли над плитою. Вони задзвеніли, кілька штук зірвалися з гаків, задзвенівши ще гучніше. Наступної миті олениця вистрибнула за двері, майнувши білим хвостиком.

Бобер пішов за нею, затримавшись, щоб жовчним поглядом озирнути розкиданий по лінолеуму посуд.

4

Велика ріка тварин-утікачів всохла до кількох потічків. Олениця, яку Бобер вигнав з кухні, перестрибнула через кульгаву лисицю, яка, мабуть, втратила одну з лап у капкані, і

зникла в лісі. Потім з-над сараю, у якому зберігався снігохід, крізь низько навислі хмари з'явився важкий гелікоптер розміром з автобус. Гелікоптер був коричневий, з білими літерами АНГ на борту.

«АНГ? – подумав Бобер. – Що ще за АНГ?» Потім він зрозумів: це Авіація Національної гвардії, ймовірно, з Бангора.

Гелікоптер трохи нахилив товстий ніс, і Бобер кинувся надвір, розмахуючи над головою руками.

– Гей! – закричав він. – Гей! Нам потрібна допомога! Хлопці, нам тут потрібна допомога!

Гелікоптер опустився й завис футах у сімдесяти п'яти³⁷ над землею, здійнявши вихор свіжого снігу. Потім рушив до Бобра, тягнучи вихор за собою.

– Е-ге-гей! У нас тут хворий! Хворий! – волав Бобер, стрибаючи, як ті дубозаді танцюристи в ковбойських чоботях, почуваячись повним ідіотом, але продовжуючи надриватись.

Гелікоптер поплив до нього, низько, але не зменшуючи висоти і, схоже, не збираючись приземлитися. Жахлива думка закралася у свідомість Бобра. Що це було, якийсь вплив людей у гелікоптері чи звичайна параноя, він не знав, але раптом відчув себе чимось прикріпленим до яблучка мішені в тирі: влуч у Бобра і виграй годинник з радіо.

Двері вертольота ковзнули вбік, і в отворі з'явилася людина з мегафоном і в найоб'ємніший куртці з-поміж тих, які Бобру будь-коли траплялося бачити. Але не куртка і не мегафон схвилювали Бобра. Його стурбувала киснева маска на обличчі цього хлопця. Він ніколи не чув, щоб пілотам потрібно було вдягати маски на висоті сімдесят п'ять футів. Якщо, звичайно, вони дихають нормальним повітрям.

Людина заговорила в мегафон. Слова ринули голосно й чисто, незважаючи на «вих-вих-вих» вертолітного гвинта, але все одно звучали якось дивно, частково через штучне посилення, але головним чином, вирішив Бобер, через маску. Неначе з висоти промовляв якийсь божественний робот.

– Скільки вас? – проголосив божественний голос. – Покажіть на пальцях.

Бобер, розгубившись і злякавшись, спершу подумав тільки про себе та Джонсі – Генрі й Піт, зрештою, все ще не повернулися – і підняв два пальці, ніби показував знак миру.

– Залишайтеся на місці! – пророкотав голосом божественного робота чоловік у гелікоптері. – Ця територія перебуває в зоні тимчасового карантину! Вам заборонено її покидати!

Снігопад до того часу вже вщух, але вітер налетів і жбурнув в обличчя Бобру тонку хмарку піднятого гелікоптером снігу. Він примружився й замахав руками. Вдихнув морозного повітря, виплюнув зубочистку, щоб не проковтнути її мимохіть (як постійно пророкувала мати, зубочистка в горлі мала стати причиною його загибелі), і закричав:

– Що значить – карантин? У нас хворий, ви повинні спуститись і забрати його!

Він, хоч і знав, що за оглушливим «вих-вих-вих» гвинта його криків не чути – у нього ж немає матюкальника, – все одно кричав. І щойно слово «хворий» злетіло з його вуст, він зрозумів, що показав людині у вертольоті неправильну кількість пальців. Їх було троє, а не двоє. Бобер здійняв у небо три розчепірені пальці, але тут згадав про Генрі й Піта. Їх поки ще не було тут, але, якщо з ними нічого не сталося, будуть. То скільки ж їх? Два – відповідь неправильна. А три? Чи правильніше буде п'ять? Як із ним зазвичай траплялося в подібних випадках, мозок заклинило. Коли це відбувалося в школі, відповідь завжди підказував Генрі, який сидів поруч, або Джонсі, який сидів позаду. Тут же допомогти було нікому, лише «вих-вих-вих» било у вуха та скажений сніг залітав у горло й легені, змушуючи кахикати.

– Залишайтеся на місці! Ситуація проясниться протягом двадцяти чотирьох – сорока восьми годин! Якщо вам потрібна їжа, схрестіть руки над головою!

³⁷ 75 футів ≈ 23 м.

– Нас більше! – закричав Бобер людині в гелікоптері. Кричав він так сильно, що перед очима затанцювали червоні плями. – У нас тут хворий! У нас... тут... ХВОРИЙ!

Ідіот у вертольоті закинув мегафон у кабінку, потім показав Бобру з'єднані кільцем великий і вказівний пальці, мовляв, «о'кей, зрозумів». Бобру від безсилля захотілося рвати на собі волосся, але натомість він підняв над головою руку, показуючи п'ять пальців: чотири за себе і друзів плюс великий палець за Маккарті. Людина в гелікоптері подивилася на нього і, здається, посміхнулася. На якусь воістину чудову мить Бобру подумалося, ніби він зміг достукатися до цього довбня в масці. Але довбень у масці, вирішивши, що Бобер йому просто помахав, махнув рукою у відповідь, щось сказав пілоту в себе за спиною, і гелікоптер АНГ почав підніматися. Бобер Кларендон, притрушений снігом, лишився на місці, кричачи:

– Нас п'ятеро, і нам потрібна допомога! Нас п'ятеро, і нам потрібна, щоб тебе, ДОПОМОГА!

Гелікоптер зник у хмарах.

5

До Джонсі долинуло дещо з цієї розмови – він однозначно чув посилений мегафоном голос громовержця у вертольоті, – однак свідомість майже нічого не зафіксувала. Він був дуже зайнятий Маккарті, який застогнав, скрикнув мляво кілька разів і затих. Сморід, що йшов з-під дверей, посилювався.

– Маккарті! – закричав він, коли Бобер повернувся. – Відчини двері, або ми їх виламаємо!

– Дайте мені спокій! – верескливим, збентеженим голосом крикнув у відповідь Маккарті. – Мені потрібно посрати, от і все! МЕНІ ПОТРІБНО ПОСРАТИ! Якщо я посру, мені покращає.

Така грубість, вимовлена людиною, яка вважала «о Боже» і «прости Господи» сильними виразами, злякала Джонсі ще більше, ніж закривавлені простирадло й білизна. Він повернувся до Бобра, не помічаючи, що той весь у снігу і схожий на сніговика.

– Давай! Треба виломати ці двері і спробувати якось допомогти йому.

Бобер дивився на Джонсі з тривогою і страхом. На його щоках танув сніг.

– Не знаю. Хлопець у гелікоптері говорив щось про карантин... А якщо він заразний? Раптом оця червона погань у нього на обличчі...

Незважаючи на власні, далеко не теплі почуття до Маккарті, Джонсі захотілося врізати старому другові. Минулого березня він сам валявся в калюжі крові на вулиці в Кембриджі. Що, якби перехожі тоді подумали: «Раптом у нього СНІД?! Краще до нього не торкатися»? Не допомогли б йому? Залишили б там спливати кров'ю, бо під рукою не виявилось гумових рукавичок?

– Бобре, ми й так були занадто близько до нього. Коли в нього щось дійсно заразне, ми, напевне, і так уже це підхопили. Що скажеш тепер?

Спочатку Бобер нічого не говорив. Потім Джонсі відчув знайоме клацання в голові. На якусь коротку мить він побачив Бобра, разом із яким виріс, хлопчиком у старій потертій мотоциклетній куртці, який кричав: «Гей, хлопці, кінчай! Та кінчай уже, мать вашу!» І зрозумів, що з ним усе буде добре.

– Гей, Ріку, може, відчиниш двері, а? Ми просто хочемо допомогти.

За дверима було тихо. Ні крику, ні дихання, ні навіть шелестіння одягу. Єдиними помітними звуками були гудіння генератора і все тихіше «вих-вих» гелікоптера.

– Гаразд, – сказав Бобер і перехрестився. – Давай їх вибивати на хрін.

Вони разом відійшли від дверей і виставили вперед плечі, підсвідомо копіюючи поліцейських із півсотні бачених фільмів.

- На рахунок три, – сказав Джонсі.
- Твоя нога витримає?

Нога Джонсі розболілася не на жарт, хоч сам він цього й не усвідомлював, поки Бобер не нагадав.

- Я в нормі, – відповів він.
- Ага, а моя дупа – володар світу.
- На рахунок три. Готовий? – І, коли Бобер кивнув: – Раз... два... три.

Вони разом кинулися вперед і разом налетіли на двері, майже чотири сотні фунтів³⁸ за двома опущеними плечима. Двері піддалися з несподіваною легкістю, і вони, спотикаючись і чіпляючись один за одного, влетіли до туалету. Ноги їхні ковзали й роз'їжджалися на залитих кров'ю кахлях.

– Блядь, – стиха промовив Бобер. Його права рука поповзла до рота, в якому цього разу не виявилось зубочистки, і затулила його. Над рукою лізли з орбіт вологі очі. – Ой, блядь... Бля-я-я...

Джонсі нічого не міг додати.

Розділ 5

Даддітс, частина перша

1

- Пані! – сказав Піт.

Жінка в куртці нічого не відповіла. Вона лежала на засипаному тирсою шматку брезенту й мовчала. Піт бачив одне око, яке дивилося на нього або крізь нього, а може, кудись на фіг у центр Всесвіту, хтозна. Моторошно. Між ними потріскувало багаття, воно тільки зараз почало набирати силу й випромінювати тепло. Генрі пішов хвилин п'ятнадцять тому. І повернеться він, прикинув Піт, щонайменше години через три, що під моторошним поглядом цього ока химери не так уже й мало.

- Пані, – повторив він, – ви мене чуєте?

Нічого. Але одного разу вона позіхнула, і тоді він побачив, що в неї немає половини зубів. Та що ж із нею таке, чорт забирай? І чи справді він хоче дізнатися відповідь? І так, і ні – такого висновку дійшов Піт. Його розбирала цікавість – людина не може не відчувати цікавості, – але водночас він і не хотів знати. Ані хто вона, ані хто такий Рік або що з ним трапилося, ані що це за «вони». «Вони повернулись! – закричала жінка, коли побачила вогні в небі. – Вони повернулись!»

- Пані, – промовив він утретє.

Нічого.

Вона говорила, що Рік – єдиний, хто залишився, а потім закричала: «Вони повернулись!», імовірно, маючи на увазі вогні в небі, і після цього не було нічого, крім огидного пердіння й відрижки... Ще оце позіхання, що показувало відсутні зуби... І очі. Моторошні очі химери. Генрі пішов лише п'ятнадцять хвилин тому, у п'ять на першу, а зараз на годиннику Піта двадцять на першу, але здається, ніби минуло години півтори. Цей гівняний день обіцяв бути довгим, і, якщо Піт хотів дожити до вечора при своєму глузді (у голову йому постійно лізло одне оповідання, яке вони читали у восьмому класі, він не пам'ятав, хто його написав, але там один мужик убив дідугана, бо не зміг витримати його погляду, і тоді Піту

³⁸ 400 фунтів ≈ 181 кг.

було невтямки, чому він це зробив, але зараз стало зрозуміло, ще й як), потрібно було чимось себе зайняти.

– Пані, ви мене чуєте?

Нема відповіді. Тільки моторошний погляд химери.

– Мені треба сходити до машини, я дещо там забув. Ви тут самі полежите, так?

Нема відповіді. А потім вона видала довге тріскуче пердіння, обличчя перекошилося, ніби їй було боляче... а їй, мабуть, дійсно було боляче, бо процес, що супроводжується таким звуком, *не може* не спричиняти болю. І хоча Піт розсудливо стояв спиною до вітру, запах таки досяг його, і то палючий, різкий і якийсь *нелюдський*. Не був він схожий і на коров'ячі гази. У дитинстві він працював на Лайонела Сильвестра і надоїв корів на все життя. Корова іноді випускає газ, коли ти сидиш поряд із нею на табуреті, – важкий, зелений запах, *болотний* запах. Цей же запах був анітрохи на нього не схожий. Він був схожий... Ну от коли в дитинстві тобі в руки вперше потрапляє набір юного хіміка і через якийсь час, утомившись від описаних у буклеті нецікавих дослідів, ти нарешті вирішуєш зайнятися чимось корисним і перемішуєш усе це лайно, аби перевірити, чи вибухне така суміш. І він зрозумів, що саме це частково не давало йому спокою, змушувало нервувати. Тільки нерозумно це. Люди просто так не вибухають, правда? І все ж без допомоги тут було не обійтись. Тому що від цієї тітки в нього шкіра вкривалася сиротами.

Він узяв дві гілки, з тих, що назбирав Генрі, кинув їх у вогонь, подумав і додав третю. Зграйка іскор злетіла і, кружляючи, впала на похилий лист рифленої бляхи.

– Я повернуся раніше, ніж вони догорять, але якщо забажаєте підкинути ще – не соромтесь. Домовилися?

Нема відповіді. У нього раптом виникло бажання взяти жінку за плечі й затрусити, але йому треба було пройти півтори милі³⁹ до «скаута» і назад, і слід було поберегти сили. До того ж вона, певно, знову пробздиться. Або ригне йому просто в обличчя.

– Ну гаразд, – сказав він. – Мовчання – знак згоди, як казала місіс Вайт у четвертому класі.

Він підвівся, схопився за коліно, зіціпив зуби від болю й мало не впав назад, але потім таки піднявся на повний зріст, бо йому конче потрібне було пиво і ніхто те кляте пиво не принесе, крім нього самого. Напевне, він алкоголік. І навіть ніяких «напевне». Треба буде щось із цим робити. Але поки що він наданий самому собі. Так, тому що ця сука просто перестала існувати, від неї нічого не залишилося, крім неприємного газу й моторошного ока химери. Якщо їй потрібно буде розпалити багаття сильніше, нехай робить це сама. Але їй не доведеться цим займатися, тому що він повернеться швидко. Зрештою, це всього лише якісь півтори милі. Напевне, нога витримає таку відстань.

– Я повернуся, – сказав Піт. Він нахилився й помасажував коліно. Воно затерпло, але не сильно. Правда, зовсім небагато. Він усього лише покладе пиво в торбу, може, захопить пачку крекерів «Хай-хоу» для цієї тітки і миттю назад. – З вами точно все гаразд?

Нічого. Тільки око.

– Мовчання – знак згоди, – повторив він і вирушив у зворотний шлях Просікою, ідучи широкою смугою на снігу, яку залишив брезент, і їхніми власними, вже майже запорошеними слідами.

Ішов він невеликими ривками, кожних десять-дванадцять кроків зупиняючись, щоб відпочити... і розтерти коліно. Одного разу озирнувся й подивився на вогнище. У сірому світлі раннього дня воно здалося маленьким і примарним.

– Це, бляха, марення якесь, – промовив він, але продовжив шлях.

³⁹ 1,5 милі $\approx$ 2,4 км.

2

Піт без пригод дійшов до кінця прямого відрізка дороги й почав підніматися на пагорб. Десь на півдорозі він насмілювався піти трохи швидше, і тут коліно – ха-ха, обдуриш його! – знову заціпило. Воно наче перетворилося на чавунну болванку, і Піт повалився на сніг, видуючи прокляття крізь стиснуті зуби.

І ось, сидючи в снігу й проклинаючи все на світі, він раптом зрозумів, що навколо коїться щось дуже дивне. Зліва від нього пройшов великий олень, кинувши лише швидкий погляд на людину, від якої в будь-який інший день утік би великими пружними стрибками. Поряд, майже під ногами, пробігла руда білка.

Піт сидів у трохи слабшому снігопаді – величезні сніжинки сипалися суцільною хвилею, схожою на тонке мереживо, – витягнувши перед собою ногу й роззявивши рота. На дорозі з'явилися ще олені та інші тварини, вони йшли і стрибали, як біженці, котрі тікають від якоїсь природної катастрофи. У лісі їх було ще більше, ціла ріка, що рухалася на схід.

– Гей, куди це ви? – запитав він зайця-біляка, який проскакав повз нього, притискаючи вуха до спини. – Чемпіонат світу серед звірини в резервації? Кастинг для нового диснейського мультика? Чи у вас...

Він замовк на півслові, у пересохлому роті наче утворився якийсь наелектризований туман. Зліва від нього крізь чагарі пробивався чорний ведмідь, товстий від накопиченого перед сплячкою жиру. Він ішов, низько опустивши голову й виляючи з боку в бік задом. Клишоногий не подарував Пітові навіть погляду, але ілюзії людини щодо власної значущості в цьому великому північному лісі миттю розвіялися. Він – не більш ніж апетитний шмат білого м'яса, який чомусь іще дихає. Без рушниць він ще беззахисніший, ніж ота білочка під ногами оленя. Якщо білку помітить ведмідь, вона може забігти по найближчому дереву до найтонших верхніх гілок, куди жодному ведмедеві не залізти. І той факт, що саме цей ведмідь на нього не подивився, аж ніяк не став для Піта розрадою. Там, де є один ведмідь, будуть і інші, а в наступного може знайтися на Піта час.

Дочекавшись, поки ведмідь зникне в лісі, Піт насилу підвівся, серце його виривалося з грудей. Він залишив цю дурну пердунку саму в курені, але, якщо подумати, чи зміг би він її захистити, якби на них напав ведмідь? Потрібно було дістати з машини рушницю, свою та Генрі, якщо він зможе понести обидві. Наступні п'ять хвилин, піднімаючись на пагорб, Піт більше думав про зброю, ніж про пиво. Однак коли він почав обережний спуск, його знову більше цікавило пиво. Покласти його в торбу, повісити торбу на плече і на зворотній дорозі не зупинятись і не пити. Він посмакує, коли знову сидітиме перед багаттям. Це буде заслужене пиво, а що може бути краще, ніж заслужене пиво?

«Ти алкоголік. Ти ж це знаєш? Нікчемний алкаш».

Добре, і що це означає? Що ти не маєш права облажатися. Що тебе не повинні спіямати, скажімо, коли ти залишив жінку в напівпритомному стані саму в лісі й пішов по пиво. Потім треба буде не забути викинути порожні пляшки якнайдалі в ліс. Хоча Генрі все одно може дізнатися. Так само як вони все один про одного дізнавалися й раніше, коли завжди були разом. Чи є між ними телепатичний зв'язок, чи немає – слід визнати, що ошукати Генрі Девліна неможливо.

І все ж Піт підозрював, що Генрі, швидше за все, не сваритиме його через пиво. Якщо, звичайно, сам Піт не вирішить, що нарешті настав час відверто поговорити про це. Може, попрохати Генрі про допомогу. Піт зробить це рано чи пізно. Зараз йому, зрозуміло, не подобався свій настрій. Те, що він лишив жінку саму, не говорило нічого хорошого про Пітера Мура. Але Генрі... З Генрі в цьому листопаді теж щось недобре коїлося. Піт не знав, чи від-

чував це Бобер, але майже не сумнівався, що Джонсі відчув. Генрі було якось хріново, чи що. Можливо, навіть...

За спиною пролунало вологе бурчання. Піт зойкнув і розвернувся. Коліно знову пронизав біль, дуже сильний, але від страху він цього й не помітив. Це ведмідь! Ведмідь обійшов його з тилу, той самий чи інший...

Це був не ведмідь. Лось. Лось пройшов повз Піта, лише раз глянувши на нього, коли той повалився на дорогу, цідячи крізь зуби прокльони, тримаючись за коліно та обзиваючи себе тупаком. Тупаком-алкологіком.

Кілька страшних секунд Пітові здавалося, що цього разу коліно не відпустить – у ньому щось порвалось, і тепер він лежатиме тут, під снігопадом, посеред великого звіриного переселення, поки Генрі нарешті не повернеться на снігоході. Генрі скаже: «Якого хера ти тут робиш? Чому ти залишив її саму? Я так і знав».

Але через якийсь час він усе ж зміг підвестися. Іти нормально не виходило, довелося практично скакати на одній нозі, але це краще, ніж валятися у снігу за кілька ярдів від паруючої купи свіжого лосиного гною. Показався перекинутий «скаут» із запорошеними свіжим снігом колесами й днищем. Піт сказав собі, що якби він востаннє впав на другому боці пагорба, то повернувся б до жінки й багаття, але тепер, коли до «скаута» рукою подати, краще йти далі. Він переконував себе, що його головна мета – рушниці, а пляшки «Баду» – лише приємне доповнення. І навіть майже повірив у це. Що ж до повернення... Якось воно буде. Адже зумів він дійти сюди.

Приблизно за п'ятдесят ярдів⁴⁰ від «скаута» Піт почув, як стрімко наближається «вих-вих-вих» – безпомилково впізнаваний звук гелікоптера. Піт жадібно вдивився в небо, приготувавшись стоячи чекати його появи, щоб помахати, – Господи, якщо комусь і потрібна зараз небесна допомога, то це йому – але гелікоптер так і не опустився нижче від хмар. Розмитий темний силует пронісся майже прямо над Пітом, майнули каламутні вогні, і наступної миті звук почав віддалятися на схід, у той бік, куди йшли тварини. З тривогою Піт відзначив, що крім розчарування відчув якесь гидкеньке полегшення – якби гелікоптер приземлився, він би так і не дістався до пива, а він так довго до нього йшов, збіса довго.

3

Через п'ять хвилин Піт уже, стоячи на колінах, обережно пробирався всередину перевернутої машини. Він швидко зметикував, що на пошкоджене коліно можна не розраховувати (воно напухло в джинсах до розмірів великого буханця хліба), і абияк вповз у засніжений салон. Усередині йому не сподобалось: усі запахи здаються надто сильними, простір затісний – все одно що влізти в могилу, причому в таку, де пахне одеколоном Генрі.

Закуплені харчі валялися по всій кабіні, але Піт навіть не подивився на хліб, консерви, гірчицю та пачку яскраво-червоних сосисок (окрім цих сосисок, у старого Госселіна не було нічого м'ясного). Його цікавило пиво, і виявилось, що, коли «скаут» перетворився на перевернуту черепаху, розбилася лише одна пляшка. П'яним щастить. Запах стояв сильний – та, з якої він пив, ясна річ, теж розлилась, – але запах пива йому подобався. Хоча, з іншого боку, одеколон Генрі... Господи, ну і сморід. Фу! Не набагато краще за газу божевільної тітки. Незрозуміло чому, але від запаху одеколону полізли в голову думки про гроби, могили й поховальні вінки.

– Навіщо взагалі тобі знадобилося користуватися одеколоном у лісі, старий? – запитав він уголос. Слова вилетіли з рота хмарками білої пари. І відповідь, зрозуміло, була одна: Генрі не користувався одеколоном, насправді тут був тільки запах пива. Уперше за дуже

⁴⁰ 50 ярдів $\approx$ 46 м.

довгий час Піт подумав про гарненьку жінку, агента з нерухомості, яка загубила ключі від машини перед аптекою в Бриджтоні, і про те, як він дізнався, що вона не прийде до нього на зустріч, що їй хотілося, навпаки, тікати від нього не озираючись. Коли відчуваєш відсутній запах одеколону, це з тієї ж категорії? Цього він не знав, зате знав, що йому не подобається, як запах одеколону в його свідомості з'єднався з ідеєю смерті.

«Забудь, дурнику. Ти просто сам себе лякаєш. Дійсно бачити лінію і лякати самого себе – різні речі. Викинь це з голови і бери те, по що прийшов».

– Чудова, бля, думка! – вимовив Піт.

Магазинні пакети були не паперовими, а пластиковими, з ручками, принаймні в цьому старий Госселін не відстав від прогресу. Піт потяг на себе один і одразу ж відчув гострий біль при основі правої долоні. Чорт, на весь запас одна розбита пляшка, і треба ж було саме на неї напоротися! Причому рана, судячи з відчуттів, глибока. Напевне, це покарання за те, що залишив жінку на самоті. Якщо це так, він поведеться як чоловік і радітиме, що ще легко відбувся.

Зібравши вісім пляшок, він почав вибиратися назовні, але зупинився. Він що, здолав увесь цей шлях заради якихось жалюгідних восьми пляшок пива? «Ну вже ні», – пробурчав він і зібрав решту сім, навіть акуратно поклав їх у пакет, незважаючи на те що чим довше перебував у «скауті», тим моторошніше йому ставало. Нарешті він задки вибрався з машини, борючись із панічним відчуттям, що ось-ось на нього накинеться якась маленька тварина з великими зубами й відхопить здоровенний шматок від його яєць. Покарання Піта. Частина друга.

Не можна сказати, що в нього душа у п'яти втекла, але виліз із машини він набагато швидше, ніж у неї залазив, і, щойно опинився повністю на волі, прокляте коліно знову пронизало болем. Схлипуючи, він перекотився на спину й почав дивитися в небо, з якого летіли останні сніжинки, великі й мереживні, як найкраща жіноча білизна. Він масажував коліно і примовляв: ну, любе, заспокойся, солодке моє, заспокойся, суко довбана. І якраз коли йому почало здаватися, що вже цього разу біль точно не вщухне, той ущух. Піт зашипів крізь зціплені зуби, сів і подивився на пакет із червоним написом на боці: «Спасибі, що купуєте у нас!».

– Де ще тут можна щось купити, старий ти покидьку? – запитав він у пакета і вирішив перед тим, як вирушити назад до жінки, дозволити собі одну пляшечку. Менше нести на собі доведеться!

Піт вибрав пляшку, скрутив пробку й випив половину вмісту чотирма великими жадібними ковтками. Пиво було холодним, сніг, на якому він сидів, – іще холоднішим, але йому покращало. Ось вона, магія пива. Скотч, горілка, джин теж мають свою магію, проте якщо вже обирати, то Піт був повністю згоден із Томом Т. Голом⁴¹: він любив пиво.

Дивлячись на пакет, він знову згадав рудоволосого хлопчину з крамниці: загадкова посмішка, очі з приспущеними віями, через які таких людей колись називали монголоїдами⁴². Монголоїдний ідіотизм. Це знову нагадало йому про Даддітса, про Дугласа Кейвелла, якщо офіційно. Чому Даддс так часто згадується останнім часом, він не знав, але дав собі слово, коли все це закінчиться, з'їздити в Деррі й провідати друзяку Даддітса. Він і інших візьме з собою, і щось підказувало йому, що надто довго їх просити не доведеться. Можливо, саме через Даддітса вони залишилися друзями після всіх цих років. Чорт забирай, більшість хлопців навіть не згадує своїх приятелів по коледжу або старшій школі, що вже говорити про друзів із молодшої середньої школи... яка тепер називається проміжною шко-

⁴¹ Tom T. Hall – американський письменник і кантрі-співак. «I Like Beers» («Я люблю пиво») – одна з його найвідоміших пісень.

⁴² Раніше в англомовних країнах монголоїдами називали людей із хворобою Дауна. Зараз цей термін вважається образливим.

лою, хоча Піт жодної секунди не сумнівався, що від зміни назви там нічого не змінилось, усе ті самі непрохідні джунглі невпевненості, збентеження, смердючих пахв, божевільних затій і порожніх фантазій. Даддітса вони знали не зі школи, звичайно ж, бо Даддітс не ходив до середньої школи Деррі. Даддітс ходив до спецшколи Мері М. Сноу, яку місцева дівчата називала академією йолопів або просто школою для тупих. За звичайних обставин їхні шляхи ніколи б не перетнулися, але на Канзас-стрит був покинутий паркінг із порожньою старою цегляною будівлею поблизу, на фасаді якої все ще можна було прочитати вицвілий напис білою фарбою: «Брати Трекери: вантажні перевезення і зберігання». А на іншому боці, у великій арці, під якою колись розвантажувалися фури... Там було написано дещо інше.

Піт сидів на снігу, але більше не відчував, як той тане й розтікається холодною рідиною в нього під задом, навіть не усвідомлював, що допиває другу пляшку пива (першу він жбурнув у зарості, де досі було видно звірів, які йшли на схід). Він згадував день, коли вони познайомилися з Даддсом. Пригадав дурну улюблену курточку Бобра і голос Бобра, тонкий, але владний, який оголосив про завершення чогось одного й початок іншого, незбагненим, але абсолютно впевненим тоном повідомив, що їхнє життя безповоротно змінилось у вівторок удень, коли вони всього лише планували погратися в баскетбол два на два у дворі Джонсі, а потім, можливо, пограти в парчисі⁴³ перед телеком; тепер же, сидячи посеред лісу, спершись спиною об бік перекинутого «скаута», усе ще відчуваючи запах одеколону, яким Генрі не користувався, і тримаючи щасливу отруту свого життя рукою в закривавленій рукавичці, продавець машин згадав хлопчика, який іще не відмовився від мрії стати космонавтом, незважаючи на погані оцінки з математики (спочатку з математикою допомагав Джонсі, потім Генрі, а потім, у десятому класі, йому вже ніхто не міг допомогти), він згадав і інших хлопців із їхньої компанії, передусім Бобра, який перевернув світ догори дригом, коли голосом, який тільки-тільки почав ламатися, заволав: «Гей, хлопці, кінчай! Кінчай, на хрін!»

– Бобре, – піднімаючи пляшку, звернувся Піт до темного лісу, – чувак, ти був прекрасний.

Але хіба всі вони не були прекрасні?

Хіба не були вони прекрасні?

4

Через те що він навчається у восьмому класі і цього дня останній урок у нього – музика, на першому поверсі, Піт завжди виходить із школи раніше за трьох друзів, у яких уроки закінчуються на другому поверсі: у Джонсі й Генрі американська література (насправді це урок читання для обдарованих дітей), а у Бобра в сусідньому класі – практична математика (насправді математика для недалеких хлопчиків і дівчаток). Піт щосили бореться, щоб не потрапити до цієї групи наступного року, але підозрює, що врешті-решт програє боротьбу. Він уміє додавати, віднімати, множити й ділити, він навіть проводить операції з дробами, але це займає в нього забагато часу. А тепер з'явилося щось нове, виник ікс. Піт не розуміє ікса і боїться його.

Він стоїть за ворітьми біля сітчастої огорожі, повз нього проходять інші восьмикласники і всіляка малеча з сьомого класу; стоїть, переступаючи з ноги на ногу, і вдає, що палить: одна рука прикриває рот, друга – під нею, в ній нібито бичок.

І ось із другого поверху спускаються дев'ятикласники, і серед них поважною ходою – як некороновані королі, хоча Піт ніколи б не наважився вимовити вголос таку вульгарщину, – ступають його друзі: Джонсі, Бобер і Генрі. І якщо серед королів може бути король, то це Генрі, в якого, незважаючи на окуляри, закохані всі дівчата. Піту пощастило, що в нього є

⁴³ Настільна гра з фішками та кубиками на складному ігровому полі.

такі друзі, і він знає це. І хай не даються ікси, він, мабуть, найщасливіший восьмикласник у Деррі. Узяти хоча б те, що забіяки з восьмого класу його не чіпають, бо знають, що в нього є друзі в дев'ятому.

– Привіт, Піте! – каже Генрі, коли вся трійця неквапливим кроком виходить із воріт. Як завжди, дивлячись на Генрі, можна сказати, що він здивований зустріччю, але й у цілковитому захваті. – Що робиш, друже мій?

– Нічого такого, – як завжди, відповідає Піт. – А у вас як?

– ДІЛТС, – відповідає Генрі, знімаючи окуляри й починаючи їх протирати. Якби вони були клубом, ДІЛТС було б їхнім девізом. Потім вони навіть навчать Даддітса говорити це. У його інтерпретації це звучатиме як «Ень іий, айо е аме» і буде одним із кількох словосполучень, які Даддітс зможе вимовити, а його батьки не розумітимуть, на радість Пітові та його друзям.

Проте зараз, коли до появи Даддітса в їхньому житті залишалося ще півгодини, Піт просто повторив:

– Так, старий, ДІЛТС.

День інший, лайно те саме. Правда, в душі хлопчики вірять тільки в першу половину цього вислову, бо їм здається, що всі дні однакові і що так буде завжди. Це Деррі, зараз 1978 рік, і 1978 рік завжди. Кажуть, що настане якесь майбутнє, що вони ще побачать двадцять перше століття – Генрі стане адвокатом, Джонсі письменником, Бобер буде далекобійником, а Піт астронавтом із нашивкою NASA на плечі, – але це все просто слова, як Символ Віри, який вони читають у церкві, не розуміючи, що вилітає з їхніх вуст; насправді їх набагато більше цікавить спідниця Морін Чессман, така коротенька, що аж оголює стегна трохи не до дупи, коли вона швидко повертається. У душі вони вірять, що коли-небудь спідниця злетить досить високо, щоб можна було побачити колір трусиків, і так само вірять, що Деррі буде завжди і вони будуть завжди. Завжди буде середня школа, а за чверть до третьої вони завжди будуть разом крокувати по Канзас-стрит, аби пограти в баскетбол у дворі Джонсі (Піт теж мав кільце у дворі, але кільце Джонсі їм подобалося більше, тому що батько Джонсі повісив його нижче, щоб можна було закидати м'яч у стрибку), завжди розмовляючи на ті самі теми: уроки, вчителі, хто кому наваляє або хто кому збирається навалити, чи зможе такий-то навалити такому-то, якщо поб'ються (тільки вони ніколи не поб'ються, тому що такий-то і такий-то – найкращі друзі), хто останнім часом створив щось цікаве (цьогоріч поки що перше місце посідає один семикласник на ім'я Норм Пармело, нині відомий як Макаронина Пармело, це прізвисько буде переслідувати його роками, навіть у наступному столітті, про яке ці хлопчики говорять, але в яке у душі не вірять; одного разу в їдальні, щоб виграти п'ятдесят центів (побившись об заклад), Норм Пармело забив в обидві ніздрі по макаронині з сиром, потім втягнув їх у себе, як соплі, і проковтнув; Макаронина Пармело, як і безліч інших учнів середніх класів, помилково вважав погану популярність за славу), хто з ким зустрічається (якщо дівчинку і хлопчика помічають, як вони йдуть додому разом після уроків, вважається, що вони, *мабуть*, зустрічаються, якщо ж вони тримаються за руки або лижуться – тут уже напевно), хто виграє Суперкубок (довбані «Патріоти», довбані «Бостонські патріоти», тільки вони ніколи не виграють, а той, хто вболіває за «Патріотів», може і в табло отримати). Про все це вже говорено-переговорено, і все ж вони не втомлюються розводитись на ці теми, коли йдуть із тієї самої школи («Вірую в Бога, Отця Вседержителя»), тією самою вулицею («Творця неба і землі»), під тим самим вічним білястим жовтневим небом («і царству Його не буде кінця»), тією самою компанією («амінь»). Лайно те саме, і день той самий – ось істина для них, і цього дня вони повністю згодні з «КС and the Sunshine Band»: так їм подобається⁴⁴, хоча вони люблять повторювати: «РК-ДФ» (рок

⁴⁴ «КС and the Sunshine Band» – американський музичний гурт. Був утворений у Флориді в 1973 році, працював у

– круто, диско – фігня). Зміни впадуть на них несподівано й без попередження, як завжди буває з дітьми цього віку; якби зміни питали дозволу в учнів середньої школи, вони б просто ніколи не наставали.

Сьогодні в них є ще одна тема для розмов – полювання; наступного місяця містер Кларендон уперше повезе їх до «Діри в стіні». Вони поїдуть на три дні, два з яких – будні (у школі отримати дозвіл на цю поїздку не становитиме труднощів, і немає жодної необхідності приховувати справжню мету поїздки; південь Мейну, можливо, і набув міського вигляду, але тут, на цьому благословенному клаптику, полювання досі вважається необхідною частиною освіти для молодих людей, особливо для хлопчиків). Сама ідея того, що вони будуть крастися лісом із рушницями в руках, у той час як їхні друзі паритимуться в школі, здається їм неймовірною, чудовою, і вони проходять повз академію йолопів на другому боці вулиці, навіть не помічаючи її. У «йолопів» заняття закінчуються в той самий час, що й у звичайній школі, але майже всі вони їдуть додому з мамами на спеціальному «йолопівському» автобусі, не жовтому, як усі шкільні автобуси, а блакитному. Подейкують, що в нього на бампері висить наклейка: «Бережи психічне здоров'я, а то вб'ю». Поки Генрі, Бобер, Джонсі та Піт їдуть повз школу Мері М. Сноу, кілька розумово відсталих, із тих, хто більш тямущий і кому дозволяють діставатися додому самостійно, ще чимчикують вулицею, дивлячись один на одного своїми вічно здивованими очима. Піт і друзі, як завжди, дивляться на них не помічаючи. Ті всього лиш частина фону.

Генрі, Джонсі та Піт уважно слухають Бобра, який каже, що, коли вони приїдуть до «Діри», їм обов'язково треба буде спуститися в Ущелину, тому що саме туди заходить велика дичина – там ростуть кущі, які цим тваринам подобаються. «Ми з батьком мільйон разів бачили там оленів», – каже Бобер, і застібки-блискавки на його старій байкерській куртці на знак згоди побрязкують.

Вони сперечаються про те, хто вполює найбільшого оленя і в яке місце найкраще поцілити, щоб убити його одним пострілом і щоб він не мучився. («Тільки мій батько каже, що тварини не мучаться так, як люди, – говорить Джонсі. – Він каже, Бог зробив їх такими спеціально, щоб ми могли на них полювати».) Вони сміються, сперечаються про те, кого першого знудить, коли прийде час тельбушити здобич, а академія йолопів залишається все далі й далі позаду. Попереду на їхньому боці вулиці маячить квадратна будівля з червоної цегли, у якій колись заробляли гроші брати Трекери.

– Якщо хто й проблюється, то не я, – заявляє Бобер. – Я бачив оленячі кишки мільйон разів, і мене вони не колишуть. Пам'ятаю, одного разу...

– Гей, хлопці, – раптово перериває його Джонсі збудженим голосом. – Хочете побачити піхву Тіни Джин Шлоссінгер?

– Хто така Тіна Джин Слопінгер? – запитує Піт, заінтригований. Розглядання *будь-якої* піхви для нього – чудова ідея. Він завжди розглядає батькові «Пентхауси» та «Плейбой», які той зберігає в майстерні за великою коробкою з інструментами. Піхва – це дуже цікаво. Від її вигляду стояка в нього не буває, бажання не виникає, як від голих цицьок, але, він підозрює, це тому, що він ще дитина.

А піхва й справді цікава штука.

– *Шлоссінгер*, – сміється Джонсі. – Шлоссінгер, Пітецький. Шлоссінгери живуть за два квартали від мене, і... – Він несподівано замовкає, бо в нього виникло одне дуже важливе запитання, відповідь на яке потрібно дізнатися негайно. Він розвертається до Генрі. – Шлосінгери – євреї чи республіканці?

Тепер уже Генрі сміється з Джонсі, але без злоби.

– Вважаю, теоретично вони можуть бути і тим, і тим водночас... Або ні тим, ні тим.

Генрі говорить не «мабуть» або «я гадаю», а «вважаю», і це справляє враження на Піта. Це звучить страшенно розумно, і він подумки дає собі команду відтепер тільки так і говорити: «вважаю – вважаю – вважаю». Проте в душі знає, що забуде, бо він один із тих людей, які приречені все життя казати «мабуть».

– Гаразд, у дупу релігію та політику, – каже Генрі, все ще сміючись. – Якщо в тебе є фотографія з Тіною Джин Шлоссінгер, яка показує, що в неї між ніг, я хочу її побачити.

Бобер тим часом помітно розхвилювався: щоки полум'яніють, очі горять, і він навіть вставляє до рота нову зубочистку, не закінчивши стару й наполовину. Блискавки на його куртці (куртку цю років п'ять носив брат Бобра, коли фанатів від Фонзі⁴⁵) дзвенять швидше.

– Вона білявка? – питає Бобер. – Білявка-старшокласниця? З відпадною фігурою й отакеними буферами? – Він підносить руки до грудей, показуючи розмір. Коли Джонсі з посмішкою киває, Бобер повертається до Піта й випалює: – Шкільна королева цього року, дупа ти з ручкою! Її фотографія була в газеті, вона стояла на платформі під час осіннього параду поруч із Річі Гренадо.

– Так, але трахані «Тигри» програли, а Гренадо зламали ніс, – сказав Генрі. – Перша команда нашої школи, якій випало грати з командою класу А з Південного Мейну, а ці вишкребки...

– На фіг «Тигрів», – перериває Піт. Шкільний футбол йому, звичайно, цікавіший, ніж ненависний ікс, але не набагато. Хай там як, він уже зрозумів, про яку дівчину йдеться, згадав її знімок у газеті, на якому вона стояла на прикрашеній квітами вантажівці поруч із кво-тербеком «Тигрів», обоє в коронах із фольги, обоє всміхаються і махають натовпу глядачів. Волосся дівчини струмує навколо обличчя пишними хвилями, як у Ферри Фосетт⁴⁶, сукня в неї без бретельок, і видно верхні частини грудей.

Уперше в житті Піт відчуває справжню хіть – це плотське почуття, червоне й важке, від якого твердне член, у роті пересихає, а голова перестає працювати. Піхва – то цікаво. А побачити *місцеву* піхву, *піхву королеви школи*... це ще цікавіше. Це, як ведуча-кінокритик у новинах Деррі іноді говорить про фільми, що їй особливо подобаються, «обов'язкове до перегляду».

– Де? – задихаючись, питає він Джонсі. Він уже уявляє, як побачить цю дівчину, цю Тіну Джин Шлоссінгер: ось вона стоїть на розі, чекає на шкільний автобус, просто хіхікає з подружками і навіть не здогадується, що оцей хлопець, який проходить повз неї, бачив, що в неї під спідницею або джинсами, що він знає, якого кольору в неї волосся між ніг – чи таке ж, як на голові, чи ні. – Де вона?

– Там. – Джонсі вказує на червону цегляну коробку, старий склад братів Трекерів.

Плющ в'ється по стінах, але осінь цього року холодна, і більша частина листя вже почорніла й відмерла. Деякі вікна розбиті, інші заросли брудом. Від вигляду цієї будівлі в Піта починають трохи труситися жижки. Почасти через те, що на майданчику за будівлею великі хлопці, старшокласники і навіть кілька тих, хто вже закінчив школу, полюбують грати в бейсбол, а великі хлопці мають звичку лупцювати молодших хлопців, хтозна чому, може, це урізноманітнює їхні сірі будні. Але не це головне, адже цьогоріч бейсбольні ігри вже закінчились і великі хлопці, найімовірніше, перемістилися до Строфорд-парку, де гра-тимуть в американський футбол до першого снігу (а коли випаде сніг, вони почнуть вибивати один одному мізки обмотаними ізоляцією старими хокейними ключками). Ні, річ у тому, що в Деррі інколи зникають діти, і, коли вони зникають, дуже часто востаннє їх бачать у

⁴⁵ Arthur Herbert Fonzarelli (Фонз, Фонзі) – харизматичний персонаж американського комедійного телесеріалу «Щасливі дні». Роль виконував актор Генрі Вінклер.

⁴⁶ Farrah Leni Fawcett – американська актриса, яка отримала всесвітню популярність після ролі в телесеріалі «Ангели Чарлі».

покинутих місцях, на зразок порожнього складу братів Трекерів. Ніхто не говорить у голос про цей неприємний факт, але всі це знають.

Але піхва... не яка-небудь казкова, з «Пентхаусу», а щонайсправжніша щілина справжньої дівчини з міста... На це варто подивитися. Це буде щось!

– Брати Трекери? – з відвертою недовірою вимовляє Генрі. Вони зупинились і стоять невеличкою тісною купкою неподалік будівлі, поки останні недоумки проходять іншим боком вулиці, перегукуючись між собою й роззираючись. – Джонсі, ти, звичайно, знаменитий хлопець... – Що за дебільне слово «знаменитий»? – Але що там робить фотографія піхви Тіни Джин?

– Не знаю, – відповідає Джонсі. – Але Дейві Траск бачив її і сказав, що вона там.

– Чогось мене туди не тягне, хлопці, – каже Бобер. – Ну, тобто я б, звичайно, хотів подивитися на піхву Тіни Джин Слоссінгер...

– Шлоссінгер...

– ...Але ця будівля стоїть порожньою, ще відколи ми в п'ятому класі вчилися...

– Бобре...

– ...І там, напевне, повно пацюків.

– *Бобре*...

Але Бобер має намір договорити до кінця.

– Щури переносять сказ. До біса сказу.

– Нам не потрібно заходити всередину, – говорить Джонсі, і всі троє дивляться на нього знову зацікавлено. Це, як сказав один, коли побачив чорнявого скандинава, «вікінг іншого кольору»⁴⁷.

Джонсі бачить, що повністю заволодів увагою друзів, киває і продовжує:

– Дейві каже, що потрібно обійти будівлю й зазирнути в третє чи четверте вікно з тилу, біля під'їзної дороги. Там колись був кабінет Філа й Тоні Трекерів, і в ньому на стіні досі висить дошка оголошень. Дейві каже, що на дошці зараз тільки дві речі: карта Нової Англії з маршрутами перевезень і фото Тіни Джин Шлоссінгер, де видно все, що в неї є між ніг.

Друзі дивляться на нього, затамувавши подих, і Піт ставить запитання, яке крутиться в усіх на язичі.

– Вона зовсім гола?

– Ні, – зізнається Джонсі. – Дейві каже, в неї навіть цицьок не видно, але вона без трусів і задирає спідницю, і *все* видно, як у ясний день.

Піт засмучений тим, що не побачить зовсім голою шкільну королеву цього року, але всі вони жваво уявляють її з задертою спідницею, і це всіх розпалює, пробуджуючи якесь примітивне, напівтаємне уявлення про те, як насправді відбувається секс. Дівчина могла задерти спідницю, врешті-решт, чому б ні, будь-яка дівчина це може.

Навіть Генрі більше не ставить запитань. Єдине запитання лунає від Бобра: він перепитує Джонсі, чи дійсно їм не доведеться заходити всередину, щоб побачити картинку. І ось у єдиному потужному, майже несвідомому пориві, схожому на весняну повінь, вони вже рухаються до під'їзної дороги, яка тягнеться вздовж тильної частини будинку до порожнього майданчику.

5

Покінчивши з другою пляшкою, Піт закинув її якнайдалі в ліс. Відчувши себе краще, він обережно звівся на ноги та обтрусив сніг із дупи. Невже набряк коліна трохи зменши-

⁴⁷ Імовірно, автор має на увазі фільм 1978 року «The Norseman» («Вікінг»), у якому розповідається про те, як в XI столітті група вікінгів вирушає до Америки на пошуки зниклого короля. Одного з вікінгів грав чорношкірий актор.

вся? Мабуть, так. Виглядало воно, звичайно, жахливо, ніби в нього там невелика модель клятого міннесотського стадіону «Метродоум», але біль трохи вщух. І все ж таки він ішов повільно й акуратно, злегка махаючи пластиковим пакетом. Тепер, коли заглух тихий, але владний голос, який наполягав, що йому потрібно, просто життєво необхідно випити пива, він з тривогою подумав про жінку, сподіваючись, що вона не помітила його відсутності. Він ітиме не поспішаючи, зупинятиметься кожні п'ять хвилин, щоб масажувати коліно (або щоб поговорити з ним, підбадьорити – безглузда думка, але поруч усе одно нікого і гірше від цього не стане), і повернеться до жінки. А потім вип'є ще пива. На перевернутий «скаут» він не озирався і тому не бачив, що знову й знову писав на снігу слово «Даддітс», доки сидів і згадував той день у 1978 році.

Тільки Генрі запитав тоді, що робить фотографія Шлоссінгер у порожньому кабінеті порожньої будівлі, і зараз Піт думав, що Генрі спитав лише тому, що виконував свою роль скептика в їхній компанії. Так, він один раз запитав про це, інші ж просто *повірили*, чому ні? Пітові було тринадцять років, і з них він півжиття вірив у Санта-Клауса. До того ж...

Піт зупинився біля вершини великого пагорба не тому, що видихався, і не через біль у нозі, а тому що раптом відчув низький звук гудіння в себе над головою, наче працював трансформатор, тільки якийсь циклічний, гучне «бум-бум-бум». І це не було «раптом» – він уже якийсь час чув цей звук, просто лише зараз про це подумав. Одразу ж йому в голову полізли всілякі химерні думки. Наприклад, про одеколон Генрі... Про Марсі. Про когось на ім'я Марсі. Серед знайомих ніяких Марсі, здається, не було, але це ім'я звідкись сплило в його голові, ніби як «Марсі, ти потрібна мені», або «Марсі, я хочу тебе», або, можливо, «Марсі, щоб тебе, принеси сюди сифон».

Він зупинився, облизуючи пересохлі губи. Пакет із пивом тепер висів на руці прямо вниз, маятниковий рух припинився. Він подивився на небо, впевнений, що там будуть вогні... І вони там були, правда, тепер лише два і дуже слабкі.

– Скажи Марсі, нехай змусить їх зробити мені укол, – сказав Піт, чітко вимовляючи кожне слово і знаючи, що це саме ті, правильні слова. Чому правильні або як саме правильні, він не знав, але так, ці слова звучали у нього в голові. Було це його власне осяяння – чи слова породжені отими вогнями? Піт не знав напевне.

– Гадаю, ні те, ні інше.

Піт зрозумів, що сніг остаточно припинився. Світ навколо нього мав лише три барви: темно-сірий колір неба, темно-сірий колір ялин та ідеальна первозданна білість свіжого снігу. І тиша.

Піт нахилив голову спершу в один бік, потім в інший, прислухався. Так, тиша. Повна. У всьому світі жодного звуку, навіть гудіння припинилось остаточно, так само як сніг. Подивившись угору, він побачив, що бліді, як міль, вогні теж зникли.

– Марсі? – вимовив він, ніби когось кликав. Йому спало на думку, що в жінки, яка спричинила аварію, могло бути ім'я Марсі, але він відкинув цю ідею. Жінку звали Беккі, він знав це так само точно, як того разу знав ім'я ріелтерки. Марсі – це було просто слово, позбавлене будь-яких асоціацій. Можливо, в нього дах поїхав. Що ж, не вперше.

Він піднявся на вершину пагорба і почав спускатись. Думки його повернулися до того дня в 1978 році, коли вони зустріли Даддітса.

Піт уже майже дійшов до того місця, де дорога вирівнювалась, коли коліно знову несподівано дало про себе знати, і цього разу не занило. Здавалося, що коліно ось-ось спалахне зсередини, як просмолена деревина на вогні.

Піт повалився долілиць на сніг. Він не чув, як у пакеті розбиваються пляшки «Баду», всі, крім двох, бо кричав занадто голосно.

Розділ 6

Даддітс, частина друга

1

Генрі вирушив у напрямку мисливського будиночка швидким кроком, а коли снігопад ущух (з неба падали тільки поодинокі сніжини), а вітер дещо вгамувався, перейшов на мірний біг підтюпцем. Генрі багато років займався бігом і не відчував труднощів з таким темпом. Можливо, з часом доведеться зменшити швидкість, перейти на звичайний крок або навіть відпочити, але він сумнівався, що до того дійде. Йому доводилося брати участь у забігах довших, ніж на дев'ять миль, хоч і досить давно, кілька років тому, та й без снігу по кісточки. Утім, що з ним тут могло трапитись? Він упаде й ушкодить стегно? Серцевий напад? Серцевий напад у тридцять сім років – це навряд чи. Але навіть якби він був першим кандидатом на інфаркт, турбуватися про це просто смішно, чи не так? З огляду на те, що він планував зробити. То про що хвилюватися?

Про Джонсі та Бобра – ось про що. На перший погляд це здавалося таким самим безглуздом, як боятися серцевого нападу тут, у лісовій глушині, – справжня причина для неспокою була позаду, де Піт і ця дивна напівкоматозна жінка, а не попереду, у «Дірі в стіні»... Ось тільки в «Дірі» теж була своя причина для занепокоєння, ще й яка. Він уявлення не мав, звідкіля про це знає, але знав і сприйняв як даність. Він знав це ще до того, як на шляху йому почали зустрічатися тварини, які поспішали і ніби не звертали на нього уваги.

Раз чи два Генрі вдивлявся в небо, вишукував незрозумілі вогні, але не знаходив їх. Після цього він став дивитися просто вперед, іноді роблячи зигзаги, щоб обійти звірів. Переміщення тварин не було схоже на панічну втечу, але в очах у них був якийсь дивний, зловісний вираз – нічого подібного Генрі раніше не бачив. Одного разу йому довелося відскочити вбік, щоб його не збили з ніг лисиці, які неслися щодуху.

«Ще вісім миль», – повторював він подумки знову й знову, наче мантру, хоча раніше, коли займався спортом, під час бігу для підтримування ритму використовував інші слова (найчастіше дитячі віршики); зрештою, різниця невелика, ідея та сама. «Ще вісім миль, ще вісім миль до хреста в Бенбері»⁴⁸. Утім, ніякого Бенбері не було, а був старий мисливський будиночок містера Кларендона – тепер будиночок Бобра – і не було ніякої палички-конячки, щоб його туди домчати. Що таке «паличка-конячка» і як на ній можна кудись домчати? Хто знає? І що, заради всього святого, взагалі тут коїться? Вогні в небі, якась уповільнена втеча тварин (Господи, що це там таке за деревами, ліворуч від нього? Йоханий, *ведмідь*?), жінка, що сидить прямо на дорозі, беззуба й безмозка. І це її пердіння, мамо рідна! Єдине, що хоча б віддалено нагадувало цей запах, це дихання одного його пацієнта, шизофреніка з раком кишечника. «Цей запах незнищений, – сказав якось йому один колега-терапевт. – Вони можуть десять разів на день чистити зуби, щогодини полоскати рот „Лаворісом“, але цей запах усе одно пробивається. Це запах тіла, яке пожирає саме себе. Адже рак, по суті, і є поїдання самого себе, якщо відкинути всі діагностичні маски».

«Сім миль, ще сім миль, і всі звірі біжать, всі звірі біжать у Диснейленд. А коли вони до нього дістануться, то стануть у ряд і почнуть танцювати конгу, виспівуючи „Маленький світ“»⁴⁹.

⁴⁸ Переінакшені слова старовинної англійської дитячої пісеньки «Ride a cock horse to Banbury Cross» («Скачи на паличці-конячці до хреста в Бенбері»).

⁴⁹ «It's a Small World After All» – один з атракціонів у Диснейленді, у якому ляльки, які репрезентують різні народи

Ритмічний приглушений тупіт його черевиків. Окуляри стрибають вгору-вниз на носі. Дихання перетворюється на хмарки холодної пари. Але йому вже тепло й добре – видно, ендорфіни розбурхалися. Що б із ним не відбувалося, гормонів щастя не бракувало, бо він мав суїцидальні пориви, аж ніяк не депресивні.

Ця частина його життєво важливої проблеми – фізична й емоційна порожнеча, подібна до білої їмли під час хуртовини, – була фізіологічною, гормональною, щодо цього він не сумнівався. У тому, що проблему цю можна якщо не повністю викоренити, то принаймні зменшити за допомогою таблеток, які сам виписує пачками, – не сумнівався теж. Але, подібно до Піта, який точно знав, що в найближчому майбутньому на нього очікує і лікування, і зустрічі анонімних алкоголіків, Генрі *не бажав* лікуватися, чомусь переконаний, що одужання позбавить його чогось, зробить неповноцінним.

Він подумав, чи пішов Піт назад до машини по пиво, і вирішив, що, напевне, пішов. Якби Генрі подумав про це раніше, він сам запропонував би принести пива, щоб захистити Піта від цієї небезпечної подорожі (небезпечної не тільки для самого Піта, а й для жінки), але тоді він був до того збуджений, що про пиво навіть не згадував.

Чого, напевно, не можна сказати про Піта. Чи був Піт у змозі сходити туди й назад із пошкодженим коліном? Можливо, але Генрі не поручився б за це.

«Вони повернулись! – волила жінка, дивлячись на небо. – Вони повернулись! Вони повернулись!»

Генрі опустив голову і прискорив біг.

2

«Шість миль, ще шість миль до хреста в Бенбері». Справді лише шість чи він надто оптимістичний? Дав забагато влади тим старим ендорфінам? Якщо й так, то що? На цьому етапі трохи оптимізму не завадить. Сніг майже припинився, потік тварин зменшився, і це теж добре. А ось думки, які крутяться у нього в голові, – це недобре, і деякі з них дедалі менше схожі на його думки. Беккі, наприклад. Хто така Беккі? Це ім'я якимось непомітно, поволі почало лунати у нього в голові, зробилося частиною мантри. У нього виникло припущення, що це ім'я жінки, яку він щойно мало не вбив. «Чия ти є, дівчисько, дай відповідь, прошу. Я Беккі, Беккі, Беккі. Красуня Беккі Шу».

Ось тільки красунею вона не була, скоріше навіть навпаки. Огрядна бабега з неприємним запахом – ось ким вона була, і зараз вона перебувала в абсолютно ненадійних руках Піта Мура.

«Шість. Шість. Ще шість миль до хреста в Бенбері».

А поки рівний біг – настільки рівний, наскільки дозволяє місцевість, – і голоси в голові. Тільки один із них був по-справжньому дивним, і це був навіть не голос, а щось на зразок ритмічного гудіння («чия ти є, дівчисько, чия ти є, дівчисько, красуня Беккі Шу»). Решту голосів він знав, або їх знали його друзі.

Про один із голосів йому розповідав Джонсі. Цей голос він чув після нещасного випадку і пов'язував його з болем. «Будь ласка, припиніть, я цього не витримаю, зробіть укол, де Марсі».

Він чув голос Бобра: «Зазирни в нічний горщик».

Відповідь Джонсі: «Чому б просто не постукати в двері туалету й не запитати, як у нього справи?»

Голос незнайомця, який говорив: «Якщо я прочищу шлунок, то...»

...Тільки він не був незнайомцем, це був Рік, друг красуні Беккі. Рік, а далі? Маккарті? Маккінлі? Маккін? Генрі не знав напевне, але більше схилився до Маккарті, як Кевін Маккарті в тому старому фільмі жахів про інопланетні стручки, які набирали вигляду людей⁵⁰. Один із улюблених фільмів Джонсі. Почастуйте його випивкою, згадайте про цей фільм, і Джонсі одразу ж відгукнеться ключовою фразою з фільму: «Вони тут! Вони тут!»

Жінка дивиться в небо і кричить: «Вони повернулись! Вони повернулись!»

Господи милосердний, з ними не відбувалося нічого подібного з дитинства, але зараз було навіть гірше, все одно що хапатися за дріт під напругою, в якому замість електрики – голоси.

А всі ці пацієнти – скільки їх було за ці роки? – які скаржилися на те, що чують голоси! І Генрі, великий психіатр (молодий містер Бог, як його колись назвав один пацієнт), слухаючи їх, кивав, ніби знав, про що вони торочать. Тоді він вірив, що знає, але насправді зрозумів, напевне, тільки зараз.

Голоси. Так уважно прислухаючись до них, він пропустив «вих-вих-вих» гелікоптера, що пролітав над ним, темний акулячий силует, майже прихований хмарами. Потім голоси почали стихати, як під ранок стихають радіосигнали з віддалених місць, коли починає світати й атмосфера знову згущується. Нарешті залишився тільки голос його власних думок, який наполягав на тому, що щось жахливе сталось або ось-ось станеться в «Дірі в стіні»; що не менш жахливе має відбутись або вже відбулось біля «скаута» або в курені лісорубів.

«Ще п'ять миль. Ще п'ять миль».

Намагаючись відволіктися думками від друга, який залишився позаду, друзів попереду і від того, що може відбуватися навколо, він дозволив своєму розумові попрямувати туди, куди, як він знав, уже вирушив розум Піта: у 1978 рік, до складу братів Трекерів і до Даддітса. Який стосунок Кейвелл міг мати до всієї цієї довбаної чортівні, Генрі не розумів, але вони всі про нього думали, і Генрі навіть не потрібен був їхній старий мисленнєвий зв'язок, щоб зрозуміти це. Піт згадав про Даддса, коли вони тягли жінку на брезенті до куреня лісорубів, Бобер говорив про Даддітса не так давно, коли Генрі з Бобром разом ішли лісом того дня, коли Генрі застрелив оленя. Бобер згадував, як вони вчотирьох повезли Даддітса в Бангор купувати подарунки до Різдва. Це було відразу після того, як Джонсі отримав права: тієї зими Джонсі повіз би кого завгодно куди завгодно. Бобер сміявся з того, як Даддітс хвилювався, що Санта-Клаус несправжній, а всі вони – старшокласники-телепні, які вважали себе дуже дорослими й дуже мудрими, – старанно переконували Даддітса, що Санта дійсно існує. І це їм, звичайно, вдалося. І ось тільки минулого місяця Джонсі телефонував Генрі з Бруклайна і п'яним голосом (Джонсі напивався набагато рідше за Піта, особливо після нещасного випадку, і то був єдиний раз, коли Джонсі подзвонив йому в такому сльозливо-сентиментальному настрої) заявив: те, що вони тоді в 1978 році зробили для бідного Даддітса Кейвелла, було найкращим, найщирішим і просто найкласнішим учинком за все їхнє життя. «Це був наш зоряний час», – сказав телефоном Джонсі, і Генрі раптом наче блискавка вдарила: ці слова він сам виголосив у розмові з Пітом. Даддітс! Друзяка Даддс.

«Ще п'ять миль... Може, чотири. Ще п'ять миль... Може, чотири».

Вони хотіли подивитися на фотографію піхви якогось дівчиська, фотографія ця мала висіти на дошці оголошень у покинутому кабінеті. Ім'я тієї дівчини Генрі згадати не міг, він пам'ятав тільки, що вона була дівчиною цього вишкребка Гренадо і королевою року в середній школі Деррі. Ці обставини зробили особливо привабливою можливість побачити її піхву. І потім, забігши за ріг і опинившись на під'їзній дорозі, вони побачили червоно-білу футболку «Тигрів Деррі», що валялася на землі. Далі на дорозі було дещо інше.

⁵⁰ Мається на увазі фільм 1956 року «Вторгнення викрадачів тіл».

«Терпіти не можу цей паскудний мультик, вони ніколи не перевдягаються», – сказав Піт, і Генрі вже хотів був щось сказати, як раптом...

– Малий кричав, – промовив у голос Генрі.

Він послизнувся на снігу, пройшов кілька кроків уперед невпевненою ходою, потім знову побіг, згадуючи той жовтневий день під білястим небом. Він біг, згадуючи Даддітса. Як Даддітс закричав і змінив усе їхнє життя. На краще, як вони завжди вважали, тільки зараз Генрі не був у цьому так уже впевнений.

Цієї хвилини він дуже сильно в тому сумнівався.

3

Коли вони вибігають на під'їзну дорогу – від якої, втім, уже мало що лишилося, бур'яни ростуть навіть на засипаних гравієм коліях, вибитих колесами машин, – попереду всіх мчить Бобер. Від передчуття в нього хіба що слина не тече. Піт майже так само збуджений, але тримається краще, хоч і на рік молодший. Бобер... Як це говориться? *Шаленіє від нетерпіння*. Генрі, дивлячись на них, ледь стримує сміх. Потім Бобер зупиняється так різко, що Піт мало не врізається в нього.

– Гей! – вигукує Бобер. – Трахни мене, Фредді! Футболка!

І дійсно, футболка. Червона з білим, не якась стара й брудна, неначе пролежала тут сто років. Вона здається абсолютно новою.

– Футболка, херболка, яка різниця? – випалює Джонсі. – Давай уже...

– Притримай коней, – перериває Бобер. – Нормальна футболка.

Тільки коли він її піднімає, вони бачать, що вона зовсім не нормальна. Нова – так, новенька футболка команди «Тигри Деррі», з номером 19 на спині. Піту на футбол начхати, але інші впізнають номер Річі Гренадо. Нормальна – ні, вже геть не нормальна. Комір ззаду розірваний, ніби людина, яка її носила, намагалася втекти, але її зловили і смикнули назад.

– Схоже, я помилився, – розчаровано вимовляє Бобер і кидає футболку назад. – Ідемо.

Але, не встигнувши відійти далеко, вони натикаються на дещо нове. Цього разу предмет жовтий, а не червоний. Генрі вибігає вперед і піднімає річ із яскраво-жовтого пластику, любити який можуть тільки малюки. Це валізка для сніданків, на ній Скубі-Ду і друзі, які тікають від якогось будинку з привидами. Як і сорочка, вона здається новою, ніби опинилася тут зовсім недавно, і раптово Генрі стає тоскно на душі. Його охоплює відчуття, що краще було б зовсім не ходити на цю занедбану дорогу за покинутою будівлею... Або хоча б відкласти це на інший день. Проте йому чотирнадцять років, і він водночас думає, що залишати таку справу на потім нерозумно. Коли справа стосується піхви, не можна нічого відкладати на завтра: ти або йдеш, або не йдеш.

– Ненавиджу цей паскудний мультик, – каже Піт, дивлячись над плечем Генрі. – Вони ніколи не перевдягаються, помітив? У кожній серії носять те саме лайно.

Джонсі забирає пластикову валізку зі Скубі-Ду в Генрі й перевертає на бік, де щось приліплено. Божевільне збудження в його погляді зникає, він трохи похмурніє, і Генрі здається, що Джонсі теж шкодує, що вони не пішли постукати м'ячем два на два.

На бічній стінці валізки – наклейка, на якій написано: «Я належу Дугласу Кейвеллу, Деррі, Мейн, Мейпл-лейн, будинок 19. Якщо хлопчик, якому я належу, загубиться, зателефонуйте 949-1864. Дякую».

Генрі розкриває рот, щоб сказати, що валізка й футболка, напевне, належать комусь із учнів академії йолопів – щоб це зрозуміти, досить поглянути на наклейку, у його пса майже такий самий знак на нашійнику, – але, перш ніж він устигає вимовити хоч звук, лунає крик. Він долинає з дальшої частини будівлі, де влітку старші хлопці грають у бейсбол. Цей крик сповнений болю, але Генрі, не замислюючись ані на секунду, кидається на крик не через це,

а через ті нотки здивування, які він у ньому почув, жахливого подиву людини, яку образили або злякали (а може, те й інше) уперше в житті.

Решта біжать за ним. Вони мчать уздовж правої колії, тієї, що ближче до будівлі, одним гуртом: Генрі, Джонсі, Бобер і Піт.

Лунає веселий чоловічий сміх.

– Давай, жери, – хтось говорить. – З'їж, і можеш котитися. Данкен тобі навіть штани віддасть.

– Ага, тільки якщо... – підхоплює інший хлопець, імовірно, Данкен, але замовкає, побачивши Генрі й компанію.

– Гей, хлопці, кінчай! – кричить Бобер. – Кінчай, на хрін!

Друзі Данкена, їх двоє, обидва у формених куртках середньої школи Деррі, розуміють, що в їхньої розваги з'явилися свідки, і розвертаються. Під ними, на колінах, одягнений тільки в труси й одну кросівку, з обличчям, вимазаним брудом, соплями та сльозами, стоїть дитина, вік якої Генрі не може визначити. Ні, він не маленький хлопчик, на що вказує пушок на грудях, але виглядає як малюк. Його яскраво-зелені очі трохи вузькі, як у китайця, і повні сліз.

На червоній цегляній стіні позаду невеликої групи великими білими літерами, вицвілими, але ще розбірливими, написано: «НЕ СКАКАТИ, НЕ ГРАТИ». Очевидно, це означає, що ганяти м'яча і бавитися потрібно не біля будівлі, а на порожньому майданчику, де ще видно доріжки до баз і пітчерську гірку, але хто скаже точно? У наступні роки вони нерідко вимовлятимуть ці слова, які стануть одними з улюблених фразочок їхньої юності і в їхніх устах не матимуть якогось конкретного значення. «Хто знає?» – можливо, найближче за змістом. Або «Що вдієш?» Вимовляється зазвичай зі знизуванням плечима, усмішкою і розведенням рук.

– А ти що за лайно на паличці? – питає Бобер один із великих хлопців. На лівій руці в нього щось схоже на рукавичку для бейсболу або гольфу, коротше, щось спортивне. Майже голого хлопчиська він намагався змусити з'їсти сухе собаче лайно, яке лежало в цій рукавичці.

– Що ви робите? – з жахом запитує Джонсі. – Хочете змусити його з'їсти *це*? Ви що, йобнулись?

Ніс хлопця з гівняшкою в руці заліплений широким білим пластиром, і в Генрі виривається невиразний булькитливий звук – подив, змішаний зі сміхом. Усе сходиться аж занадто ідеально, чи не так? Вони прийшли сюди подивитися на передок королеви школи і, треба ж таке, знаходять тут короля школи, чий спортивний сезон, судячи з усього, закінчився з поламаним носом і який проводить час, займаючись подібними речами, поки решта команди тренується перед грою цього тижня.

Річі Гренадо не помітив, що Генрі його впізнав, бо не зводить очей із Джонсі. Через те що той так здивувався і голос його сповнений такої непідробної відрази, Річі спочатку робить крок назад, але потім розуміє, що хлопчина, який наважився зробити йому зауваження, щонайменше на три роки молодший від нього і на сто фунтів⁵¹ легший. Опущена рука знову піднімається.

– Я змушу його проковтнути це лайно, – говорить Річі. – Потім відпущу. А ти, сопляк, краще зараз згинь, якщо не хочеш отримати половину.

– Так, валіть на хрін звідси, – додає третій хлопець. Річі Гренадо – здоровань, але цей іще більший – одоробло на зріст шість футів п'ять дюймів⁵², із прищавим обличчям. – Поки у вас є...

⁵¹ 100 фунтів $\approx$ 45 кг.

⁵² 6 футів 5 дюймів $\approx$ 195 см.

– Я знаю, хто ти, – заявляє Генрі.

Погляд Річі переміщується на Генрі. Насторожений... і водночас роздратований.

– Пиздуй звідси, синку, по-доброму, я серйозно.

– Ти Річі Гренадо. Твоя фотографія була в газеті. Як гадаєш, що скажуть люди, коли ми всім розповімо, за чим тебе застукали?

– Ви нікому нічого не розповісте, якщо жити хочете, – каже хлопець на ім'я Данкен. У нього брудно-світле пряме волосся до плечей. – Гребіть звідси, ушльопки.

Генрі не звертає на нього уваги. Він дивиться на Річі Гренадо. Страху не відчуває, хоча й очевидно, що ці троє здорованів можуть їх стерти на порошок; у серці в нього горить така лють, якої він ніколи раніше не відчував, навіть не підозрював, що здатний на таке сильне почуття. Хлопчисько, який стоїть на колінах, напевне, розумово відсталий, але не настільки, щоб не розуміти, що ці троє здорових хлопців хотіли зробити йому щось погане, зірвали з нього футболку, а потім...

Ще ніколи Генрі не був такий близький до того, щоб бути побитим, і ще ніколи йому не було до цього настільки байдуже. Стиснувши кулаки, він робить крок уперед. Голова хлопчика на землі тепер низько опущена, він схлипує, і цей звук відлунює в голові Генрі, розпалюючи його лють.

– Я розповім, – каже він, і, хоч це дитяча погроза, він цієї секунди зовсім не схожий на маленького хлопчика. У всякому разі, для Річі. Річі відступає на крок, і рука з сухою гівняшкою знов опускається. Уперше в його погляді з'являється тривога. – Троє проти одного недорозвиненого малого! Бидлота ви. Я розповім. Розповім, і я знаю, хто ти!

Данкен і здоровань – єдиний із трьох, на кому немає форменої куртки, – стають по обидва боки від Річі. Хлопчисько в трусах тепер у них за спиною, але його схлипи продовжують пульсувати в голові Генрі й доводити його до сказу.

– Ну все, досить, – говорить найбільший із хлопців. Він посміхається, показуючи дірки на місці декількох зубів. – Готуйтеся здохнути.

– Піте, коли вони підуть, біжи, – каже Генрі, не відриваючи очей від Річі Гренадо. – Біжи додому і розкажи все матері. – І, звертаючись до Річі: – Ти його не впіймаєш. Він бігає, як вітер.

Піт тихо, але без найменшого страху в голосі відповідає:

– Зрозумів, Генрі.

– І що сильніше ти нас поб'єш, то тобі буде гірше, – продовжує Джонсі. Генрі вже доводилося бувати в таких колотнечах, але для Джонсі все, що відбувається, – справжнє одкровення; він ледь стримує сміх. – Навіть якщо ти й правда вб'єш нас, що з того матимеш? Піт усе одно розповість. Він швидко бігає.

– Я теж швидко бігаю, – холодно цідить Річі. – Я зловлю його.

Генрі повертається спочатку до Джонсі, потім до Бобра. Обидва стоять упевнено, з рішучим виглядом. Бобер навіть робить щось більше. Він швидко нахиляється, піднімає два камені – розміром з яйце, тільки з нерівними краями – і починає ними постукувати. Звужені очі Бобра бігають між Річі Гренадо і найбільшим із хлопців. Зубочистка у нього в роті агресивно смикається вгору-вниз.

– Коли вони підуть, бери Гренадо, – говорить Генрі. – Решта двоє до Піта навіть і близько не підберуться. – Він кидає погляд на Піта, той блідий, але не переляканий – очі горять, і він мало не пританцьовує нетерпляче, готовий зірватися з місця. – Розкажеш мамі. Розкажеш, де ми, щоб вона прислала сюди поліцію. І не забудь ім'я цього мудили. – Обвинувачувальним жестом окружного прокурора він показує пальцем на Гренадо, на обличчі якого знову проступає невпевненість. Ні, щось більше, ніж невпевненість. Він боїться.

– Річі Гренадо, – говорить Піт і починає пританцьовувати по-справжньому. – Не забуду.

– Давай, підходь, лупа підзалупна, – випалює Бобер. Потрібно віддати йому належне, він завжди вмів припечатати. – Я тобі знову ніс зламаю. Яким треба бути сцикуном, щоб піти з футбольної команди через зламаний ніс?

Гренадо не відповідає – можливо, просто не знає, кому з них відповідати, – і відбувається щось дивне: інший хлопець у форменій куртці, Данкен, теж починає невпевнено бігати очима. Червоногарячий рум'янець проступає в нього на щоках і розповзається на лоб. Він облизує губи й невпевнено дивиться на Річі. Тільки одоробло тепер, схоже, готовий лізти в бійку, і Генрі навіть майже сподівається, що вони почнуть битись. І якщо почнуть, Генрі, Джонсі та Бобер дадуть їм жару, ще й якого жару. Через цей жахливий плач, цей бісів плач, який застрягає у тебе в голові і звучить-звучить-звучить.

– Гей, Річі, може, нам варто... – починає Данкен.

– Убити їх, – гримить одоробло. – Розхерячити на хер.

Цей робить крок уперед, і якоїсь миті здається, що зараз усе розвалиться. Генрі знає: якщо одороблу дозволити зробити хоча б ще один крок, він опиниться поза впливом Річі Гренадо, як старий злий пітбуль, який зривається з повідка і мчить на жертву, снаряд із плоті.

Але Річі не дає йому зробити цей наступний крок, крок, який обернеться для них неприємностями з поліцією. Він хапає одоробло за передпліччя, товще, ніж біцепс Генрі, і вкрите жорсткими рудуватими волосками.

– Ні, Скотті, – каже він. – Чекай хвилинку.

– Так, чекай, – повторює Данкен, і в його голосі вже чути майже панічні нотки. Він кидає на Генрі погляд, який Генрі навіть у свої чотирнадцять років сприймає як дивний. Це докір. Наче це Генрі з друзями робить щось негоже.

– Чого ти хочеш? – питає Річі в Генрі. – Хочеш, щоб ми пішли?

Генрі киває.

– А якщо ми підемо, що ви будете робити? Кому розповісте?

Генрі відкривається дивовижна річ: йому хочеться зірватися з ланцюга не менше, ніж одороблу Скотті. Десь у душі він навіть хоче *спровокувати* бійку, закричати у відповідь: «ВСІМ! ВСІМ, ТВОЮ МАТЬ!» Він знає, що друзі не підведуть, ніколи слова не скажуть, навіть якщо їх відлупцюють так, що вони опиняться в лікарні.

Але хлоп'я. Ця бідна маленька дитина, яка пхикає, розумово відстала дитина. Закінчивши з Генрі, Бобром і Джонсі (з Пітом теж, якщо зможуть його зловити), великі хлопці візьмуться за хлопчиська і вже не обмежаться годуванням його сухим собачим лайном.

– Нікому, – каже він. – Ми нікому не розповімо.

– Брехло сране! – вигукує Скотті. – Він – сране брехло, Річі. Подивись на нього.

Скотті знову поривається кинутись уперед, але Річі дужче стискає передпліччя здорованя.

– Якщо ніхто не постраждає, – вимовляє Джонсі благословенно розважливим тоном, – то й розповідати не буде про що.

Гренадо дивиться на нього, потім знову на Генрі.

– Присягнися Богом.

– Присягаюся Богом, – киває Генрі.

– І ви всі присягніться Богом, – говорить Гренадо іншим.

Джонсі, Бобер і Піт слухняно присягаються Богом.

Гренадо на довгу хвилину замислюється, потім киває.

– Та пішли ви, гаразд. Ми йдемо.

– Якщо сунуться, біжи навколо будівлі в інший бік, – напучує Генрі Піта, кажучи дуже швидко, тому що великі хлопці вже рушили з місця. Але Гренадо, як і раніше, надійно тримає Скотті за передпліччя, і Генрі це здається хорошим знаком.

– Буду я гаяти час, – презирливо кидає Річі Гренадо, від чого Генрі хочеться розсміятись... але він зусиллям волі зберігає кам'яне обличчя. Сміятися на цьому етапі – не найкраща ідея. Глибоко в душі він невдоволений таким результатом, але його друзі мало не трясуться від полегшення.

– А взагалі, тебе це їбе? – запитує його Річі Гренадо. – Воно тобі треба?

Генрі хочеться поставити запитання у відповідь – запитати Річі Гренадо, як він міг таке зробити, і це не риторичне запитання. Цей плач! Господи! Але він мовчить, знаючи, що будь-яке слово може спровокувати вишкребка і тоді все почнеться спочатку.

Зараз відбувається щось на зразок танцю, схожого на той, якого навчають у першому й другому класах. Коли Річі, Данкен і Скотт ідуть у бік під'їзної дороги (перевальцем, намагаючись удавати, що йдуть із власної волі, а не тікають від купки хлопчаків із середніх класів), Генрі та друзі спочатку повертаються, щоб бути до них обличчям, потім шеренгою відступають до хлопчини в трусах, що стоїть на колінах і плаче, – прикриваючи його від них.

На розі Річі зупиняється і кидає на них останній погляд.

– Ми ще побачимося, хлопці, – каже він. – Сам на сам або всі разом.

– Так! – погоджується Данкен.

– Решту життя будете валятися у *кисневій палатці*, – додає Скотт, і Генрі мало не пирскає сміхом. Він сподівається тільки, що його друзі промовчать, – що зроблено, те зроблено, – і ті, на щастя, нічого не говорять. Це майже диво.

Останній зловісний погляд Річі, і вони зникають за рогом. Генрі, Джонсі, Бобер і Піт залишаються з хлопчиною, який стоїть, гойдаючись уперед-назад, на брудних колінах. Замазане брудом і сльозами нерозуміюче обличчя обернене до білястого неба, як циферблат поламного годинника, і в усіх виникає одна думка: що робити далі? Заговорити з ним? Сказати, що все добре, що погані хлопчики пішли й небезпека минула? Він усе одно не зрозуміє. І, Господи, цей його плач такий моторошний. Як могли навіть такі злі вишкребки образити того, хто так плаче? Генрі зрозуміє це пізніше – більш-менш, – але поки для нього це повна загадка.

– Дещо спробую, – різко вимовляє Бобер.

– Ну так, потрібно щось робити, – зауважує Джонсі. Голос його тремтить.

Бобер іде вперед, потім обертається до друзів. Дивний погляд, у ньому і сором, і виклик, і – так, Генрі може заприсягтися – надія.

– Якщо кому-небудь розповісте, що я це зробив, – каже він, – я з вами більше ніколи не буду мати справ.

– Слухай, досить нісенітниць верзти, – відповідає Піт, і його голос теж тремтить. – Якщо можеш його заткнути, заткни.

Бобер секунду стоїть на тому самому місці, на якому стояв Річі, коли намагався згодувати собаче лайно хлопчині, потім падає на коліна. Генрі помічає, що на дитячих трусах хлопця, як і на валізці для сніданків, зображені персонажі мультиків про Скубі-Ду плюс Загадкова Машина Шерті.

А потім Бобер обіймає хлопчину і починає співати.

4

«Ще чотири милі до хреста в Бенбері... чи, можливо, лише три. Ще чотири милі до хреста в Бенбері... чи, можливо, лише...»

Ноги Генрі знову ковзнули вбік на снігу, і цього разу зберегти рівновагу не вийшло. Він до того поринув у спогади, що незчувся, як розтягся на землі.

Він упав на спину, удар вибив у нього з легень повітря з гучним і болючим видихом «А!». Сніжок здійнявся казковою хмаркою цукрової пудри, і він ударився потилицею так сильно, що з очей іскри посипались.

Хвилину він полежав не рухаючись, чекаючи, чи не заболить щось зламане. Коли ніщо не дало про себе знати, він завів за спину руку і помацав поперек. Біль, але стерпний. Коли їм було по десять-одинадцять років і вони всі зими проводили, без кінця катаючись на санчатах у Строфорд-парку, у нього бували падіння й серйозніші. І нічого, підводився й зі сміхом їхав далі. Одного разу, коли ідіот Мур керував його санчатами, а Генрі їхав на задку, вони з розгону влетіли прямісінько в стовбур здорової сосни біля підніжжя пагорба, тієї, яку всі діти називали Сосною смерті, і відбулися всього лише синцями та кількома розхитаними зубами в кожного. Біда в тому, що десять або одинадцять років йому було дуже давно.

– Вставай, тюхтію, з тобою все гаразд, – сказав він самому собі та обережно сів. Спина болять, але нічого серйозного. Лише невеликий струс організму. Ніщо не постраждало, крім довбаної гідності, як вони казали раніше. Проте все ж краще посидіти ще хвилини дві-три. Він ішов швидко і заслужив на відпочинок. Та й спогади добряче вибили його з колії. Річі Ґренадо. Бісів Річі Ґренадо. Як потім з'ясувалося, він просто втік зі своєї футбольної команди і ніс у нього навіть не був зламаний. «Ми ще побачимося, хлопці», – сказав він їм, і Генрі вважав, що сказано це було серйозно, але обіцяного протистояння так і не сталося. Ні, не сталося, замість нього сталося дещо інше.

І все це було давно-давно. А зараз на нього чекав Бенбері – або хоча б «Діра в стіні», – і в нього не було палички-конячки, яка домчала б його туди, був тільки кінь для бідних – власні ноги. Генрі підвівся, почав обтрушувати сніг із дупи, і тут хтось заволав у нього в голові.

– Ай, ай, ай! – скрикнув він.

Наче несподівано на повну потужність увімкнувся невидимий плеєр, наче всередині голови, просто за очима, стрельнули з рушниці. Він позадкував, розмахуючи руками, щоб не втратити рівновагу, і, без сумніву, знову б упав, якби не натрапив на тверді, колючі гілки молодої сосни, яка росла ліворуч від дороги.

Генрі вивільнився з чіпких гілок дерева, у вухах досі дзвеніло – та що там у вухах, у всій голові, – і ступив уперед, не вірячи, що ще живий. Він підняв руку до носа – коли опустив її, на долоні червоніла кров. У роті теж щось було не так. Підставивши руку, він виплюнув на неї зуб, здивовано подивився на нього і викинув убік, ігноруючи порив захвати його в кишеню куртки. Наскільки йому було відомо, ніхто не робить імпланти з втрачених зубів, і він сильно сумнівався, що зубна фея забралася б у таку глушину.

Він не знав точно, чий це був крик, але в нього виникла думка, що Піт Мур тільки-но встрияв у дуже велику халепу.

Генрі прислухався, спробував почути інші голоси, інші думки і не почув нічого. Чудово. Хоч він і мусив визнати, що навіть без голосів цього річного виїзду на полювання запам'ятовується йому на все життя.

– Запрягай! Уперед, здоровило! – підбадьорив він сам себе і знову побіг у бік «Діри в стіні». Відчуття того, що там щось сталося, було як ніколи сильним, і йому насилу вдавалося стримуватись, щоб не кинутися бігти щодуху.

«Зазирни в нічний горщик», – шепнув Бобер.

«Чому б просто не постукати в двері туалету й не запитати, як у нього справи?»

Чи справді він чув ці голоси? Так, вони вже змовкли, але він чув їх, точно так само, як чув той моторошний крик, ніби хтось в агонії. Піт? Чи це була жінка? Красуня Беккі Шу?

– Піт, – промовив він. Слово вилетіло з рота хмаринкою пари. – Це був Піт.

Упевненість не була повною, але все ж таки...

Спочатку він злякався, що не знайде ритму заново, але потім, коли він іще хвилювався про це, ритм повернувся – синхронність прискореного дихання і тупотіння ніг, прекрасна у своїй простоті.

«Ще три милі до хреста в Бенбері, – думав він. – Я повертаюся додому. Так само як ми того дня повели додому Даддітса.

(Якщо кому-небудь розповісте, що я це зробив, я з вами більше ніколи не буду мати справ.)».

Генрі повернувся в той жовтневий день, ніби провалився у глибокий сон. Полетів у колодязь пам'яті так стрімко й так глибоко, що спочатку навіть не відчув хмари, яка на нього насунула, хмари, яка складалася не зі слів, не з думок і не з криків, а з суцільної своєї червоно-чорної сутності. Ця хмара мала свою справу і мету.

5

Бобер робить крок уперед, мить вагається, потім опускається на коліна. «Йолоп» не бачить його, він завиває, очі заплющені, вузькі груди здіймаються. І дитячі труси, і стара байкерська косуха Бобра на вигляд комічні, але ніхто не сміється. Генрі хоче одного: щоб «йолоп» перестав плакати. Цей плач убиває його.

Бобер, стоячи на колінах, трохи нахилиється вперед, потім обіймає плече хлопчика.

– Кораблик дитинки, немов срібна мрія...

Генрі ніколи не чув, щоб Бобер співав, хіба що під радіо – у церкву Кларендони точно не ходять, – і він просто ошелешений красою і чистотою голосу друга. Через рік-два голос Бобра повністю зміниться і зробиться пересічним, але зараз, на порослому трав'яною покинутому майданчику за старою порожньою будівлею, цей голос пронизує і вражає їх усіх. Розумово відсталий теж не залишається байдужим. Він дивиться на Бобра з подивом.

– В далекі моря понесе його хвиля. / З кімнати дитячої він попливе / До зіроньки в небі, яка його жде. / Дитинко, пливи-но до мене морями, / Дитинко, пливи-но до мене зірками...

Остання нота пливе в повітрі, і на мить світ змовкає перед такою красою. У Генрі стискається серце, йому хочеться розплакатися. «Йолоп» дивиться на Бобра, який похитує його в такт пісні. На його обличчі вираз блаженного подиву. Він забув про розсічену губу і синці на щоках, про зниклий одяг і втрачену валізку для сніданків. Бобру він каже: «Іа йе», – відкриті склади, які можуть означати що завгодно, але Бобер його прекрасно розуміє.

– Я не можу співати ще, – говорить Бобер. Тут він розуміє, що його руки все ще лежать на голих плечах, і прибирає їх.

Щойно він це робить, на обличчя хлопчини набігає хмара, цього разу це не страх і не примхливе роздратування людини, яка не отримала свого, а щирий смуток. Сльози затуманюють дивовижні зелені очі і скочуються по брудних щоках, залишаючи чисті доріжки. Він бере руку Бобра і кладе її назад, собі на плечі. «Іа йе! Іа йе!» – говорить він.

Бобер у паніці дивиться на нього.

– Це все, що мені співала мама, – говорить він. – Після цього я завжди засинав на хрін.

Генрі та Джонсі обмінюються поглядами й вибухають реготом. Можливо, цього не варто робити, адже вони можуть налякати хлопчину і тоді знову почнеться жахливе виття, але вони просто не можуть стриматись. І хлопчина не плаче. Навпаки, він усміхається Генрі та Джонсі – сонячна усмішка відкриває повний рот білих, тісно посаджених зубів, – а потім знову дивиться на Бобра, міцно тримаючи його руку в себе на плечі.

– Іа, йе! – командує він.

– Блін, заспівай йому ще раз, – каже Піт. – Той уривок, що знаєш.

Зрештою Бобер мусить тричі проспівати цей уривок, доки хлопчина його відпускає і дозволяє їм одягти себе в штани та розірвану футболку з номером Річі Гренадо на спині.

Генрі не забуде цей епізод і згадуватиме його в найнесподіваніших випадках: коли втратить невинність під час вечірки студентського братства Нью-Гемпширського університету під гуркіт «Диму над водою»; коли розгорне газету і побачить на сторінці некрологів доволі приємну посмішку Баррі Ньюмена над його численними підборіддями; під час годування батька, після того як той зляже з хворобою Альцгеймера в якихось п'ятдесят три роки і буде наполегливо вважати Генрі за якогось Сема. «Справжній чоловік завжди розплачується з боргами, Семмі», – сказав якимось батько, і, коли прийняв наступну ложку пластівців, молоко потекло по його підборіддю. Під час подібних подій колискова Бобра буде згадуватись йому і ненадовго наповнюватиме спокоєм. Не скакати, не грати.

Нарешті вони вдягли хлопчину повністю, крім однієї червоної кросівки. Він намагається натягти її самостійно, але тримає задом наперед. Бідолаха зовсім безпорадний, і Генрі відмовляється розуміти, як троє здорових хлопців могли кривдити його. Навіть якщо не брати до уваги плач, плач, подібного до якого Генрі ніколи не чув, як люди можуть бути такими жорстокими?

– Давай я допоможу, – каже Бобер.

– Омоу о? – запитує хлопчина з такою комічно здивованою міною, що Генрі, Джонсі та Піт знову регочуть. Генрі знає, що з розумово відсталих сміятися не можна, але нічого не може з собою вдіяти. У хлопчини від природи кумедна мармизка, як у мультяшного персонажа.

Бобер тільки всміхається.

– Взути кросівку, друже.

– Омоу сіку?

– Еге. Так ти її не взуєш. Це, бля, неможливо, вельможний сеньйоре.

Бобер бере у хлопця кросівку, і хлопчина з непідробним інтересом спостерігає, як Бобер вставляє в неї його ногу, міцно затуляє на язичку шнурки і зав'язує їх бантиком. Коли він закінчує, хлопчина ще якийсь час дивиться на бантик, потім переводить погляд на Бобра. Тоді обхоплює його шию руками і смачно цілує в щок.

– Хлопці, якщо кому-небудь розповісте, що він це зробив... – починає Бобер, але при цьому всміхається, явно задоволений.

– Так, так, ти більше не будеш із нами мати справ, довбаний ти збоченцю, – усміхаючись до вух, говорить Джонсі й простягає хлопчині валізку для сніданків, яку тримав у руках. – Це твоя?

Губи хлопчини розтягуються в щасливій усмішці, як у людини, котра знайшла старого друга; він хапає валізку.

– Убі-убі-у, – співає він. – Є в нас спав аато⁵³.

– Точно, – погоджується Джонсі, – у нас є одна справа. Потрібно тебе на хрін додому доправити. Дуглас Кейвелл, так тебе звуть, еге ж?

Хлопчик обома брудними руками притискає до грудей валізку. Він смачно цілує її, точно так само, як Бобра до цього, і вигукує:

– Я Даддітсе!

– Добре, – погоджується Генрі. Він бере одну руку хлопчика, Джонсі – другу, і разом вони допомагають йому стати на ноги. До Мейпл-лейн звідси лише три квартали, і вони могли б дійти туди за десять хвилин, якщо, звичайно, Річі зі своєю бандою не вештається поблизу, сподіваючись їх підстерегти. – Ідемо додому, Даддітсе. Твоя мама, певно, хвилюється.

⁵³ Початок пісеньки з мультсеріалу «Скубі-Ду». Перші строчки звучать так: «Скубі-убі-Ду, де подівся ти? Є в нас справ багато. Скубі-убі-Ду, нам допоможи! Будемо чекати».

Але спочатку Генрі посилає Піта на риг будівлі, перевірити, чи вільна під'їзна дорога. Коли Піт повертається зі звісткою, що обрій чистий, Генрі дозволяє всій компанії дійти до рогу. На вулиці, щойно їх побачать люди, вони будуть у безпеці. Поки ж Генрі не ризикуватиме. Він знову висилає Піта вперед розвідати ситуацію і, якщо все буде спокійно, свиснути.

– Ой ішли, – говорить Даддітс.

– Може, й пішли, – відповідає Генрі, – але мені буде якось спокійніше, якщо Піт огляне.

Поки Піт у розвідці, Даддітс стоїть між ними, з безтурботною усмішкою розглядаючи картинки на валізці для сніданків. Генрі спокійний, він не перебільшував прудкості Піта. Якщо Річі з друзями спробують кинутися на нього, Піт увімкне реактивну тягу і залишить їх позаду в клубах пилу.

– Тобі, схоже, подобається цей мультик, а? – цікавиться Бобер, беручи валізку. Каже він неголосно. Генрі спостерігає за ними з цікавістю – чи зареве розумово відсталий через валізку? Не заревів.

– Ой Убі-Ду! – говорить хлопчина. У нього золотисте кучеряве волосся, і Генрі все ще не може визначити, скільки йому років.

– Я знаю, що вони Скубі-Ду, – терпляче вимовляє Бобер, – але вони ніколи не перевдягаються. Піт правий щодо цього. Ну правда ж, трахни мене, Фредді, так?

– Ак!

Він тягне руки по валізку, і Бобер віддає яскраво-жовту пластикову коробочку. Хлопчина притискає її до грудей і всміхається їм. Прекрасна усмішка, думає Генрі і сам починає всміхатися. Від цієї усмішки у нього народжується уявний образ: ось наплаваєшся в морі, змерзнеш як собака, але потім виходиш на берег, кидаєш на худі плечі і вкриту гусячою шкірою спину м'який рушник, і стає так тепло, так приємно...

Джонсі теж усміхається.

– Даддітсе, – говорить він, – хто з них собака?

Розумово відсталий дивиться на нього, продовжуючи всміхатись, але тепер спантеличено.

– Собака, – говорить Генрі. – Хто з них собака?

Хлопчик переводить погляд на Генрі, збентеження посилюється.

– Хто з них Скубі, Даддітсе? – питає Бобер, і обличчя Даддітса прояснюється. Він указує:

– Убі! Убі-Убі-Ду! Ін оака!

Усі регочуть, Даддітс теж сміється, і тут лунає свист Піта. Вони починають рухатись і проходять приблизно чверть шляху під'їзною дорогою, коли Джонсі каже:

– Стійте! Стійте!

Він біжить до одного з брудних вікон будинку, прикривши очі від сонця, припадає до скла, і Генрі раптом згадує, навіщо вони сюди прийшли. Піхва Тіни Джин Як-Там-Її. Тепер здається, ніби це було тисячу років тому.

Секунд через десять Джонсі кличе:

– Генрі! Бобер! Йдіть-но сюди! Пацана там залиште!

Бобер біжить до Джонсі. Генрі повертається до розумово відсталого і каже:

– Стій тут, Даддітсе, нікуди не йди, зрозумів?

Даддітс дивиться на нього, зелені очі сяють, валізка притиснута до грудей. За секунду він киває, і Генрі біжить до друзів. Їм доводиться притиснутися один до одного плечима, щоб усім разом зазирнути у вікно, і Бобер бурчить, що хтось наступив йому на довбаний палець, але врешті-решт це їм вдається. Приблизно через хвилину, спантеличений тим, що вони так і не з'явилися на вулиці, до них приєднується Піт, він втискає голову між плечей Генрі і Джонсі. Четверо хлопчаків біля брудного вікна порожнього кабінету, троє з них дивляться, прикриваючи руками очі від сонця, і п'ятий стоїть у них за спиною на порослій

травою під'їзній дорозі, притискаючи валізку для сніданків до вузьких грудей і дивлячись на білясте небо, крізь яке намагається пробитися сонце. За брудним склом (на якому залишались півкруглі сліди в тих місцях, де до нього торкалися їхні лоби) порожнє приміщення. На курній підлозі розкидані численні сплюснуті пуголовки, у яких упізнаються презервативи. На стіні, прямисінько навпроти вікна, висить дошка для оголошень. До неї пришпилені кнопками карта Нової Англії і полароїдний знімок жінки, яка піднімає спідницю. Ніякої піхви не видно, можна розгледіти лишень шматочок білих трусиків. І вона не школярка. Вона доросла, років тридцять щонайменше.

– Господи Боже, – нарешті каже Піт, з огидою дивлячись на Джонсі. – І ми приперлися сюди заради *цього*?

Спочатку Джонсі збирається захищатись, але потім усміхається і вказує великим пальцем за спину.

– Ні, – каже він. – Ми прийшли сюди заради *нього*.

6

Зі спогадів Генрі висмикнуло дивовижне і зовсім несподіване усвідомлення того, що він охоплений жахом і цей стан триває вже якийсь час. Якось нова біда підкралася до самого порога його свідомості, де зупинилася, стримувана живими спогадами про знайомство з Даддітсом. Тепер же вона кинулася вперед зі страхітливим воанням, вимагаючи визнання.

Він загальмував ногами й зупинився серед дороги, розмахуючи руками, щоб знову не гепнутися на сніг. Кілька хвилин він просто стояв, важко дихаючи і широко розплющивши очі. Що цього разу? Він за дві з половиною милі від «Діри в стіні», майже на місці, то що, чорт забирай, сталося ще?

«Хмара, – подумав він. – Це щось на зразок хмари. Не знаю, що це, але я її відчуваю. Ще ніколи в житті я нічого не відчував так виразно. Принаймні в дорослому житті. Потрібно зійти з дороги. Потрібно забратися від неї подалі. Забратися від цього фільму. Там, у хмарі, кіно. З тих, що подобаються Джонсі. Страшне».

– Маячня, – пробурмотів він, знаючи, що це не маячня.

Він чув, що наближається осине гудіння двигуна. Звук ішов з боку «Діри в стіні» і нарастив стрімко. Двигун снігохода, найімовірніше це «Арктик кет»... Але ще наближалася червоно-чорна хмара з кіно всередині, якась страшна чорна енергія.

На мить Генрі заціпенів від сотні дитячих страхів: страшні штуки під ліжком і в домовинах, мокриці, що воруються під перевернутим каменем, і шерстистий холодець – залишки від давно спеченого щура, виявлені, коли батько відсунув від стіни грубку, щоб перевірити розетку. А ще зовсім не дитячі страхи: батько, який загубився у власній спальні й реве на весь голос від страху; Баррі Ньюмен, котрий вибігає з кабінету Генрі з перекошеним від жаху обличчям, бо його змусили дивитися на те, чого він не хотів і, можливо, не міг побачити; сам Генрі о четвертій ранку сидить зі склянкою віскі, коли весь світ – млява пустеля, його розум – млява пустеля, до світанку тисяча років і всі колискові зникли. Усі ці речі були в червоно-чорній хмарі, яка неслася на нього, подібно до біблійного блілого коня, усі ці речі та багато інших. Усе погане, що будь-коли траплялось у нього на шляху, тепер наближалось до нього, не на блідому коні, а на старому снігоході з іржавим мотором. Не смерть, але гірше за смерть. То був Сірій.

«Тікай з дороги! – закричав мозок. – Тікай з дороги негайно! Ховайся!»

Мить він не міг поворухнутись, ноги наче налилися свинцем. Поріз на стегні, що залишився від ручки управління поворотниками, горів вогнем. Тепер він розумів, що відчуває олень, спійманий на дорозі світлом фар, або бурундук, який безглуздо стрибає на одному

місці перед наближенням газонокосарки. Хмара позбавила його здатності допомогти самому собі. Він здерев'янів на її стрімкому шляху.

Хоч як дивно, з місця його змусили зрушити думки про самогубство. Не для того це бажання було вистраждане п'ятьма сотнями безсонних ночей, щоб його відняла якась мисливська лихоманка. Ні, чорт забирай! Не буде так. Одна річ страждати й мучитись, але дозволити власному заляканому тілу насміятися з цих мук, просто стояти тут і чекати, поки на нього налетить демон... Ні, він не дозволить, щоб це сталося.

І він почав рух. Але той рух був подібний до нічного страхіття, у якому ти насилу пробираєшся крізь густе, як іриска, повітря. Ноги його піднімалися і опускалися повільно, як у підводному балеті. Невже він біг по дорозі? *Біг* по-справжньому? Зараз це здавалося неможливим, хоч як пам'ять переконувала його в протилежному.

Проте він рухався, поки завивання мотора наближалось, переростаючи в стрекітливе ревіння, і нарешті дістався до дерев на південному боці дороги. Йому вдалося заглибитися в зарості футів на п'ятнадцять⁵⁴, там уже й сніг не лежав, тільки запашна руда глиня була ледь притрушена білим. Там Генрі впав на коліна, схлипуючи від жаху і затискаючи руками в рукавичках рот, щоб заглушити звук. А якщо його почують? Сірий. Хмара була отим Сірим, і якщо вона його почує?

Він заповз за оперезаний мохом стовбур ялини, схопився за нього, потім визирнув із-за нього крізь завісу скуйовдженого спітнілого волосся. У денній імлі він зауважив проблеск світла. Проблеск затремтів, застрибав, округлився й перетворився на світло фари.

Генрі безсило застогнав. Чорнота наближалася. Здавалося, вона затулила його розум, подібно до того як тінь Землі закриває Місяць під час затемнення, наповнила його страшними образами: молоко на підборідді батька, паніка в очах Баррі Ньюмена, худі тіла й божевільні очі за колючим дротом, жінки без шкіри та повішені чоловіки. На мить його розуміння світобудови наче вивернулося навиворіт, як кишеня, і він зрозумів, що заражене *все*... або може заразити. *Все*. Причини, що змусили його думати про самогубство, здавалися дріб'язковими перед обличчям нової небезпеки.

Він притиснувся ротом до стовбура, щоб не закричати, відчув, як його губи вкарбували поцілунок у м'яку поверхню моху, продавивши його вглиб, туди, де було волого й відчувався смак кори. Цієї миті «Арктик кет» промайнув повз, і Генрі впізнав фігуру, яка сиділа на ньому, людину, яка виділяла червоно-чорну хмару, що наповнила розум Генрі сухим жаром.

Він уп'явся зубами в мох, закричав у кору, вдихнув шматочки моху, навіть не помітивши цього, і знову закричав. Потім він просто стояв на колінах, тримаючись за стовбур і трясучись усім тілом, прислухаючись до звуку снігохода, що віддалявся на захід. Генрі стояв так, поки звук перетворився на неспокійне завивання і затих остаточно.

«Там десь Піт, – подумав він. – Воно прийде до Піта і до жінки».

Генрі вибрався назад на дорогу, не помічаючи, що в нього знову пішла носом кров, і рушив у бік «Діри в стіні», хоча тепер міг хіба що шкутильгати. Але, можливо, від цього вже нічого не залежало, бо в будиночку вже все було скінчено.

Чим би не було те моторошне, що він відчув, воно вже відбулося. Один із його друзів помер, другий помирав, а третій, бережи його Господь, став кінозіркою.

⁵⁴ 15 футів $\approx$ 4,5 м.

Розділ 7

Джонсі і Бобер

1

Бобер знову це сказав. Не «бобризм», а звичайну коротку лайку, яку промовляєш, коли тебе притискають до стінки і ти не можеш інакше висловити жах від побаченого.

– Блядь! От же... блядь!

Хоч як боляче було Маккарті, він подбав про те, щоб клацнути обома вимикачами, ввімкнувши довгі люмінесцентні лампи з обох боків від дзеркала в шафці з ліками і ще одну, в круглому плафоні на стелі. Ці лампи наповнювали кімнату яскравим рівним світлом, яке надавало їй схожості з фотографією місця злочину... але з присмаком сюрреалізму, бо світло не було абсолютно рівним, його мерехтіння було досить, аби розуміти: електрика надходить від генератора, а не по дротах від гідроелектростанції, яка обслуговує Деррі й Бангор.

На небесно-блакитній кахляній підлозі темніли плями й маленькі калюжки крові, але ближче до унітаза і ванни вони зливалися в червону змію з червоними відростками. Крім того, кахлі були суцільно замазані слідами черевиків, яких ні Джонсі, ні Бобер не знімали. На блакитній вініловій душовій завісі виднілися розмазані відбитки чотирьох пальців, і Джонсі подумав: «Напевне, він схопився за завісу, щоб не впасти, коли повертався, збираючись сідати».

Так, але це не найстрашніше. Найстрашніше те, що Джонсі побачив уявним поглядом: Маккарті повзе по кахляній підлозі, одна рука заведена за спину, він затискає себе, намагається щось утримати всередині.

– Блядь! – знову вимовив Бобер, голос його тремтів. – Я не хочу на це дивитися, Джонсі... Старий, я не можу цього бачити.

– Треба йти. – Свій голос Джонсі почув неначе збоку. – Ми зможемо, Бобре. Якщо ми змогли того разу вистояти проти Річі Гренадо з його друзями, вистоймо й зараз.

– Не знаю, старий, не знаю...

Джонсі теж не знав, але взяв Бобра за руку. Пальці Бобра в паніці стислися на його пальцях, і вони разом зробили крок уперед. Джонсі намагався не торкатися крові, але це було важко, тому що кров була тут усюди. І не тільки кров.

– Джонсі, – сухим голосом напівпошепки вимовив Бобер. – Бачиш оцю погань на завісі?

– Бачу.

На розмитих відбитках виднілися крихітні нарости, схожі на червонувату цвіль. Те саме було на підлозі, не всередині жирної кривавої змії, а у вузьких проміжках між кахлями.

– Що це?

– Не знаю, – сказав Джонсі. – Таке ж лайно, здається, було в нього на обличчі. Помовч хвилину. – І потім: – Містере Маккарті?... Ріку?

Маккарті, який сидів на унітазі, не відгукнувся. З якоїсь причини він знову вдягнув помаранчеву шапку, відворот якої стирчав під несподіваним косим кутом. А так він був абсолютно голим. Маккарті сидів, упершись підборіддям у груди, наче пародіюючи глибоку задуму (утім, може, це була й не пародія, хто знає?). Очі майже заплющені, руки виховано прикривають лобок. Кров стікала по стінці унітаза широкою густою смугою, але на самому Маккарті крові не було, принаймні Джонсі її не бачив.

Але він бачив дещо інше: шкіра на животі Маккарті висіла двома в'ялими мішками. Вигляд її викликав у Джонсі якісь невиразні спогади, і секунди за дві він згадав: такий вигляд

мав живіт Карли після того, як вона випускала на світ кожного з їхніх чотирьох дітей. Над стегнами Маккарті, там, де нависали невеликі складки жиру, шкіра просто почервоніла, але весь живіт був поцяткований маленькими рубцями. Якщо Маккарті завагітнів, то, вочевидь, якимось паразитом: цип'як, глисти або щось подібне. Тільки з його пролітої крові щось росло. І що він там сказав, коли лежав у ліжку Джонсі, загорнувшись у покривала? «Ось стою під дверима і стукаю...» Джонсі вже всією душею шкодував, що відгукнувся на цей стук. Він уже шкодував, що не застрелив його тоді в лісі. Так, тепер усе бачилося йому в набагато чіткішому світлі. До нього прийшла та чистота думки, яка іноді осяває жах, і в цьому стані він пошкодував, що не всадив кулю в Маккарті до того, як побачив помаранчеву шапку та сигнальний жилет. Це нікому б не зашкодило, але могло допомогти.

– Стою під дверима і стукаю по дупі, – пробурмотів Джонсі.

– Джонсі? Він ще живий?

– Не знаю.

Джонсі зробив іще крок уперед і відчув, як пальці Бобра зісковзнули з його кисті, схоже, ближче підійти до Маккарті Бобер уже не міг.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.